

Internationaal Stroomgebiedsdistrict Maas

Ontwerp van het overkoepelend deel van het beheersplan
voor het internationale stroomgebiedsdistrict van de Maas

Luik, 22 december 2008

Bij elk gebruik van dit rapport dient naar het rapport te worden verwezen. Bij elk gebruik of verspreiding van gegevens of kaarten uit dit rapport dient de herkomst ervan vermeld te worden.

De kaarten die zijn opgenomen in de bijlagen werden opgemaakt door het Waals Gewest (Direction générale opérationnelle Agriculture, Ressources naturelles et Environnement) op basis van de gegevens verstrekt door de Partijen. De kaarten mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden.

Dit rapport is beschikbaar in een Franse, Nederlandse en Duitse versie.

Internationale Maascommissie
Esplanade de l'Europe 2
B-4020 Liège
Tel. : +32-4-340.11.40
Fax : +32-4-349.00.83
secr@meuse-maas.be
www.meuse-maas.be

Dit rapport is een voorlopig document, omdat het berust op nationale/regionale werkzaamheden die verder ontwikkeld kunnen worden door met name consultatie van het publiek en andere betrokken partijen binnen de Staten en Gewesten. Deze consultatie kan doorlopen tot medio 2009. Na deze datum wordt rekening gehouden met de ingezamelde bijdragen. De scenario's en nationale/regionale maatregelenprogramma's zullen in meer of mindere mate worden herzien. Het overkoepelend rapport zal aldus aangepast worden. In de loop van het jaar 2009 zullen preciseringen, updates en toevoegingen aan dit rapport worden toegevoegd net zoals aan de nationale/regionale rapporten. Dan zal elke Staat/Gewest begin 2010 aan de Europese Commissie, in toepassing van artikel 13 van de KRW, zijn beheersplan en overkoepelend rapport opleveren waardoor de samenwerking op internationaal niveau gestaafd wordt.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1.	ACHTERGROND EN OPDRACHT.....	1
1.2.	PROCEDURE VOOR DE OPMAAK.....	2
1.2.1.	<i>Tijdschema.....</i>	2
1.2.2.	<i>Betrokken autoriteiten: werkgroepen.....</i>	3
2.	PRESENTATIE VAN HET INTERNATIONALE STROOMGEBIEDSDISTRICT MAAS.....	4
2.1.	ALGEMENE BESCHRIJVING.....	4
2.2.	MENSELIJKE ACTIVITEITEN EN BELASTINGEN.....	5
3.	REGISTER VAN BESCHERMDE GEBIEDEN.....	7
4.	MONITORINGPROGRAMMA'S.....	8
4.1.	OPPERVLAKTEWATER.....	8
4.1.1.	<i>Monitoringnetten: stations en gemeten parameters.....</i>	8
4.1.2.	<i>Monitoringnetten: resultaten.....</i>	9
4.2.	GRONDWATER.....	9
4.2.1.	<i>Meetnetten.....</i>	9
4.2.2.	<i>Resultaten.....</i>	10
5.	MILIEUDOELSTELLINGEN.....	11
5.1.	INLEIDING.....	11
5.1.1.	<i>Toestand van de waterlichamen.....</i>	11
5.1.2.	<i>Strijd tegen waterverontreiniging.....</i>	12
5.2.	OPPERVLAKTEWATER.....	12
5.2.1.	<i>Kwaliteitsnormen en milieudoelstellingen.....</i>	12
5.2.2.	<i>Huidige toestand van de oppervlaktewaterlichamen.....</i>	15
5.2.3.	<i>Beoogde toestand van de waterlichamen.....</i>	15
5.2.4.	<i>Beoogde reducties van Maasrelevante stoffen in de ISGD (artikel 16).....</i>	15
5.3.	GRONDWATER.....	16
5.3.1.	<i>Kwaliteitsnormen.....</i>	16
5.3.2.	<i>Huidige toestand van de grondwaterlichamen.....</i>	17
5.3.3.	<i>Doelstellingen.....</i>	17
6.	ECONOMISCHE ANALYSE.....	19
6.1.	ECONOMISCHE ANALYSE VAN HET WATERGEBRUIK.....	19
6.2.	HET ECONOMISCHE ASPECT VAN DE MAATREGELENPROGRAMMA'S.....	19
6.2.1.	<i>Methode.....</i>	19
6.2.2.	<i>Inventarisatie van de mogelijke maatregelen en kosten per eenheid.....</i>	19
6.2.3.	<i>Samenstelling van scenario's en optimalisering.....</i>	19
6.2.4.	<i>Conclusie.....</i>	19
7.	MAATREGELENPROGRAMMA'S.....	21
7.1.	INLEIDING.....	21
7.2.	MAATREGELENPROGRAMMA'S VAN DE STATEN EN GEWESTEN IN HET ISGD MAAS TEN AANZIEN VAN DE BELANGRIJKE WATERBEHEERSKWESTIES.....	21
7.2.1.	<i>Hydromorfologische veranderingen.....</i>	21
7.2.2.	<i>Klassieke verontreiniging.....</i>	22
7.2.3.	<i>Overige verontreiniging.....</i>	22

7.2.4.	<i>Hoogwater</i>	23
7.2.5.	<i>Perioden van droogte en duurzaam beheer</i>	24
7.2.6.	<i>Grondwater</i>	24
8.	VOORLICHTING EN RAADPLEGING VAN HET PUBLIEK EN RESULTATEN	26
8.1.	INFORMATIE-UITWISSELING IN DE IMC	26
8.2.	VOORLICHTING EN RAADPLEGING VAN HET PUBLIEK DOOR DE STATEN EN GEWESTEN	26
8.2.1.	<i>Duitsland</i>	26
8.2.2.	<i>Vlaams Gewest</i>	26
8.2.3.	<i>Waals Gewest</i>	27
8.2.4.	<i>Frankrijk</i>	27
8.2.5.	<i>Nederland</i>	28
9.	LIJST VAN DE BEVOEGDE AUTORITEITEN	30
10.	WAARNEMERS BIJ DE IMC	32
11.	AANSPREEKPUNTEN OM ACHTERGRONDINFORMATIE TE VERKRIJGEN	33
	BIJLAGEN	35

Ontwerp van het overkoepelend deel van het beheersplan voor het internationale stroomgebiedsdistrict van de Maas

1. Inleiding

1.1. Achtergrond en opdracht

1. De Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000, de zogeheten Kaderrichtlijn Water (KRW), biedt een kader voor het waterbeleid van de Europese Unie. Naast de bescherming, het behoud en de verbetering van de waterecosystemen spitst deze Richtlijn voor duurzaam waterbeheer zich tevens toe op de vermindering en preventie van de vervuiling en de overmatige onttrekking van het grondwater. De hoofddoelstelling van deze Richtlijn is het streven naar een goede toestand van al de oppervlakte¹- en grondwaterlichamen² in 2015.
2. De Maas en zijn zijrivieren samen met de bijbehorende grondwateren en de overgangs- en kustwateren vormen het internationale stroomgebiedsdistrict (ISGD) van de Maas. Dit gebied strekt zich uit over vijf lidstaten van de Europese Unie (Frankrijk, Luxemburg, België, Duitsland, Nederland). De multilaterale coördinatie in het ISGD Maas valt onder het Maasverdrag, dat in 2002 in Gent is gesloten tussen de regeringen van Frankrijk, Luxemburg, de federale staat België, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitsland en Nederland (bijlage 1). Dit verdrag regelt de internationale coördinatie van de uitvoering van de KRW en de aanpak van andere aandachtsgebieden, zoals de bescherming tegen overstromingen in het ISGD Maas.
3. Om aan de verplichtingen als bedoeld in artikel 3, lid 4 van de KRW (*coördinatie door de lidstaten voor het gehele ISGD van alle maatregelenprogramma's om te zorgen voor het bereiken van de milieudoelstellingen als vastgesteld uit hoofde van artikel 4 van de KRW*) en artikel 13, lid 2 (*opstellen van een gecoördineerd beheersplan voor het ISGD of, bij ontbreken hiervan, van beheersplannen voor elk nationaal of regionaal deel van het ISGD*) van de KRW te voldoen hebben de Staten en Gewesten waarvan het grondgebied deel uitmaakt van het ISGD Maas beslist dat de internationale coördinatie in uitvoering van de KRW in de Internationale Maascommissie (IMC) plaatsvindt en het beheersplan van het ISGD Maas uit nationale/regionale beheersplannen en een overkoepelend deel is opgebouwd.

¹ Een oppervlaktewaterlichaam is een onderscheiden oppervlaktewater van aanzienlijke omvang, zoals een meer, een waterbekken, een rivier, een kanaal, een deel van een stroom of kanaal, een overgangswater of een strook kustwater

² Een grondwaterlichaam is een afzonderlijke grondwatermassa in één of meer watervoerende lagen

4. Het overkoepelende deel van het beheersplan is gericht op de belangrijke waterbeheerskwesties die een gemeenschappelijk belang vertegenwoordigen en bij de opstelling van de toestandsbeschrijving naar voren kwamen³.

Belangrijke waterbeheerskwesties in het ISGD Maas

1. *Hydromorfologische wijzigingen*
2. *Kwaliteit*
 - 2.1 *Klassieke verontreinigingen*
 - 2.2 *Overige verontreinigingen*
3. *Kwantiteit*
 - 3.1 *Hoogwater*
 - 3.2 *Watertekort en duurzaam beheer*
4. *Grondwater*

Zie ook bijlage 2

5. Dit rapport omvat onderwerpen die relevant zijn voor het hele ISGD Maas (een overzicht van de monitoringresultaten, toestandsbeschrijving en maatregelenprogramma), zowel als een overzicht van de multilaterale coördinatie werkzaamheden verricht op het niveau van dit district.
6. Het onderhavige rapport vormt een aanvulling op de rapporten van de lidstaten in het kader van hun communautaire verplichtingen uit hoofde van artikel 11 (maatregelenprogramma) en artikel 13 (stroomgebiedsbeheersplannen) van de KRW. De totstandkoming ervan ging gelijk op met de nationale werkzaamheden, waarvan de onderlinge overeenstemming en samenhang middels permanent overleg werd getoetst. Het rapport besteedt aandacht aan de coördinatie van de maatregelenprogramma's en acties, met de bedoeling om deze zoveel mogelijk te harmoniseren en ervoor te zorgen dat rekening wordt gehouden met de voor het ISGD belangrijke waterbeheerskwesties.
7. Naast de multilaterale coördinatie zijn de door de Staten en Gewesten voor hun grondgebieden opgestelde plannen waar nodig bi- en trilateraal gecoördineerd voor zover ze betrekking hebben op grensoverschrijdende deelstroomgebieden en / of bepaalde thema's (bijvoorbeeld grondwater).

1.2. Procedure voor de opmaak

1.2.1. Tijdschema

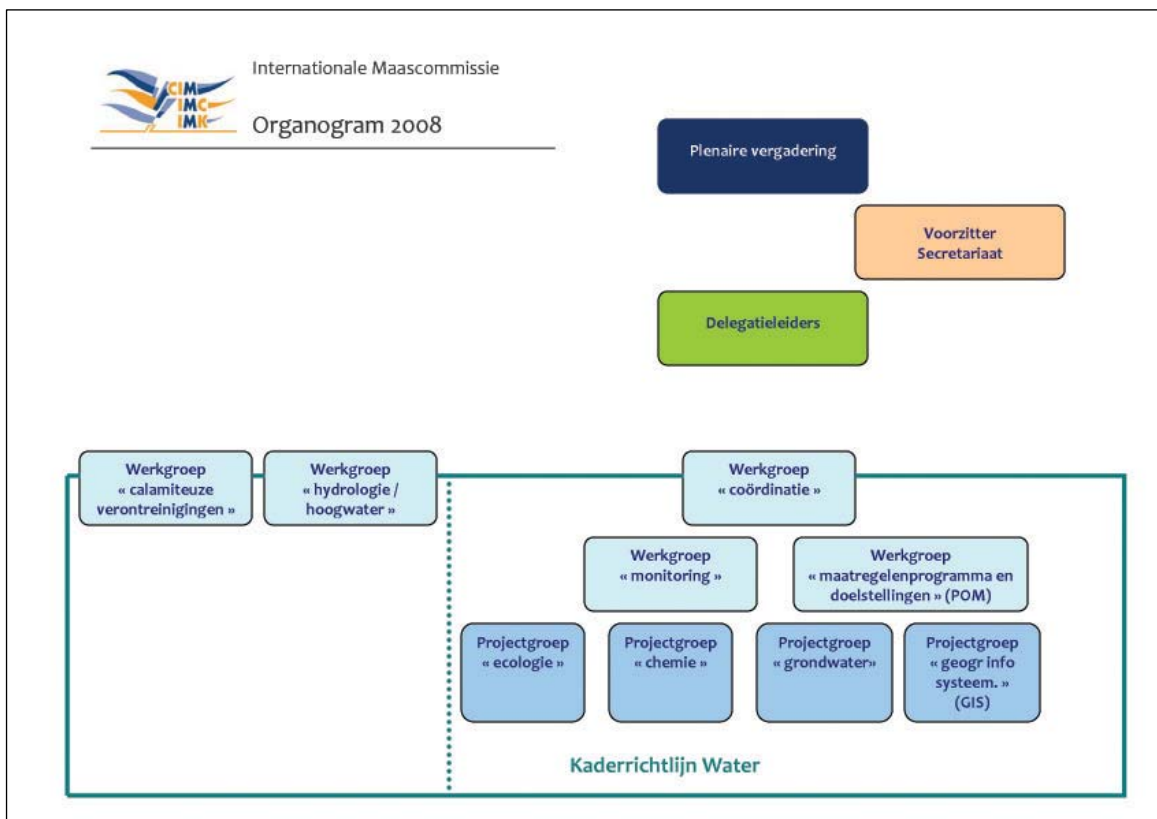
8. De uitvoering van de KRW door elke lidstaat verloopt in verschillende fases met een vastomlijnd tijdschema:
- 2003: aanduiding van de bevoegde autoriteiten in elke lidstaat en, in voorkomend geval, van de organisatie voor internationale samenwerking (art. 3);
 - 2005: publicatie van een toestandsbeschrijving (art. 5);

³ Overkoepelend rapport over de internationale coördinatie overeenkomstig artikel 3 (4) van de analyse uit hoofde van artikel 5 van de Richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (Kaderrichtlijn Water) – publicatie IMC, 23 maart 2005.

- 2007: samenstelling en geleidelijke uitvoering van een monitoringprogramma (art. 8)⁴;
 - 2009: publicatie van een uniform, gecoördineerd beheersplan voor het ISGD of, bij ontbreken van een dergelijk plan, van afzonderlijke beheersplannen voor elk nationaal of regionaal deel van het ISGD (art. 13);
 - 2012: maatregelenprogramma's moeten van kracht zijn (art. 11).
9. Als onderdeel van een cyclisch proces dient elke lidstaat uiterlijk in 2013 een volgende toestandsbeschrijving uit te voeren.

1.2.2. Betrokken autoriteiten: werkgroepen

10. De multilaterale coördinatie heeft plaatsgevonden in diverse werk- en deskundigengroepen ad hoc binnen de IMC. Zie organogram.

⁴ Rapport over de coördinatie van de toestand- en trendmonitoringsprogramma's in het internationaal stroomgebiedsdistrict Maas – publicatie IMC, 16 maart 2007

2. Presentatie van het Internationale Stroomgebiedsdistrict Maas

2.1. Algemene beschrijving

11. De totale oppervlakte van het ISGD Maas bedraagt 34.548 km² en het district telt ongeveer 8,8 miljoen inwoners (in 2005).
12. De hoofdriever de Maas ontspringt op een hoogte van 384 m boven zeeniveau in Pouilly-en-Bassigny in Frankrijk. De lengte van de Maas vanaf de bron tot de monding Nin ederlandse bedraagt 905 km.
13. De belangrijkste deelstroomgebieden van het ISGD Maas zijn de stroomgebieden van de zijrivieren Chiers, Semois, Lesse, Samber, Ourthe, Roer, Swalm, Niers, Dommel en Mark. Verschillende van deze deelstroomgebieden zijn grensoverschrijdend. (bijlage 3).
14. Het ISGD Maas omvat ook een groot aantal grondwatervoerende lagen die tot verschillende geologische lagen behoren. Veel lagen hebben een grensoverschrijdend karakter (bijlage 4 en 5).
15. De bevoegde autoriteiten van elk Staat / Gewest in het ISGD Maas hebben conform de kaderrichtlijn oppervlakte- en grondwaterwaterlichamen afgebakend op basis van hun typologie en de druk waaraan ze blootstaan.
16. In het overkoepelend rapport "Toestandsbeschrijving" zijn de karakteristieke eigenschappen van het stroomgebied beschreven, zoals samengevat in de volgende tabel 1. Gedetailleerde beschrijvingen zijn te vinden in de nationale/regionale rapporten.

Tabel 1: Belangrijke kenmerken van het ISGD Maas						
	Oppervlakte (km ²)	Inwonertal (x 1000)	Oppervlaktewater			Grondwater
			Aantal waterlichamen 'meren'	Aantal waterlichamen 'waterlopen'	Lijntraject waterlopen (km)	Aantal waterlichamen
Frankrijk	8 919	671	5	149	3 298	12
Luxemburg	65	43	0	3	15	1*
B-Wallonië	12 300	2 189	12	245	4 934	21
B-Vlaanderen	1 596	416	3	17	272	10
Nederland	7 700	3 500	127	188	5 614	5
Duitsland	3 968	1 994	1	227	1 471	32
TOTAAL	34 548	8 808	150	840	15 936	82

* Het grondwaterlichaam van Luxemburg is bij het ISGD Rijn aangesloten en wordt daar beheerd.

17. Het water in het ISGD Maas heeft vele functies, waaronder de belangrijkste zijn:
 - Waterkwantiteitsbeheer (vasthouden / bergen / afvoeren)
 - Water voor menselijke consumptie
 - Landbouw
 - Industrieel gebruik (met inbegrip van elektriciteitsproductie met waterkracht)

- Scheepvaart (goederenvervoer en pleziervaart)
- Recreatie
- Levend ecosysteem
- Element van het landschap

18. De 8,8 miljoen inwoners in het ISGD Maas gebruiken drinkwater dat afkomstig is uit het oppervlakte- en grondwater van dit district. Bovendien worden aanzienlijke hoeveelheden via buizen of kanalen getransporteerd voor de productie van water voor menselijke consumptie voor ongeveer 6 miljoen mensen die buiten het ISGD Maas wonen.

2.2. Menselijke activiteiten en belastingen

19. Het overkoepelend rapport "Toestandsbeschrijving" verschaftte de basis voor het benoemen van de voornaamste problemen die een multilaterale en/of bilaterale coördinatie noodzakelijk maken in het kader van de opstelling van de toekomstige monitoringprogramma's, maatregelenprogramma's en stroomgebiedsbeheerplan als voorgeschreven in de KRW.

20. De voornaamste drijvende krachten achter de druk op het water in het ISGD Maas zijn de bevolking, de verstedelijking, de industrialisatie, de landbouw en de scheepvaart.

21. De belastingen zijn van verschillende aard:

- emissies, verliezen en lozingen van verontreinigende stoffen;
- sluizen, stuwen en dammen (hoogwaterbescherming, scheepvaart en opwekken van hydro-elektriciteit);
- kanalisaties, kunstmatige oevers en dijken;
- onttrekkingen (bijv. ten behoeve van kanalen, landbouw, industrie en drinkwater).
- mogelijke effecten van klimaatverandering voor de waterkwantiteit, de waterkwaliteit en de watertemperatuur.

22. Deze belastingen brengen al dan niet gecombineerd de volgende waargenomen mogelijke effecten en gevolgen met zich mee:

- voor het oppervlaktewater:
 - aantasting van de ecosystemen met inbegrip van de terrestrische ecosystemen die in verbinding staan met water;
 - belemmeringen voor de vismigratie;
 - eutrofiëring, met name in de hoofdstroom en de kustwateren;
 - risico voor het gebruik van het water.
- voor het grondwater:
 - kwantitatieve verstoring van de ondergrondse waterlagen;
 - aantasting van terrestrische ecosystemen die afhankelijk zijn van grondwater;
 - risico voor het gebruik van het water.

23. De bevoegde autoriteiten hebben een inschatting gemaakt van de kans dat de oppervlaktewaterlichamen de milieudoelstellingen in 2015 niet bereiken.

24. De volgende problemen worden beschouwd als de voornaamste determinanten in het stroomgebied. Het betreft onder andere:

- voor het oppervlaktewater
 - Maas-relevante stoffen waarvan de Staten en Gewesten een eerste lijst hebben opgesteld:

- stoffen van bijlage X van de KRW;
 - klassieke verontreinigende stoffen: CZV (chemisch zuurstofverbruik), stikstof, fosfor;
 - bestrijdingsmiddelen, met name voor de Maas: dichloorvos en pyrazon;
 - microverontreinigingen (m.i.v. prioritaire stoffen), met name voor de Maas: koper, zink en PCB's;
 - fluoride (kandidaatstof)
 - hydromorfologische veranderingen en verstoorde continuïteit van de rivier en sommige zijrivieren.
- voor grondwater
 - kwantitatieve aspecten (voor een beperkt aantal watervoerende lagen);
 - kwalitatieve aspecten: nitraten, bestrijdingsmiddelen.
25. Bodemdaling als gevolg van mijnbouw heeft bovendien in enkele gebieden het hydrologische evenwicht verstoord en de doorvoer tussen oppervlaktewater en grondwater gewijzigd.
26. De toepassing door de Staten en Gewesten van de door de kaderrichtlijn voorziene procedures vormt een essentieel onderdeel van een geharmoniseerde aanpak. De Staten en Gewesten hebben echter wel gebruik gemaakt van hun eigen analyse- en beoordelingsmiddelen en -methodes, die soms van elkaar verschillen.
27. Hoewel de Staten en Gewesten van het ISGD voor hun analyses en beoordelingen dus gebruik gemaakt hebben van verschillende benaderingswijzen en methoden, bleek het toch mogelijk een uitgebreide en globale analyse van het gehele district te presenteren.
28. Deze analyse maakte het mogelijk om een voorlopig overzicht op te stellen van de belangrijkste problemen op het niveau van het internationale stroomgebiedsdistrict van de Maas. (bijlage 2)

3. Register van beschermde gebieden

29. De Staten en Gewesten hebben elk overeenkomstig artikel 6 van de KRW een lijst met beschermde gebieden op hun territorium samengesteld. Deze beschermde gebieden, die hoofdzakelijk tot stand zijn gekomen op grond van Europese richtlijnen, zullen in het kader van lokale regelgeving apart worden beschermd en in stand worden gehouden.
30. Er zijn slechts weinig beschermde gebieden waarover internationaal overleg (bi- of multilateraal) noodzakelijk is. Een duidelijk geval is de Grensmaas die tussen Maastricht en Maasbracht over ongeveer 50 kilometer de grens vormt tussen Vlaanderen en Nederland. In de Vlaamse Maasuitwaerden zijn gebiedsdelen aangewezen als Natura 2000 gebied, onder de naam Uiterwaarden langs de Limburgse Maas en Vijverbroek (HR12). In Nederland is de rivier aangewezen als Natura 2000 gebied Grensmaas (152) De coördinatie over dit gebied vindt plaats in de Vlaams Nederlandse Bilaterale Maascommissie.
31. Zowel door Nederland als door Vlaanderen worden werkzaamheden uitgevoerd om de veiligheid tegen overstromingen te verbeteren en natuurontwikkeling te bevorderen. Deze Nederlandse en Vlaamse plannen worden zowel inhoudelijk als qua planning op elkaar afgestemd. Zo ontstaat een grensoverschrijdend gebied met hoge natuurwaarden dat de bevolking en infrastructuur op een duurzame wijze beschermt tegen wateroverlast. De uitvoering van de projecten is langs Vlaamse zijde gepland tussen 2008 en 2013. Langs Nederlandse zijde worden de projecten uitgevoerd tussen 2008 en 2021.

4. Monitoringprogramma's

32. De door de bevoegde autoriteiten ingevoerde monitoringprogramma's (art. 8 van de KRW) omvatten zowel het oppervlakte- als het grondwater. Volgend op de toestandbeschrijving – artikel 5 – vormen deze netten de tweede formele fase in de uitvoering van de KRW. De Staten en Gewesten hebben hun toestand- en trendmonitoringprogramma's parallel aan elkaar opgezet in de jaren 2005-2006. Deze programma's zijn in de IMC aan elkaar getoetst. Dit coördinatieproces mondde in maart 2007 uit in de publicatie van het overkoepelende IMC-rapport "Monitoring" over de coördinatie van de toestand- en trendmonitoringprogramma's in het internationaal stroomgebiedsdistrict Maas.
33. De toestand- en trendmonitoringnetten zijn ingevoerd om een algemeen en representatief beeld van de kwaliteit van de waterlichamen te verkrijgen. Sommige bevoegde autoriteiten maken eveneens gebruik van de resultaten van de operationele monitoring voor de beoordeling van bijvoorbeeld de ecologische kwaliteitselementen.

4.1. Oppervlaktewater

4.1.1. Monitoringnetten: stations en gemeten parameters

34. In de nationale/regionale monitoringnetten wordt ten behoeve van de internationale coördinatie een aantal meetstations geselecteerd om een beeld van de water- en habitatkwaliteit in het ISGD Maas te verkrijgen. Bij de keuze van de stations zal rekening gehouden worden met de representativiteit en de relevantie op het niveau van het ISGD.
35. De biologische kwaliteitselementen die systematisch worden beoordeeld zijn de fyto-benthos, de macrozoöbenthos en de vissen. Het fytoplankton wordt relevant geacht in stagnante en in langzaam stromende wateren. De macrofyten worden momenteel niet in aanmerking genomen, daar de methodes hiervoor nog in ontwikkeling zijn. Voorts wordt bijzondere aandacht besteed aan de verplaatsingen van de vissen, waarbij hun migraties en trekbewegingen op een beperkt aantal locaties gevolgd kunnen worden.
36. Voor de monitoring van de chemische kwaliteit zijn de stoffen uit bijlagen IX en X over een langere periode gemeten. Tevens wordt er gekeken naar het verloop van chemische en fysisch-chemische parameters (klassieke verontreinigende stoffen) en van de Maas-specifieke stoffen die van invloed kunnen zijn op de biologie (bijlage 6).
37. Omtrent de vergelijkbaarheid tussen de meetnetten en de meetresultaten (te meten parameters, meetfrequentie) blijkt dat de toestand- en trendmonitoringnetten niet sterk van elkaar verschillen en dat de gegevens uit deze verschillende meetnetten een coherent beeld van de chemische kwaliteit van het oppervlaktewater in het ISGD Maas zullen opleveren.
38. De hydromorfologische wijzigingen, die tot de belangrijke waterbeheerskwesties in het ISGD worden gerekend, zullen in de toekomst worden beoordeeld. Omtrent de beoordeling van het hydrologisch regime van de Maas en enkele zijrivieren heeft er een coördinatie van de monitoringmethodes plaatsgevonden tijdens werkzaamheden die specifiek aan de hydrologie gewijd waren. Ook de rivier- en de biologische continuïteit worden als cruciale onderdelen van de hydromorfologische toestand beschouwd, zowel met het oog op het sedimenttransport als op de onvertoorde migra-

tie van waterorganismen. Tevens wordt de passeerbaarheid van de verschillende constructies regelmatig getoetst als onderdeel van de monitoring.

4.1.2. Monitoringnetten: resultaten

39. De meegewogen resultaten zijn afkomstig uit het in 2007 ingevoerde trend- en toestandmonitoringnet. Vanwege de benodigde tijd voor de beoordeling en toetsing van deze resultaten zijn alleen de gegevens uit 2007 beschikbaar.
40. Voor de beoordeling van de ecologische en chemische kwaliteitsresultaten zijn de Staten en Gewesten uitgegaan van hun nationale / regionale criteria (zoals kwaliteitsnormen en drempelwaarden). Bij de biologische kwaliteitselementen hebben ze rekening gehouden met de resultaten van de intercalibratie op Europees niveau. Voor de beoordeling van de chemische kwaliteit (stoffen uit bijlagen IX en X van de KRW) hebben de Staten en Gewesten doorgaans de milieukwaliteitsnormen (MKN's) uit het voorstel voor een EU richtlijn inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid⁵ toegepast. Bij de overige fysisch-chemische parameters hebben ze zich gebaseerd op hun nationale/regionale normen. De nationale/regionale beoordelingscriteria zijn opgenomen in hoofdstuk 5.
41. De hierna vermelde resultaten vormen een eerste beoordeling van de kwaliteit bij de meetstations in een gegeven jaar. Deze resultaten zelf schetsen nog geen volledig beeld van de kwaliteit van het water en de habitats. Hiervoor zijn de gegevens over de gehele periode 2007-2012 nodig, zoals bepaald in de KRW. Deze eerste resultaten bieden dus onvoldoende houvast om de toestand van de waterlichamen te bepalen, al kunnen ze wel worden gebruikt voor de actualisering van de toestandbeschrijving uit 2005. (bijlagen 7, 8, 9 en 10).
42. De eerste resultaten van de toestand- en trendmonitoring van het oppervlaktewater getuigen van de toepassing ervan overeenkomstig de bepalingen van de KRW. Deze richtlijn voorziet in een programma over een periode van zes jaar, waarna opnieuw de balans wordt opgemaakt. Het zou dan ook gewaagd zijn om conclusies te verbinden aan deze eerste resultaten. Ze zouden echter wel kunnen dienen om de beschrijving van de waterlichamen bij te werken.

4.2. Grondwater

4.2.1. Meetnetten

43. In het kader van de grondwatermonitoring hebben alle Staten en Gewesten meetprogramma's voor de monitoring van de chemische en kwantitatieve toestand ingevoerd op grond van de vereisten uit het tweede hoofdstuk van bijlage V van de KRW, met een opdeling tussen een toestand- en trendmeetnet en een operationeel meetnet. Voor de toestand- en trendmonitoring heeft Vlaanderen op basis van zijn operationele meetnet een meetnet van fictieve meetpunten samengesteld waarin de resultaten uit het operationele meetnet worden ingevoerd. Een uitvoerige beschrijving van de bi- en trilaterale coördinatie van de meetprogramma's is te vinden in het "Rapport over de coördinatie van de toestand- en trendmonitoringprogramma's in het internationaal stroomgebiedsdistrict Maas" van 16 maart 2007.

⁵ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid en tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG (2006/0129 (COD))

- ~~44.~~ Voor de verdere coördinatie en met inachtneming van de belangrijke waterbeheerskwesties zijn de Staten en Gewesten in het ISGD Maas overeengekomen om meetnetten voor de monitoring van de kwantitatieve toestand en toestand- en trendmeetnetten voor de monitoring van de parameters nitraat en gewasbeschermingsmiddelen in te voeren. Overige grensoverschrijdende kwesties in verband met de meetprogramma's zijn bi- en trilateraal gecoördineerd.
45. Ondanks alle verschillen (zoals de meetpuntendichtheid en de meetfrequentie) kon aan de coördinatieverplichting uit art. 3 van de KRW worden voldaan. De toestand en trendmonitoringsmeetnetten geven een representatief beeld voor het ISGD Maas.

4.2.2. Resultaten

46. Bijlage 11 geeft de de grondwatermonitoringsnetten en de monitoringsresultaten voor nitraat, gewasbeschermingsmiddelen en kwantiteit. De bijlagen 12 en 13 bevatten de meetnetten en de resultaten van de toestand- en trendmonitoring van de chemische kwaliteit voor de parameters nitraat en gewasbeschermingsmiddelen. Bijlage 14 toont het grondwatermonitoringsnet voor de kwantiteit. De criteria voor de beoordeling van de resultaten zijn opgenomen in hoofdstuk 5.

5. Milieudoelstellingen

5.1. Inleiding

5.1.1. Toestand van de waterlichamen

47. Uit hoofde van artikel 4 van de KRW dient al het grond- en oppervlaktewater in principe uiterlijk in 2015 de goede toestand te bereiken. Geen enkel waterlichaam mag verslechteren ten opzichte van de huidige toestand.
48. De goede toestand van het oppervlaktewater wordt beoordeeld op grond van criteria betreffende de ecologische en chemische toestand. Voor het grondwater worden criteria betreffende de chemische en kwantitatieve toestand gehanteerd. Deze criteria staan hieronder beschreven. De beoordeling van de goede toestand van het oppervlaktewater wordt opgedeeld in categorieën (rivieren, meren, overgangswateren en kustwateren). Tevens wordt er een onderscheid gemaakt tussen enerzijds “natuurlijke” en anderzijds “sterk veranderde” en “kunstmatige” waterlichamen. Voor sterk veranderde en kunstmatige waterlichamen definieert de KRW de doelstelling van een goede chemische toestand en een goed ecologisch potentieel.
49. Voor het bepalen van het goed ecologische potentieel werden binnen de Common Implementation Strategy (overlegforum op Europees niveau voor de implementatie van de KRW) twee benaderingswijzen ontwikkeld voor het afleiden van het ecologisch potentieel. De eerste gaat uit van de milieudoelstellingen van een vergelijkbaar natuurlijk systeem en waar, rekening houdend met onomkeerbare hydromorfologische drukken, afhankelijk van nuttige doelen, een afgeleid ecologisch potentieel wordt bepaald. De tweede benadering is het alternatief “Praags model” dat uitgaat van de huidige toestand en waar het effect van ‘mogelijke’ mitigerende maatregelen wordt doorgerekend om te komen tot een goede ecologisch potentieel. Binnen de Common Implementation Strategy is aangegeven dat beide methodes gelijkwaardig zijn.
50. De huidige toestand van de waterlichamen wordt in kaart gebracht met behulp van alle tot op heden beschikbare meet- en onderzoeksgegevens. Deze diagnose vormt een soort “ijkpunt” waarop de maatregelenprogramma’s worden afgestemd (zie hoofdstuk 7). Het in 2007 overeenkomstig artikel 8 van de KRW ingevoerde monitoringprogramma, waarvan het eerste jaar beschreven staat in hoofdstuk 4, dient om de toestand van de waterlichamen met regelmatige tussenpozen te toetsen en zo de geboekte vooruitgang te meten.
51. De conclusies van de toestandbeschrijving uit 2005 (analyse van de waterlichamen – KRW, artikel 5) konden worden geactualiseerd op basis van de recentste gegevens. Uit deze geactualiseerde toestandbeschrijving blijkt dat veel waterlichamen nog niet in goede toestand verkeren. Deze constatering is gebaseerd op normen die voortvloeien uit de Europese wetgeving en de nationale en regionale bepalingen. De Staten en Gewesten dienen derhalve maatregelenprogramma’s op te stellen. Daarvoor moeten zij alle in beginsel uitvoerbare maatregelen die het mogelijk kunnen maken om de doelstelling te bereiken, onderzoeken. Op basis hiervan hebben de Staten en Gewesten nationale/regionale maatregelenprogramma’s in het kader van artikel 11 van de KRW opgesteld. De coördinatie van de maatregelenprogramma’s (voor de periode 2010-2015) wordt belicht in hoofdstuk 7. Daaraan vooraf gingen simulaties en/of beoordelingen door deskundigen om het effect van maatregelen in te schatten (d.w.z. het aantal waterlichamen dat de goede toestand zal bereiken).

52. Ondanks de uitvoering van omvangrijke maatregelenprogramma's zullen niet alle waterlichamen in 2015 de goede toestand bereiken. Overeenkomstig artikel 4 van de KRW is het evenwel mogelijk om de streefdatum (uiterlijk 2027) voor het behalen van de goede toestand (artikel 4, punt 4) te verschuiven en/of een minder strenge doelstelling voor sommige kwaliteitselementen (artikel 4, punt 5) vast te leggen.
53. Indien de Staten en Gewesten de termijn verlengen of minder strenge milieudoelstellingen toepassen, dan moeten ze zich hierbij baseren op technische onhaalbaarheid, op natuurlijke omstandigheden en/of op disproportionele kosten.
54. In het algemeen zullen de Staten en Gewesten de benadering van het tot 2027 gefaseerd bereiken van de doelen volgen (termijnverlenging). Dit betekent doorgaans dat een eventuele aanpassing van doelen pas na 2021 aan de orde zal zijn.
55. De toepassing van een minder strenge doelstelling zal dus slechts in een zeer beperkte mate aan de orde zijn in de eerste planperiode (2010-2015).

5.1.2. Strijd tegen waterverontreiniging

56. Artikel 16 van de KRW verplicht de Lidstaten om de lozing, de uitstoot en het verlies van een aantal verontreinigende stoffen of groepen stoffen met een significant risico voor of via het aquatische milieu geleidelijk aan terug te dringen en voor prioritair gevaarlijke stoffen te beëindigen. De KRW bepaalt dat de genoemde doelstelling uiterlijk 20 jaar na het op Europees niveau vaststellen van de milieukwaliteitsnormen (MKN's) voor deze stoffen dient te worden bereikt.

5.2. Oppervlaktewater

5.2.1. Kwaliteitsnormen en milieudoelstellingen

57. Uit hoofde van de KRW hebben de Staten en Gewesten de toestand van de waterlichamen beschreven op grond van:
- biologische parameters
 - hydromorfologische parameters ter ondersteuning van de biologische parameters
 - chemische en fysisch-chemische parameters evenals de specifieke verontreinigende stoffen ter ondersteuning van de biologische parameters
 - prioritaire stoffen (KRW, annex IX en X).
58. De eerste drie groepen parameters zijn bepalend voor de ecologische toestand, de vierde voor de chemische toestand.
59. Met klassengrenzen voor elk biologisch kwaliteitselement wordt de ecologische toestand en met kwaliteitsnormen de chemische toestand van de waterlichamen afgebakend. De als "natuurlijk" ingedeelde waterlichamen verkeren in de goede toestand wanneer de goede ecologische toestand EN de goede chemische toestand zijn bereikt. De "sterk veranderde" en "kunstmatige" waterlichamen verkeren in de goede toestand wanneer de goede chemische toestand en het goede ecologische potentieel (een speciale ecologische doelstelling) zijn bereikt.
- **Biologische elementen**
60. De monitorings- en beoordelingsmethoden die door de Staten en Gewesten voor de biologische elementen worden gebruikt, stemmen overeen met Annex V van de KRW. Vanwege de bestaande verschillen in de beoordelingsmethoden is hun vergelijkbaarheid op dit moment beperkt (bijlage 15).

61. Aangezien de methoden voor de biologische beoordeling sterk tussen de Staten en Gewesten verschillen, is voor deze elementen in de richtlijn voorzien in een intercalibratie om ervoor te zorgen dat de grenzen tussen de klassen op een samenhangende manier worden vastgesteld met de definitie van de goede en de zeer goede toestand en ook dat deze vergelijkbaar zijn tussen de Staten en Gewesten.
62. Om deze intercalibratie uit te voeren, werden de Europese waterlopen allereerst naar grote geografische regio's en vervolgens binnen elke regio naar typen ingedeeld. Alle waterlopen van het stroomgebied van de Maas behoren tot de « Centrale en Baltische » regio (afgekort RC = River Central) die zes typen waterlopen met een code van RC1 tot RC6 omvat⁶.
63. De volledige intercalibratie zal waarschijnlijk in 2011 worden afgerond. Tot nu hebben enkele landen geen gevalideerde resultaten kunnen voorleggen voor alle watertypen of voor bepaalde biologische elementen (macrofyten, vissen), omdat in deze landen nog onvoldoende beoordelingsrelevante ervaring met deze elementen bestaat.
64. Tot heden konden alleen de intercalibraties met betrekking tot macro-invertebrata en diatomeeën voorlopig worden voltooid. Voor deze twee biologische elementen heeft de door de Staten voorgestelde klassenindeling dus een meer officiële status voor wat betreft de drempelwaarden zeer goed/goed en goed/matig (bijlage 15).
- **Hydromorfologische parameters ter ondersteuning van de biologische elementen**
65. De Staten en Gewesten hebben op vergelijkbare wijze de waterhuishouding, de passeerbaarheid van rivieren en de hydromorfologische omstandigheden van de waterlichamen onderzocht en beoordeeld. De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in de beschrijving van de toestand van het water (rapport, KRW artikel 5). Ter vastlegging van de ecologische toestand of het ecologisch potentieel heeft het onderzoek zich behalve op de bedding en de oevers tevens deels op de sedimentvrachten, de hydraulische en hydrologische veranderingen, alsmede de zijwaartse en overdwarse obstakels toegespitst.
- **Chemische en fysisch-chemische parameters en specifieke verontreinigende stoffen ter ondersteuning van de biologische elementen**
66. Voor de chemische en fysisch-chemische parameters en specifieke verontreinigende stoffen ter ondersteuning van de biologische elementen hebben de Staten of Gewesten nationale/regionale kwaliteitsnormen vastgesteld. De nationale/regionale kwaliteitsnormen vertonen verschillen tussen de landen/regio's (bijlage 16).
67. Ze zijn overeengekomen dat wanneer minstens bij twee Staten of Gewesten een stof de normen overschrijdt, overlegd wordt of internationale coördinatie relevant geacht wordt. Aan de hand van de jongste gegevens en waar nodig met behulp van de informatie uit het ISGD-monitoringprogramma 2007, hebben de Staten en Gewesten de relevante stoffen op een rijtje gezet waarvoor coördinatie nodig is (bijlage 17).
68. De Staten en Gewesten hebben in 2005 een eerste lijst van stoffen opgesteld die relevant zijn op de schaal van het stroomgebied Maas (zie rapport KRW artikel 5). Met deze lijst hebben de Staten en Gewesten een selectie gemaakt van de chemische parameters die een grensoverschrijdend belang vertegenwoordigen en waar-

⁶ Decision of the Commission establishing, pursuant to Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council, the values of the Member State monitoring system classifications as a result of the intercalibration exercise, 30 October 2008.

voor een nadere afstemming ten behoeve van het overkoepelend deel van het beheersplan noodzakelijk werd geacht.

69. Voor de kandidaatstof fluoride is door Staten en Gewesten een gezamenlijke verkenning uitgevoerd, waarbij naast de ecologische benadering onder de KRW ook gekeken is naar het belang van de drinkwaterbedrijven om het water van de Maas als grondstof voor de productie van drinkwater te kunnen blijven gebruiken. De verkenning laat zien dat fluoride een belangrijke parameter blijft voor de drinkwaterfunctie van het Maaswater, maar dat deze functie uitgezonderd extreme situaties niet direct in het geding is. Eén enkele Staat/Gewest (Frankrijk) beschouwt fluoride als relevante stof, wat niet rechtvaardigt dat fluoride op het niveau van het ISGD Maas als relevante stof beschouwd wordt.
70. De lijst met relevante stoffen voor het overkoepelend deel van het beheersplan Maas is opgenomen in tabel 2. Voor de stoffen die niet langer deel uit maken van de lijst, zoals bijvoorbeeld dychloorvos en pyrazon, evenals voor een aantal drinkwaterrelevante stoffen zal de monitoringsinspanning voorlopig in stand worden gehouden.
- **Prioritaire stoffen van Bijlage IX en X van de KRW**
71. De lijst van Europabreed genormeerde specifieke verontreinigende stoffen bevat de prioritaire en prioritair gevaarlijke stoffen uit bijlagen IX en X van de KRW. (bijlage 18). De landen/regio's hebben hun eigen MKN's vastgesteld, hierbij hoofdzakelijk afgaand op de EU richtlijn inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid. Op basis van deze MKN's wordt de chemische toestand bepaald. Zodra een stof of een groep stoffen de MKN overschrijdt, is de goede chemische toestand niet bereikt ("One out, all out").
72. De lidstaten dienen uit hoofde van artikel 16 doelstellingen vast te leggen voor de terugdringing van de stoffen of groepen stoffen uit de KRW-bijlagen IX en X die zijn opgenomen in de lijst van Maas-relevante stoffen zoals vastgesteld tijdens de toestandbeschrijving (KRW, artikel 5).

nummer (KRW bijlage X)	CAS nummer	EU-nummer	Naam van de stof
(6)	7440-43-9	231-152-8	Cadmium en zijn verbindingen
(20)	7439-92-1	231-100-4	Lood en zijn verbindingen
(13)	330-54-1	206-354-4	Diuron
(19)	34123-59-6	251-835-4	Isoproturon
(28)	n.v.t.	n.v.t.	Polycyclische aromatische koolwaterstoffen
	50-32-8	200-028-5	(Benzo(a)pyreen)
	205-99-2	205-911-9	(Benzo(b)pyreen)
	191-24-2	205-883-8	(Benzo(g,h,i)peryleen)
	207-08-9	205-916-6	(Benzo(k)fluoroantheen)
	193-39-5	205-893-2	(Indeno(1,2,3-cd)pyreen)
(9)	2921-88-2	220-864-4	Chloorpyrifos
Algemene parameters ter ondersteuning van de biologische elementen voor de beoordeling van de ecologische toestand (KRW Bijlage V)			Ntot
			Ptot
			Chemisch Zuurstofverbruik (CZV)
Specifieke parameters voor de evaluatie van de ecologische toestand (KRW, Bijlage V)			Koper
			Zink
			PCB (28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180)

5.2.2. Huidige toestand van de oppervlaktewaterlichamen

73. De Staten en Gewesten hebben op basis van de toestandsbeschrijving uit 2004, de resultaten van de nationale/regionale monitoringprogramma's en de Europese/nationale/regionale kwaliteitsnormen en richtwaarden de evaluatie van de huidige toestand van het oppervlaktewater bijgewerkt.
74. Bijlage 19 toont de huidige toestand van de oppervlaktewaterlichamen, onderverdeeld in natuurlijke, kunstmatige en sterk veranderde waterlichamen van de verschillende Staten en Gewesten in het ISGD Maas. Voor elke Staat en Gewest staat vermeld hoeveel waterlichamen zich niet in de "goede toestand" bevinden en welke groep of groepen parameters hier verantwoordelijk voor is (zijn).

5.2.3. Beoogde toestand van de waterlichamen

75. Op dit moment en op basis van de eerste voorlopige schattingen is voorzien dat in totaal ca.....% van de oppervlaktewaterlichamen in het ISGD Maas de goede toestand in 2015 niet zal hebben bereikt (bijlage 19). Deze bijlage toont eveneens de oorzaken hiervan.
76. Voor veel waterlichamen zullen termijnverlengingen als bedoeld in artikel 4 lid 4 van de KRW nodig zijn om de goede toestand te kunnen bereiken, onder andere als het gaat om de uitvoering van maatregelen ter verbetering van de hydromorfologie. Naast het herstel van de noodzakelijke riviercontinuïteit voor de vistrek stroomop- en stroomafwaarts dient tevens de habitatkwaliteit van zowel de paaiplaatsen als de kraamkamers te worden verbeterd. Dit is om technische, economische en/of redenen van natuurlijke omstandigheden niet voor het gehele gebied in 2015 haalbaar.

5.2.4. Beoogde reducties van Maasrelevante stoffen in de ISGD (artikel 16)

77. Er dient te worden gestreefd naar terugdringing van zowel de prioritaire als de Maas-relevante stoffen (zie rapport KRW art. 5).
78. Voor de prioritaire stoffen schrijft de KRW de stopzetting dan wel progressieve vermindering van lozingen, emissies en verliezen voor. Dit moet binnen de twintig jaar na vaststelling van de MKN's door het Europees Parlement en de Raad gebeuren.
79. Voor de Maas-relevante stoffen hebben de Staten en Gewesten toegezegd onderling samen te werken. Deze doelstellingen zouden dankzij de nationale / regionale maatregelenprogramma's (zie hoofdstuk 7) moeten worden bereikt.
- **Chemische en fysisch-chemische parameters ter ondersteuning van de biologische parameters: Nutriënten**
80. Deze "eutrofiërende" stoffen staan vermeld in bijlage VIII punt 11 van de KRW. Het indammen van de stikstof- en fosforbelasting wordt beschouwd als een belangrijke kwestie in het ISGD Maas. De Staten en Gewesten hebben beide stoffen toegevoegd aan de lijst met Maas-relevante stoffen (zie overkoepelend rapport, KRW artikel 5) waarvoor coördinatie binnen het ISGD noodzakelijk is.
81. Momenteel zijn er in het internationale Maasdistrict diverse beheersmaatregelen en juridische maatregelen in uitvoering, die positieve gevolgen hebben gehad en nog zullen hebben op de nutriëntenemissies naar oppervlaktewater en grondwater (nitraatrichtlijn 91/676/EEG, richtlijn behandeling stedelijk afvalwater 91/271/EEG, richtlijn geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging 96/61/EEG, en OSPAR aanbevelingen).

82. Voor de Nederlandse kustwateren waar de Maas in uitmondt, wordt op basis van de Europees geïntercalibreerde normen voor de algenconcentratie (chlorofyl-a) de noodzaak voor een verdere reductie van de stikstofvrachten voorzien.
83. De reducties van de nutriëntenemissies worden momenteel bestudeerd. Een hulpmiddel hierbij is het door de Universit  de Liège ontwikkelde en op het ISGD toegepaste model PEGASE. Op basis van de door de Staten en Gewesten gerapporteerde emissievrachten en rekening houdende met de tot 2015 uit te voeren maatregelenprogramma's werden de procentuele vrachtreducties voor 2015 geschat.

Tabel 3 Geschatte vrachtreducties in 2015 t.o.v. 2005.							
	FR (*)	LU	WL	VL (**)	NL	DE	ISGD
Stikstof (Ntot)	57%	55%	19%	22%	37%	4%	25%
Fosfor (Ptot)	49%	57%	52%	12%	39%	1%	42%

(*) Resultaat van PEGASE-simulatie, gegevens 2007; er is geen rekening gehouden met de diffuse bronnen (oppervlakkige afspoeling), noch met de gegevens van het Franse Samberbekken

(**) De geschatte reductiepercentages 2015 moeten beschouwd worden t.o.v. de emissies 2006. Deze reductiepercentages zijn berekend met behulp van het milieukostenmodel en hebben betrekking op een deel van het maatregelenpakket in Vlaanderen. Hierbij is geen rekening gehouden met reducties van andere Gewesten/regio's.

84. Gezien de maatregelen die de Staten en Gewesten tot 2015 hebben voorzien, kan de goede toestand niet in alle waterlichamen in 2015 worden bereikt vanwege eutrofi eringsproblemen.

- **Specifieke parameters**

85. Voor sommige verontreinigende stoffen of stofgroepen, die een significant risico voor of via het aquatisch milieu (artikel 16) vertonen, hebben de Staten en Gewesten geen reductiedoelstellingen kunnen bepalen. De koper en zinkvrachten in het ISGD Maas kent een grote diversiteit aan bronnen en tot op heden zijn de emissieroutes onvoldoende gekwantificeerd. Op dit moment bestaat er echter geen gezamenlijk beeld van de benodigde reductiepercentages voor deze metalen.

5.3. Grondwater

5.3.1. Kwaliteitsnormen

86. De criteria voor de beoordeling van de grondwatertoestand zijn in de Kaderrichtlijn Water, de dochterrichtlijn Grondwater (richtlijn 2006/118/EG) en de regionale/nationale regelgeving vastgelegd.
87. De kwantitatieve grondwatertoestand wordt door alle Staten en Gewesten overeenkomstig bijlage V lid 2.2 van de KRW aan de hand van het grondwaterpeil en het

verloop hiervan (trend) beoordeeld. In Duitsland wordt deze kwantitatieve monitoring aangevuld met een massabalans. In Vlaanderen is aanvullend onderzoek gepland om te komen tot het opstellen van waterbalansen voor de verschillende grondwaterlichamen en om de interactie met het oppervlaktewater in te schatten.

88. De kwalitatieve grondwatertoestand wordt beoordeeld aan de hand van kwaliteitsnormen en drempelwaarden. De door de Staten en Gewesten toegepaste grondwaterkwaliteitsnormen zijn in bijlage 20 opgenomen. Afhankelijk van de geochemische achtergrond mogen deze grondwaterkwaliteitsnormen overschreden worden. Hiertoe kunnen er in het licht van de geogene achtergrondbelastingen per grondwaterlichaam drempelwaarden vastgelegd worden.
89. Bij de grondwaterlichamen die deel uitmaken van grensoverschrijdende grondwatervoerende lagen heeft een bi- en trilaterale coördinatie over de kwaliteitsnormen en drempelwaarden plaatsgevonden. Daarbij is nagegaan of verschillende kwaliteitsdoelstellingen of drempelwaarden uiteenlopende beoordelingen van de grondwaterlichamen opleveren. Dit was echter niet het geval, zodat de verschillen op internationale schaal als irrelevant kunnen worden beschouwd.

5.3.2. Huidige toestand van de grondwaterlichamen

90. Daar de monitoring nog niet in alle delen van het Maasstroomgebied is afgesloten, zijn er nog niet overal voldoende gegevens over de huidige toestand van de grondwaterlichamen voorhanden. Om toch een basis voor de planning van de maatregelen (zie hoofdstuk 7.2) te hebben, hebben de Staten en Gewesten de toestandbeschrijving uit 2004 geactualiseerd, rekening houdend met de monitoringsresultaten tot nu toe en met de kwaliteitsnormen en de drempelwaarden (bijlage 21). De bijlagen 22, 23 en 24 bevatten daarom naast waterlichamen in slechte toestand (rood) en in goede toestand (groen) ook grondwaterlichamen waarvan de toestand nog onzeker is (grijs).
91. Duidelijk is echter al wel dat er in vrijwel het gehele Maas-stroomgebied problemen bestaan als gevolg van de vervuiling van het grondwater door nitraat en gewasbeschermingsmiddelen uit niet alleen stedelijke, maar vooral ook agrarische bronnen. Andere kwaliteitsproblemen dragen meestal een lokaal karakter en zijn derhalve niet van belang voor de beoordeling van het gehele ISGD Maas. Vanwege de wateronttrekkingen met het oog op de bruinkoolwinning in dagbouw zijn er in het Duitse deel van het Maasstroomgebied enkele grondwaterlichamen al geruime tijd in een slechte kwantitatieve of kwalitatieve toestand. In hoeverre dit zich voordoet bij waterlichamen buiten Duitsland in het Maasstroomgebied is nog niet volledig duidelijk. De sinds jaren bestaande monitoring van de open groeve winning, die tussen Nederland en Duitsland is afgestemd, moet dit duidelijk maken.

5.3.3. Doelstellingen

92. De bijlagen 21, 25, 26 en 27 bevatten de in 2015 verwachte toestand van grondwaterlichamen. Voor de meeste met nitraat en gewasbeschermingsmiddelen verontreinigde grondwaterlichamen staan overeenkomstig artikel 4 lid 4 van de KRW tenminste tot na 2015 termijnverlengingen voorzien om de goede toestand te kunnen bereiken. Dit heeft te maken met de lange reactietijden. Zelfs met bijstuuringsmaatregelen (zie hoofdstuk 7.2) zijn resultaten pas op zeer lange termijn te behalen. In sommige Staten en Gewesten lopen de kosten bovendien zo hoog op dat uitstel van sommige maatregelen noodzakelijk is.
93. Bij de bestrijding van de kwantitatieve problemen in het Duitse deel zal vanwege de bruinkoolwinning en de hiermee onvermijdelijk gepaard gaande daling van de

grondwaterstand de uitzonderingsregel overeenkomstig artikel 4 lid 7 van de KRW
toegepast worden.

6. Economische analyse

94. Dit hoofdstuk is nog voorlopig en de Staten en Gewesten in de IMC zullen alle elementen van dit hoofdstuk in 2009 diepgaander behandelen.

6.1. Economische analyse van het watergebruik

95. Het overkoepelend rapport over de KRW artikel 5 analyse (IMC, 2005) bevat een samenvatting van de nationale/regionale analyses voor het ISGD Maas.

6.2. Het economische aspect van de maatregelenprogramma's

6.2.1. Methode

96. Hoewel alle Staten en Gewesten hun eigen procedure hebben gevolgd, zijn ze op betrekkelijk vergelijkbare wijze te werk gegaan, met het Europese document "WATECO" als leidraad.

6.2.2. Inventarisatie van de mogelijke maatregelen en kosten per eenheid

97. Alle Staten en Gewesten hebben een overzicht samengesteld van technisch haalbare maatregelen, veelal ingedeeld naar de verschillende "driving forces" (landbouw, overheden, industrie, enz.) of de uiteenlopende wettelijke kaders en/of milieuaspecten. Voor elke actie of elk type actie uit het maatregelenprogramma zijn de kosten per eenheid vastgesteld.

6.2.3. Samenstelling van scenario's en optimalisering

98. Voor elk waterlichaam dat de goede toestand nog niet heeft bereikt, zijn de Staten en Gewesten met simulaties nagegaan in hoeverre de potentiële maatregelen voor verbetering zouden kunnen zorgen (maximumscenario zonder kostenbeperking). Op regelmatige basis wordt van verschillende scenario's de doelmatigheid getoetst om een beeld te krijgen van de synergieën en combinaties waarmee de doelstelling het dichtst benaderd zou worden. Er wordt dus gezocht naar een scenario waarmee een zo groot mogelijk aantal waterlichamen tegen zo laag mogelijk kosten (kosteneffectiviteitanalyse) de goede toestand kunnen bereiken in 2015.

6.2.4. Conclusie

99. Na afloop van deze exercitie die resulteert in een raming van de kosten van deze ambitieuze programma's, hebben de Staten en Gewesten overwogen hoe deze programma's kunnen worden gefinancierd. Indien deze niet kunnen worden uitgevoerd tegen 2015 zullen de Staten/Gewesten de uitgaven ervan spreiden in de periode na 2015 en eventueel zelfs tot 2027. De nationale / regionale maatregelenprogramma's bevatten gedetailleerde informatie over de methodes alsmede nadere meer specifieke gegevens. De simulatie en de raming uit het huidige stadium zullen in verschillende stappen worden bijgeschaafd. Zo zullen de uitkomsten van de publieke raadpleging en de internationale coördinatie mogelijk aanleiding geven tot enkele aanpassingen. De cijfers en prognoses omtrent de doelstellingen, zoals opgenomen in

de nationale/regionale programma's, betreffen schattingen die nog verder zullen worden verfijnd naarmate de maatregelenprogramma's ten uitvoer worden gelegd.

7. Maatregelenprogramma's

100. In het streven naar de goede toestand of het goed ecologisch potentieel verplicht artikel 11 van de KRW de lidstaten om een maatregelenprogramma op te stellen.

7.1. Inleiding

101. Op basis van de in 2005 uitgevoerde toestandbeschrijving, de uitkomsten van het monitoringprogramma en alle beschikbare expertise hebben de Staten en Gewesten de waterlichamen in kaart gebracht die naar het zich nu laat aanzien de goede toestand in 2015 mogelijk niet bereiken.
102. Na de belastingen vast te hebben gesteld hebben zij hun nationale/regionale maatregelenprogramma uitgewerkt op basis van een reeks aanvullende maatregelen die boven op de basismaatregelen komen. Dit programma bestaat uit een scenario met een aantal acties waarvoor naar een optimale verhouding tussen de kosten en de doelmatigheid is gestreefd.
103. Met de formulering van de belangrijke waterbeheerskwesties werd de inhoudelijke verbinding gelegd tussen de werkzaamheden voor de KRW beheersplannen op nationale/regionale schaal en de coördinatie binnen de Internationale Maascommissie.

7.2. Maatregelenprogramma's van de Staten en Gewesten in het ISGD Maas ten aanzien van de belangrijke waterbeheerskwesties

104. Een synthese van de nationale/regionale maatregelen wordt gepresenteerd in bijlage 28.

7.2.1. Hydromorfologische veranderingen

105. De Staten en Gewesten spelen op de hydromorfologische veranderingen uit het verleden in met maatregelenprogramma's ter bevordering van de ecologische ontwikkelingsmogelijkheden in en aan de waterlopen.
- **Te coördineren maatregel: Herstel van de biologische continuïteit**
106. De regionale/nationale maatregelen ter beëindiging/terugdringing van de hydromorfologische veranderingen in het ISGD Maas hebben tot doel de biologische passerbaarheid te herstellen en de structuurdiversiteit te bevorderen. Hierbij gaat de aandacht met name uit naar een probleemloze stroomop- en -afwaartse vistrek en naar de paai- en biotoopdoelstellingen (bijlage 29).
107. Er is voorgenomen om de trekroutes en leefgebieden voor enkele Maasrelevante trekvissoorten te herstellen in het ISGD Maas. Voor de rivier- en de zeepril is de benedenloop van de Maas, tot en met de Roer en de Grensmaas, van groot belang. Voor de zalmachtigen zijn de Roer, de Berwijn en de Ourthe/Amblève belangrijk en voor de aal zijn de stroomgebieden van de Mark, Dommel, Niers, Swalm, Roer, Aabeek, Itterbeek, Geul, Sambre, Chiers en Bar van belang. In sommige delen van deze rivieren en in de trekroutes vanaf en tot de Noordzee moeten herstelmaatregelen ertoe bijdragen dat de doelstelling geleidelijk aan wordt bereikt. Voor de aal moe-

ten maatregelen worden voorbereid in het kader van de opmaak van palingbeheerplannen⁷ (bijlagen 30 en 31).

108. Verschillende obstakels beschreven in het overkoepelend rapport artikel 5 zijn inmiddels afgehandeld. (bijlage 31).

7.2.2. Klassieke verontreiniging

109. Bij de bestrijding van de klassieke verontreiniging (aanvoer van stikstof en fosfor, chemisch zuurstofverbruik) gaan de Staten en Gewesten op vergelijkbare wijze te werk. In eerste instantie zijn er de positieve effecten ten gevolge van het naleven van de vereisten uit de Europese richtlijnen 91/271/EEG (richtlijn behandeling stedelijk afvalwater), 91/676/EEG (nitratenrichtlijn) en in mindere mate richtlijn 96/61/EEG voor de geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (IPPC). Daarnaast kunnen er maatregelen worden genomen die stricto sensu niet onder deze richtlijnen vallen. Voorbeelden hiervan zijn optimaliseren van afvalwaterzuiveringsinstallaties en regenwaterbeheer om de verontreiniging uit puntbronnen terug te dringen. Maatregelenprogramma's tegen de diffuse verontreiniging hebben overwegend betrekking op de agrarische sector. Gedacht kan worden aan het tegengaan van de aanvoer van weggespoelde stoffen uit de landbouw en aan bufferstroken tussen landbouwgrond en waterlopen. De intensieve veehouderij wordt gereguleerd door de IPPC vergunningverlening.

- **Te coördineren maatregel: Terugdringing van de klassieke huishoudelijke, industriële en agrarische verontreiniging**

110. Bovenmatige concentraties fosfor en stikstof zijn verantwoordelijk voor de overmatige algengroei (eutrofiëring) in het oppervlakte- en het kustwater. Ten aanzien van deze stoffen bepaalt de Kaderrichtlijn Water dat de biologische gemeenschappen beschermd dienen te worden. De Staten en Gewesten valt hiermee de taak toe om doelen vast te stellen met het oog op het bereiken van de goede toestand voor natuurlijke oppervlaktewaterlichamen inclusief de kustwaterlichamen en het goede ecologische potentieel voor kunstmatige en sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen.

111. Bepalend voor de benodigde coördinatie zijn de doelstellingen uit het OSPAR-verdrag voor nutriënten in kustwater en de overeengekomen normen voor grote waterlopen (nutriëntenormen voor waterlopen > 300 km² stroomgebied).

112. Om de per watertype vastgelegde fosfornormen voor oppervlaktewater in het ISGD Maas en de voor het kustwater beoogde stikstofconcentraties te bereiken, moeten de basis- en aanvullende maatregelen tegen de aanvoer van nutriënten, in het stroomgebied van de Maas op elkaar worden afgestemd. Verlaging van de nutriëntenaanvoer in de regionale/nationale aandachtsgebieden levert grensoverschrijdende en dus supraregionale resultaten op.

7.2.3. Overige verontreiniging

113. Lokale verontreiniging van overige aard, zoals zware metalen of microverontreiniging, en de hierop afgestemde maatregelenprogramma's worden behandeld in de regionale/nationale rapporten van de Staten en Gewesten.

⁷ Verordening (EG) nr. 1100/2007 van de Raad van 18 september 2007 tot vaststelling van maatregelen voor het herstel van het bestand van Europese aal *PB L 248 van 22.9.2007, blz. 17-23*

- **Te coördineren maatregel: Terugdringing van microverontreinigingen uit huishoudelijke, industriële en agrarische bronnen**

114. Voor zink, koper en PCB zullen de Staten en Gewesten overleg voeren bij de uitvoering van de maatregelen die opportuun worden geacht voor het terugdringen van de emissies van deze stoffen met het doel te kunnen voldoen aan de gewenste kwaliteitsnormen. Voor de resterende stoffen van de eerste lijst van Maasrelevante stoffen volstaat vooralsnog de tussen de Staten en Gewesten afgestemde monitoring.

7.2.4. Hoogwater

115. Op het gebied van hoogwater verbinden de Staten en Gewesten zich ertoe de vereisten uit de Europese Richtlijn betreffende de beoordeling en het beheer van overstromingsrisico's (2007/60/EG) op zo nuttig mogelijke wijze met de verplichtingen uit de Kaderrichtlijn Water te bundelen. Hierbij kan worden gedacht aan het herstel van natuurlijke of de eventuele aanleg van nieuwe wateropvangmogelijkheden met inachtneming van de ecologische uitvoeringsvereisten.

116. Met de inwerkingtreding van deze richtlijn op 26 november 2007 beschikken alle Staten en Gewesten over een gemeenschappelijke basis om overstromingsgerelateerde risico's voor de volksgezondheid, het milieu, de infrastructuur en eigendommen tegen te gaan en aan te pakken.

117. Het doel hiervan is een grensoverschrijdend gecoördineerde hoogwaterbescherming ter vermindering van hoogwaterrisico's in de stroomgebiedsdistricten, met inbegrip van de kustgebieden. Tussen nu en 2015 moeten er hoogwaterrisicobeheersplannen worden opgesteld die aansluiten bij de maatregelenprogramma's en beheersplannen in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water.

118. Tot nu toe hebben alle Staten en Gewesten met inachtneming van de milieuwetgeving hoogwaterbeschermingsmaatregelen vastgelegd in regionale/lokale preventieplannen. Hierbij wordt ernaar gestreefd negatieve gevolgen van de beschermingsmaatregelen voor het milieu te voorkomen.

119. De Staten en Gewesten in het ISGD Maas worden geacht om in de toekomst ofwel een internationaal hoogwaterrisicobeheersplan uit te werken of een reeks van plannen samen te stellen. De hoogwaterbeschermingsmaatregelen en de toepassing van de Kaderrichtlijn Water moeten hierbij op elkaar worden afgestemd.

120. De nauw met de Kaderrichtlijn Water verweven Richtlijn 2007/60/EG voorziet in een gefaseerde strategie voor onder meer de beoordeling van het overstromingsrisico, de samenstelling van overstromingsgevaarkaarten en de uitwerking van overstromingsrisicobeheersplannen in de bedreigde gebieden. Deze plannen dienen maatregelen te bevatten ter vermindering van de kans op overstromingen en ter beperking van de potentiële gevolgen van hoogwater. In het geval van internationale stroomgebieden moeten deze maatregelen tussen de betreffende lidstaten worden gecoördineerd.

121. De klimaatverandering werkt ook door in de waterhuishouding. Extreme meteorologische omstandigheden, zoals hevige neerslag met grotere hoeveelheden water in kortere periodes of hittegolven met droogte en watertekort, rechtvaardigen maatregelen om hoogwater te bestrijden en de ecologische- en gebruiksfunctie van oppervlaktewater te beschermen.

122. De strategieën voor het zich voorbereiden op de gevolgen van de klimaatverandering voor de hoog- en laagwaterregimes zijn onderwerp van een door de Europese Commissie gesteund Interreg IVB project. Het AMICE-project (Adaptation of the

Meuse to the Impacts of Climate Evolutions) zal van januari 2009 tot en met december 2012 lopen.

123. Mede vanwege de klimaatverandering hebben de Staten en Gewesten tot taak supraregionale waterhuishoudkundige maatregelen in het ISGD Maas uit te werken en op elkaar af te stemmen om de goede watertoestand te bereiken c.q. te behouden.

7.2.5. Perioden van droogte en duurzaam beheer

124. In het kader van het duurzame beheer en de bestrijding van de effecten van perioden van droogte zien de Staten en Gewesten erop toe om waar nodig de oppervlaktewaterinname van de Maas te verminderen en het watergebruik middels voorlichting op positieve wijze te beïnvloeden.
125. Tijdens waterschaarste, dat mogelijk nog wordt verergerd door klimaatverandering, zullen er maatregelen op het niveau van het ISGD Maas moeten worden getroffen en gecoördineerd om in de toekomst de drinkwatervoorziening in stand te houden, in de behoeften aan water in de agrarische en de industriële sector te voorzien, de scheepvaart te vrijwaren en de aquatische ecosystemen gezond te maken en/of te houden.
126. Een duurzaam gebruik van het water op het niveau van het ISGD Maas vergt beleidsmatige en individuele maatregelen in heel het stroomgebied van de Maas om het natuurlijke milieu te beschermen, de watervoorraden te behouden en minder water te gebruiken bij de productieprocessen.

7.2.6. Grondwater

127. Het duurzame grondwaterbeheer vergt maatregelen ter bevordering en/of het herstel van de waterkwaliteit en -kwantiteit op lange termijn.
- **Te coördineren maatregel: verbeteren van de kwalitatieve toestand (nitraat en gewasbeschermingsmiddelen)**
128. De verbetering van de kwalitatieve toestand wordt door alle Staten en Gewesten nagestreefd door middel van bemestingsbeperkingen ter verlaging van het gehalte aan nitraat en gewasbeschermingsmiddelen in het grondwater. Naast een reeks basismaatregelen en strengere controles wordt eveneens gewerkt aan aanvullende maatregelen, zoals landbouwkundig overleg, en aan verder onderzoek om de planning van de maatregelen verder te verfijnen.
- **Te coördineren maatregel: verbeteren van de kwantitatieve toestand**
129. Dalingen van het grondwaterpeil brengen lokaal kwantitatieve problemen met zich mee vooral voor waterwininstallaties en wetlands die met het grondwater in verbinding staan. Er zijn reeds verschillende beschermings-, vervangings- en compensatiemaatregelen getroffen om deze gevolgen te beperken en te voorkomen of om de grondwaterafhankelijke landschapsstructuren in stand te houden. Verdere maatregelen bevinden zich nog in de planningsfase.
130. Uit het onderlinge overleg tussen de Staten en Gewesten blijkt dat de maatregelenprogramma's voor het grondwater geen multinationale coördinatie vereisen.
131. De daling van het grondwaterpeil door de Duitse bruinkoolwinning in Noordrijn-Westfalen leidt tot kwantitatieve problemen voor bijvoorbeeld de waterwinning en grondwaterafhankelijke landschapsstructuren. Er worden lokaal beschermende, vervangende en compenserende maatregelen door de mijnbouwondernemer getroffen

om deze gevolgen tegen te gaan of te vermijden dan wel om de grondwaterafhanke-
lijke landschapsstructuren in stand te houden.

8. Voorlichting en raadpleging van het publiek en resultaten

8.1. Informatie-uitwisseling in de IMC

132. Binnen het ISGD Maas is de publieke participatie (uitvoering van art. 14 lid 1 KRW) een bevoegdheid van de Staten en Gewesten. Elke Staat en Gewest zorgt zelf voor de organisatie van de voorlichting en raadpleging. De IMC heet echter op dit gebied geen bevoegdheid. Binnen de IMC hebben de Partijen evenwel een onderling overleg over hun ontwerp beheersplannen gehad. Hierdoor kunnen zij in voorkomend geval de nationale/regionale maatregelenprogramma's op elkaar afstemmen. Onderstaand zijn de door de Staten en Gewesten ingestelde procedures samengevat.
133. Bij de Internationale Mascommissie zijn negen waarnemers officieel als waarnemer erkend. Deze vaardigen deskundigen af naar de werk- en projectgroepen, die de resultaten leveren voor het opstellen van het overkoepelend deel van het beheersplan.

8.2. Voorlichting en raadpleging van het publiek door de Staten en Gewesten

8.2.1. Duitsland

134. In Noordrijn-Westfalen (NRW) werden belanghebbende partijen de voorbije jaren intensief betrokken bij de opstelling van de concepten van de eerste beheersplannen en maatregelenprogramma's. De publieke inspraak m.b.t. deze concepten vindt in NRW van 22.12.2008 tot en met 22.06.2009 plaats. De concepten liggen ter inzage in gedrukte vorm en kunnen via internet worden gedownload.
135. In februari 2009 wordt er een internationale bijeenkomst gehouden waarbij de resultaten van het tot dusver beschikbare beheersplan worden voorgesteld. Het belanghebbende publiek heeft dus zes maanden tijd om een standpunt t.a.v. deze concepten te bepalen.
136. De binnengekomen commentaren worden vervolgens geanalyseerd en na een deskundigtoets in het beheersplan meegenomen.

8.2.2. Vlaams Gewest

137. Het tijdschema en het werkprogramma voor de opmaak van de stroomgebiedbeheersplannen werden, samen met de waterbeheerkwesties, bekend gemaakt aan het publiek tijdens een eerste openbaar onderzoek dat liep van 22 november 2006 tot 22 mei 2007. Het document lag ter inzage in alle gemeentehuizen en een aantal adviesraden werden geconsulteerd. Het document werd eveneens overgemaakt aan de bevoegde autoriteiten van de buurlanden/gewesten van Vlaanderen in het internationale stroomgebiedsdistrict van de Schelde en van de Maas. Het openbaar onderzoek werd begeleid door de campagne "Vol van water ...". (televisiespot, een website (www.volvanwater.be), een folder, krantenadvertenties, informatie- en inspraakvergaderingen,...).
138. Het ontwerp stroomgebiedbeheersplan van de Maas en bijhorend ontwerpmaatregelenprogramma voor Vlaanderen ligt van 16 december 2008 tot en met 15 juni 2009 ter inzage in de gemeentehuizen en worden een aantal adviesraden geconsulteerd. Het document wordt eveneens overgemaakt aan de bevoegde autoriteiten van de

buurlanden/gewesten van Vlaanderen in het internationale stroomgebiedsdistrict van de Maas. Meer informatie op www.volvanwater.be.

139. Voor de weerslag van de multilaterale coördinatiewerkzaamheden die terug te vinden is in onderhavig document, het ontwerp overkoepelende deel van het stroomgebiedbeheerplan van de Maas, wordt in het Vlaamse ontwerp stroomgebiedbeheerplan van de Maas verwezen naar de website van de internationale Maascommissie (IMC): <http://www.meuse-maas.be/>.

8.2.3. Waals Gewest

140. Een eerste openbaar onderzoek over de kalender, werkprogramma en de belangrijke waterbeheerkwesties is georganiseerd van 1 januari tot 30 juni 2006. Vier technische documenten zijn voor raadpleging voorgelegd. Het grote publiek, maar ook de institutionele actoren (waaronder de raadgevende commissies), de voornaamste socio-economische stakeholders en de NGO's zijn geraadpleegd en werden gevraagd te antwoorden op een vragenlijst waarin naar hun mening over de verschillende genoemde waterproblematieken werd gevraagd. De oeverstaten en -gewesten waarvan het grondgebied deel uitmaakt van de Internationale Stroomgebiedsdistricten van de Schelde, Maas, Rijn en Seine zijn geraadpleegd.
141. De voor raadpleging voorgelegde documenten, de vragenlijst en de folders en een brochure die bestemd is voor het grote publiek waren beschikbaar bij de gemeentelijke administraties, de Riviercontracten, de Centres régionaux d'Initiation à l'Environnement (CRIE), enz. Een internetsite www.eau.wallonie.be is ontwikkeld. De campagne « Tous citoyens de l'eau » ging vergezeld van affiches, een brochure die is meegegeven samen met de waterfactuur, radiospots en aankondigingen in de pers, gemeentebladen enz. Voorlichtingsvergaderingen werden georganiseerd in elk van de 15 Waalse deelstroomgebieden. Een brochure in het Frans en in het Duits met de weergave van de resultaten van dit eerste openbaar onderzoek kan worden gedownload van http://environnement.wallonie.be/directive_eau/documents.cfm.
142. De tweede raadpleging van het publiek over de voorontwerpen van beheerplannen is van start gegaan op 15 juni 2008. Naast de raadpleging van institutionele actoren, stakeholders en NGO's over de voorontwerpen van beheerplannen en de voorontwerpen van maatregelenprogramma's (beschikbaar op de internetsite <http://eau.wallonie.be>) werden verschillende acties voor het grote publiek en de kinderen voorzien in het kader van deze raadpleging onder de titel « Marquez de votre empreinte la gestion de l'eau en Wallonie ». Een brochure met de informatie voor het grote publiek en een gratis terug te sturen vragenlijst is eind september in alle bussen in Wallonië gepost. Deze brochure heeft het mogelijk gemaakt een zeer ruim publiek te bereiken die over het algemeen geen toegang hebben tot internet en de 35 000 geretourneerde vragenlijsten kunnen als een geslaagde participatie worden beschouwd. Op de internetsite is er een module waarmee elkeen zijn aquatische voetafdruk kan berekenen en on line kan antwoorden op de vragenlijst. Een operatie « Rivières propres » heeft eveneens in de loop van het weekend van 18-19 oktober 2008 plaatsgevonden. Tenslotte werden verschillende bilaterale voorlichtingsvergaderingen met de buurlanden en -regio's gehouden.

8.2.4. Frankrijk

143. Het SDAGE (Schéma Directeur pour l'Aménagement et la Gestion des Eaux) staat in Frankrijk voor het beheersplan zoals bedoeld in artikel 13 van de KRW, met inbegrip van de samenvatting van de maatregelenprogramma's.

144. De projecten van het SDAGE werden ter consultatie aan het publiek voorgelegd midden april. Een vragenlijst werd naar alle gezinnen gestuurd die zich in het Franse gedeelte van het district van de Rijn en van de Maas bevonden. Een mediaplan (pers, radio, televisie) heeft de verspreiding ervan begeleid. Tegen de einddatum van de consultatie, midden oktober, waren 81000 vragenlijsten teruggestuurd, wat een participatie vertegenwoordigt van meer dan 4%, wat door specialisten als buitengewoon wordt beoordeeld. De resultaten na verwerking van de vragenlijsten werden voorgesteld aan de bekkencomités. Hierin werd besproken hoe met de inbreng rekening wordt gehouden. Dit heeft ertoe geleid dat aan de SDAGE-projecten een aantal wijzigingen werden aangebracht, naast een aantal andere updates in een bijlage bij het SDAGE. De assemblees zullen vervolgens vanaf januari 2009 worden geraadpleegd, inclusief over de bijlage. Hun inbreng zal worden onderzocht door de bekkencomités midden 2009, met als bedoeling de uiteindelijke goedkeuring van de SDAGE's door de instanties van het bekken, dit alles voor 22 december 2009.

8.2.5. Nederland

145. In Nederland is het ontwerpstroomgebiedbeheerplan het resultaat van vijf jaar samenwerking tussen alle wateroverheden in het stroomgebied van de Maas samen met de inbreng van diverse maatschappelijke groeperingen. In een groot aantal afzonderlijke gebiedsprocessen hebben waterschappen, gemeenten, provincies en Rijkswaterstaat gezamenlijk dit pakket opgesteld. Via informatievoorziening, consultatie en actieve betrokkenheid hebben op nationaal en regionaal niveau maatschappelijke organisaties aan dit proces deelgenomen. Daarnaast ligt vanaf 22 december 2008 het ontwerpstroomgebiedbeheerplan Maas voor een periode van 6 maanden ter inspraak voor.
146. Op nationaal niveau zijn maatschappelijke organisaties betrokken via twee sporen:
- Actieve betrokkenheid waarbij belangenbehartiging op gezette tijden en over bepaalde onderwerpen centraal staat. Het gaat hier om de hoofdlijnen van de beleidsvoorbereiding. Deze vorm van actieve betrokkenheid is in eerste instantie via het Overlegorgaan Water en Noordzeeaangelegenheden (OWN) georganiseerd. Aanvullend hierop heeft per belangrijk besluitvormingsmoment meer toegesneden communicatie en overleg plaatsgevonden.
 - Actieve betrokkenheid waarbij het inbrengen van kennis en deskundigheid centraal staat. Deze vorm van actieve betrokkenheid is georganiseerd via deelname aan werkgroepen van de clusters van het Landelijk Bestuurlijk Overleg Water.

In 2006 is er een evaluatie uitgevoerd van de hierboven genoemde werkvormen. De algemene conclusie uit de evaluatie is dat het betrekken van de maatschappelijke organisaties op nationaal niveau redelijk tot goed is gelukt.

147. Op regionaal niveau zijn door het Projectbureau Maas voor alle overheden en maatschappelijke organisaties startbijeenkomsten georganiseerd voor de implementatie van de Kaderrichtlijn Water in het stroomgebied van de Maas. Sindsdien zijn regelmatig bijeenkomsten georganiseerd, waarin overheden en maatschappelijke belangenorganisaties enerzijds zijn geïnformeerd over de voortgang en anderzijds in de gelegenheid zijn gesteld om hun mening te geven over de beoordeling van de waterproblematiek en mogelijke maatregelen. Via workshops is het gesprek aangegaan over maatschappelijke consequenties van doelen en maatregelen en is samen met de deelnemers toegewerkt naar passende doelstellingen en aanvaardbare maatregelen voor ons grond- en oppervlaktewater. Het ging daarbij niet alleen om de KRW

maar ook om afstemming en synergie met de wateroverlastproblematiek (WB21) en natuurbescherming (Natura 2000).

9. Lijst van de bevoegde autoriteiten

Duitsland

Ministerium für Umwelt und Naturschutz, Landwirtschaft und Verbraucherschutz des Landes Nordrhein-Westfalen,
Schwannstraße 3
40476 Düsseldorf
www.munlv.nrw.de

België

Belgische Federale Regering
Contact persoon
Roland Moreau, Directeur Generaal
Vesaliusgebouw
Oratoriënberg 20, bus 3 7de verdieping
1010 Brussel

tel +32 (0)2 210 44 88;
fax +32 (0)2 210 46 99

Vlaams Gewest

Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid
A. Van de Maelestraat 96
9320 Erembodegem
België

CIW-sec@vmm.be
<http://www.ciwvlaanderen.be>

tel: +32 (0)53 726 507
fax: +32 (0)53 726 630

Waals Gewest

Gouvernement Wallon
Cabinet du Ministre Président
Rue Mazy, 25-27
5100 Jambes (Namur)
Belgique

Frankrijk

Samber
Monsieur le préfet coordonnateur de bassin Artois Picardie
2 rue Jacquemars Gielée 259039 Lille

Maas
Monsieur le préfet coordonnateur de bassin Rhin Meuse
Place de la préfecture 9

57000 Metz

Luxemburg

Ministère de l'Intérieur
rue Beaumont, 19
L-1219 Luxembourg

Nederland

De minister van Verkeer en Waterstaat, waar nodig tezamen met de ambtgenoten van
VROM en van LNV optredend

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
www.verkeerenwaterstaat.nl

Voor de overige bevoegde autoriteiten in Nederland wordt verwezen naar het nationale
deel van het stroomgebiedbeheerplan.

10. Waarnemers bij de IMC

Secretariaat Generaal van de Benelux

Regentschapsstraat 39
B-1000 BRUSSEL
België

URGE (Union régionale du grand Est des Fédérations pour la Pêche et la Protection du milieu aquatique)

rue d'Anthouard 13
F 55100 VERDUN
France

Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw

Tweekerkenstraat 47
B-1000 BRUSSEL
België

Stichting Reinwater

Vossiusstraat 20
NL-1071 AD AMSTERDAM
Nederland

WWF

E. Jacquainlaan, 90
B-1000 BRUSSEL
Belgique

Union Wallonne des Entreprises (UWE)

Chemin du Sockoy, 1-3
B-1300 WAVRE
Belgique

Inter-Environnement Wallonie

Boulevard du Nord, 6
B-5000 NAMUR
Belgique

RIWA - Maas

Petrusplaat 1
Postbus 61
NL-4250DB WERKENDAM
Nederland

Minaraad

Kliniekstraat 25
B-1070 Brussel
België

11. Aanspreekpunten om achtergrondinformatie te verkrijgen

Duitsland

Ministerium für Umwelt und Naturschutz, Landwirtschaft und Verbraucherschutz des Landes Nordrhein-Westfalen
Schwannstraße 3
40476 Düsseldorf

tel: +49 (0)211/4566-0
fax: +49 (0)211/4566-388

poststelle@munlv.nrw.de
<http://www.munlv.nrw.de>
<http://www.flussgebiete.nrw.de>

Vlaams Gewest

Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid
A. Van de Maelestraat 96
9320 Erembodegem
België

tel: +32 53 726 507
fax: +32 53 726 630

CIW-sec@vmm.be
<http://www.ciwvlaanderen.be>

Waals Gewest

Direction Générale de l'Agriculture, des Ressources Naturelles et de l'Environnement
Avenue prince de Liège, 15
5100 NAMUR

Belgique

tel +32 81 33 50 50
fax: +32 81 33 51 22

dgrne@spw.wallonie.be
<http://eau.wallonie.be>

Frankrijk

Meuse - Secrétariat technique du Comité de Bassin Rhin-Meuse

Agence de l'eau Rhin-Meuse
Rozérieulles - BP 30019
F-57161 MOULINS-LES-METZ Cedex

<http://www.eau2015-rhin-meuse.fr>

tel: +33 3 87 34 47 44
fax : +33 3 87 60 49 85

DIREN Lorraine
Avenue Foch, 19
BP 60223 – F-57005 METZ Cedex 1
tel: +33 3 87 17 40 50

fax : +33 3 87 17 40 51

Sambre - Secrétariat technique du Comité de Bassin Artois-Picardie

Agence de l'eau Artois-Picardie

Rue Marceline 200

B.P. 818

59508 DOUAI CEDEX

<http://www.eau-artois-picardie.fr>

tel: +33 (0)3 27 99 90 00

fax : +33 (0)3 29 99 90 15

DIREN Nord-Pas-de-Calais

Boulevard de la Liberté 107

59 041 LILLE Cedex

tel: +33 (0)3 59 57 83 83

fax : +33 (0)3 59 57 83 00

Luxemburg

Administration de la Gestion de l'Eau

51-53, rue de Merl

L-2146 Luxembourg

tel: +352-260286-1

fax: +352-260286-63

direction@eau.etat.lu

<http://www.waasser.lu>

Nederland

Minister van Verkeer en Waterstaat (V&W)

Postbus 20901

2500 EX Den Haag

Nederland

tel: +31 70 351 61 71

fax: +31 70 351 78 95

venwinfo@postbus51.nl

<http://www.Kaderrichtlijnwater.nl>

<http://www.nederlandleeftmetwater.nl>

Bijlagen

BIJLAGEN

- Bijlage 1: Bevoegde Autoriteiten
- Bijlage 2: Belangrijke waterbeheerskwesties in het ISGD Maas
- Bijlage 3: Algemene hydrografie
- Bijlage 4: Grondwaterlichamen (Geologie)
- Bijlage 5: Grondwaterlichamen (Grensoverschrijdende watervoerende lagen)
- Bijlage 6: Oppervlaktewater : Monitoringnetten: stations, gemeten parameters en resultaten
- Bijlage 7: Oppervlaktewater: Toestand en trend monitoringresultaten 2007 - chemische kwaliteit (Prioritaire stoffen)
- Bijlage 8: Oppervlaktewater: Toestand en trend monitoringresultaten 2007 - biologische kwaliteit (Diatomeën)
- Bijlage 9: Oppervlaktewater: Toestand en trend monitoringresultaten 2007 - biologische kwaliteit (Macro-evertebraten)
- Bijlage 10: Oppervlaktewater: Toestand en trend monitoringresultaten 2007 - biologische kwaliteit (Visfauna)
- Bijlage 11: Grondwater: Resultaten monitoring 2007
- Bijlage 12: Grondwater - Monitoringsresultaten 2007 – Nitraat
- Bijlage 13: Grondwater – Monitoringsresultaten 2007 - Bestrijdingsmiddelen
- Bijlage 14: Grondwater - Meetnet – Kwantiteit
- Bijlage 15: Oppervlaktewater : Biologische kwaliteitselementen - Drempelwaarden
- Bijlage 16: Oppervlaktewater: Beoordeling van de ecologische toestand (Grens goed/matig)
- Bijlage 17: Oppervlaktewater: Maasrelevante stoffen en stofgroepen: Vaststelling van de tweede lijst
- Bijlage 18: Oppervlaktewater: Milieukwaliteitsnormen – grens goed/matig
- Bijlage 19: Oppervlaktewaterlichamen: Huidige toestand en verwachting voor 2015
- Bijlage 20: Grondwater: Kwaliteitsnormen
- Bijlage 21: Grondwaterlichamen: Huidige toestand en verwachting 2015
- Bijlage 22: Grondwaterlichamen - Huidige toestand - Nitraat
- Bijlage 23: Grondwaterlichamen - Huidige toestand - Bestrijdingsmiddelen
- Bijlage 24: Grondwaterlichamen - Huidige toestand - Kwantiteit
- Bijlage 25: Grondwaterlichamen - Verwachte toestand in 2015 - Nitraat
- Bijlage 26: Grondwaterlichamen - Verwachte toestand in 2015 - Bestrijdingsmiddelen
- Bijlage 27: Grondwaterlichamen - Verwachte toestand in 2015 - Kwantiteit
- Bijlage 28: Synthese van de maatregelenprogramma's
- Bijlage 29: Doelstellingen en maatregelen voor verbetering van de trekvisstand
- Bijlage 30: Mogelijke biotopen voor de paling
- Bijlage 31: Trekroutes en mogelijke biotopen voor de zalm

Bijlage 1: Bevoegde Autoriteiten

Bijlage 2: Belangrijke waterbeheerskwesties in het ISGD Maas

De partijen van de Internationale Maascommissie (IMC) hebben een voorlopig overzicht opgesteld van de belangrijkste waterbeheerskwesties voor het internationaal stroomgebieddistrict Maas (ISGD Maas).

Er is reden tot opstellen van dit voorlopige overzicht omdat uit de verrichte toestandsbeschrijving is gebleken dat de ecologische toestand van vele water lichamen in het stroomgebieddistrict van de Maas nog een verbetering vergt voor het bereiken van een goede toestand .

1. Hydromorfologische wijzigingen

De Maas wordt gekenmerkt door de natuurlijke aspecten en de grote ecologische waarde van haar trajecten en zijrivieren enerzijds, maar anderzijds ook door het grote aantal inrichtingen (sluizen, stuwen of aftakkingen, ...) welke ertoe bijdragen dat de Maas het beeld van een nogal kunstmatige waterloop oproept.

Aantasting van de hydromorfologie doet zich voor langs de Maas en sommige zijrivieren ervan. Met name het bevaarbaar maken van de Maas en van sommige zijrivieren heeft geleid tot aanzienlijke ingrepen in het rivierbed en de oevers alsmede tot de bouw van stuw- en sluiscomplexen die gebruikt worden voor waterpeilregulering en, sommige ervan, voor electriciteitsproductie door waterkracht.

De aanpak van deze problematiek zal het noodzakelijk maken voor- en nadelen voor het milieu, maar ook economische en sociale aspecten in de overweging mee te nemen.

Stuwen, en andere overdwarse werken in het hele rivierstelsel, kunnen belemmeringen of obstakels vormen voor de vismigratie. De lopende programma's voor het verwijderen van de obstakels voor de vismigratie moeten verbetering in de situatie brengen en een oplossing bieden.

Ook watertekort kan een belangrijk probleem vormen voor het ecologisch functioneren van de Maas en de zijrivieren.

Het watergebruik vanuit de Maas, beleidslijnen inzake ruimtelijke ordening en ander sectorbeleid zijn niet altijd aangepast aan de milieudoelstellingen van de KRW, in het bijzonder v.w.b. scheepvaart en energieproductie. Er dient een aanpak te worden ontwikkeld leidend tot tenminste de meest kosteneffectieve combinatie waarbij de milieukosten worden meegenomen.

2. Kwaliteit

2.1 Klassieke verontreiniging

De klassieke (organische, stikstof- en fosfor) verontreinigingen zijn nog altijd een veroorzaker van een verslechtering van de waterlopen van het Maasstroomgebied. Deze lozingen zijn in hoofdzaak afkomstig van afvalwater van huishoudens en economische (industriële en agrarische) activiteiten. Dankzij programma's in met name landelijke gebieden zou deze klassieke verontreiniging tegen 2015 fors moeten zijn teruggedrongen, maar dit blijft een belangrijke uitdaging.

Nutriënten zijn een van de belangrijkste factoren voor de waterkwaliteit in het bijzonder voor de eutrofiëring. Zij hebben niet enkel gevolgen voor de levensgemeenschap van de Maas en de Noordzee, maar eveneens voor het watergebruik. Het reduceren van nutriënten betreft zowel punt- (stedelijke en industriële lozingen) als diffuse bronnen (landbouwpraktijken, veeteelt).

2.2 Overige verontreinigingen

Andere stoffen zoals zware metalen, organische microverontreinigingen en prioritare stoffen vormen ook een probleem voor de waterkwaliteit en de sedimenten.

Belangrijke historische verontreinigingen veroorzaken moeilijkheden voor het sediment beheer.

Verontreiniging van de rivier de Maas in bepaalde periodes door gewasbeschermingsmiddelen kan de kwaliteit en het gebruik voor drinkwaterwinning vanuit deze rivier in gevaar brengen. Hoge concentraties gewasbeschermingsmiddelen kunnen ook problemen meebrengen voor de biologie van het milieu.

3. Kwantiteit

3.1 Hoogwater

Het aan de benadering van de KRW complementaire Actieprogramma van de IMC voor hoogwaterpreventie volgt een integrale aanpak in het licht van een duurzame ontwikkeling. Dit maakt het in het bijzonder mogelijk om het voorkómen van en het beschermen tegen overstromingen te verbinden met de bescherming van water-ecosystemen en wetlands.

Deze aanpak biedt mogelijkheden om een synergie te ontwikkelen tussen het beleid inzake hoogwaterbescherming en de Kaderrichtlijn water.

Bijzondere aandacht zal gegeven worden aan de erosieproblematiek en het verminderen daarvan, met het oog op het behoud van de natuurlijke afvoercapaciteit van rivieren.

3.2 Watertekort en duurzaam beheer

De beschikbaarheid van water kent grenzen. Daarom moet ook het watergebruik voldoen aan het duurzaamheidsprincipe vooral om de effecten van droogte te verminderen.

Mijnbouwactiviteiten hebben lokaal het hydrologische evenwicht verstoord en de doorvoer tussen oppervlaktewater en grondwater gewijzigd. Een nieuw evenwicht moet worden gevonden.

4. Grondwater

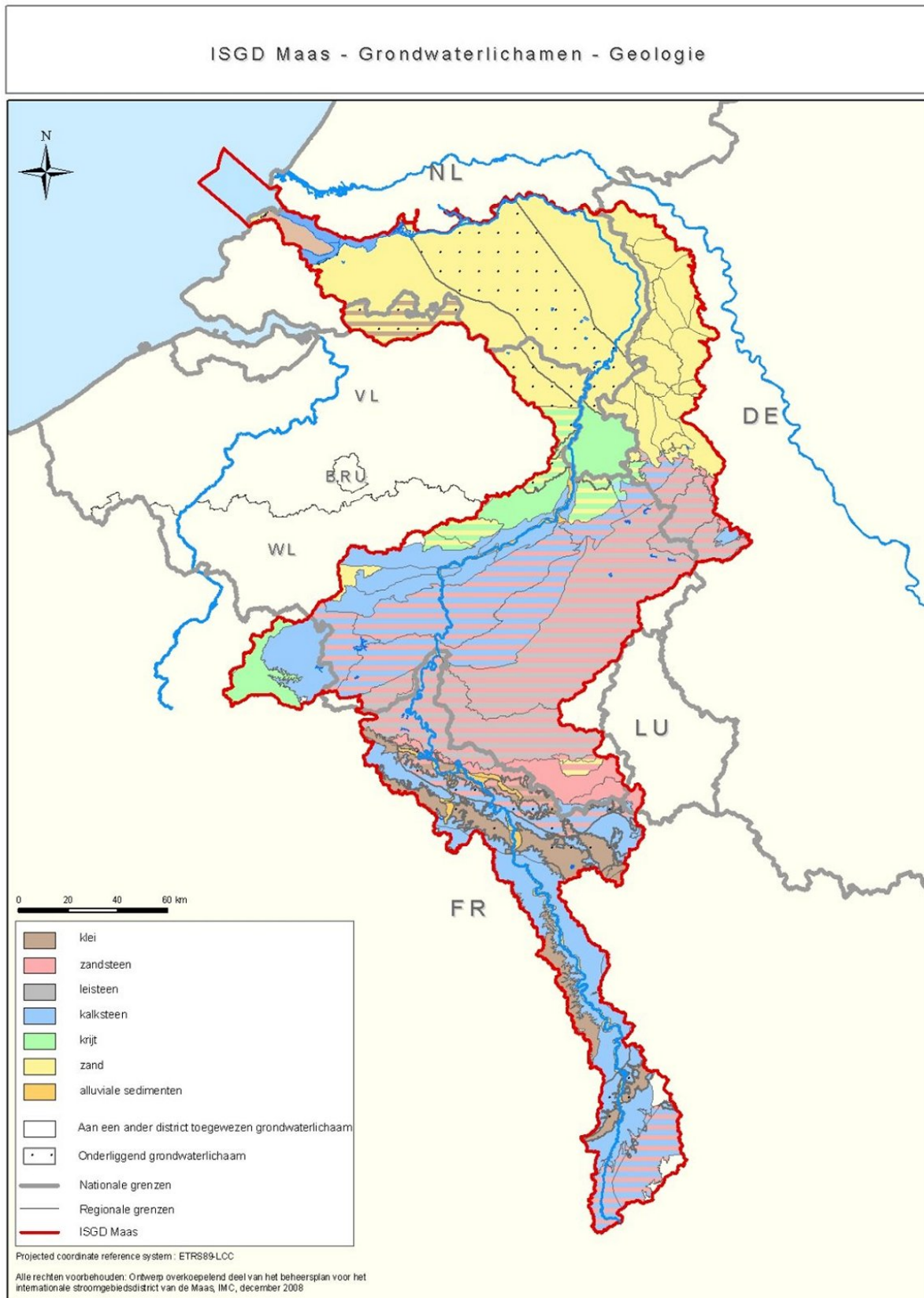
Het merendeel van het grondwater wordt in kwalitatief opzicht bedreigd wegens de diffuse emissies van nitraten en gewasbeschermingsmiddelen. Voor het behoud van de bronnen voor de drinkwaterwinning moeten deze diffuse emissies beheerst worden.

Voor een deel van het grondwater zijn er kwantitatieve problemen.

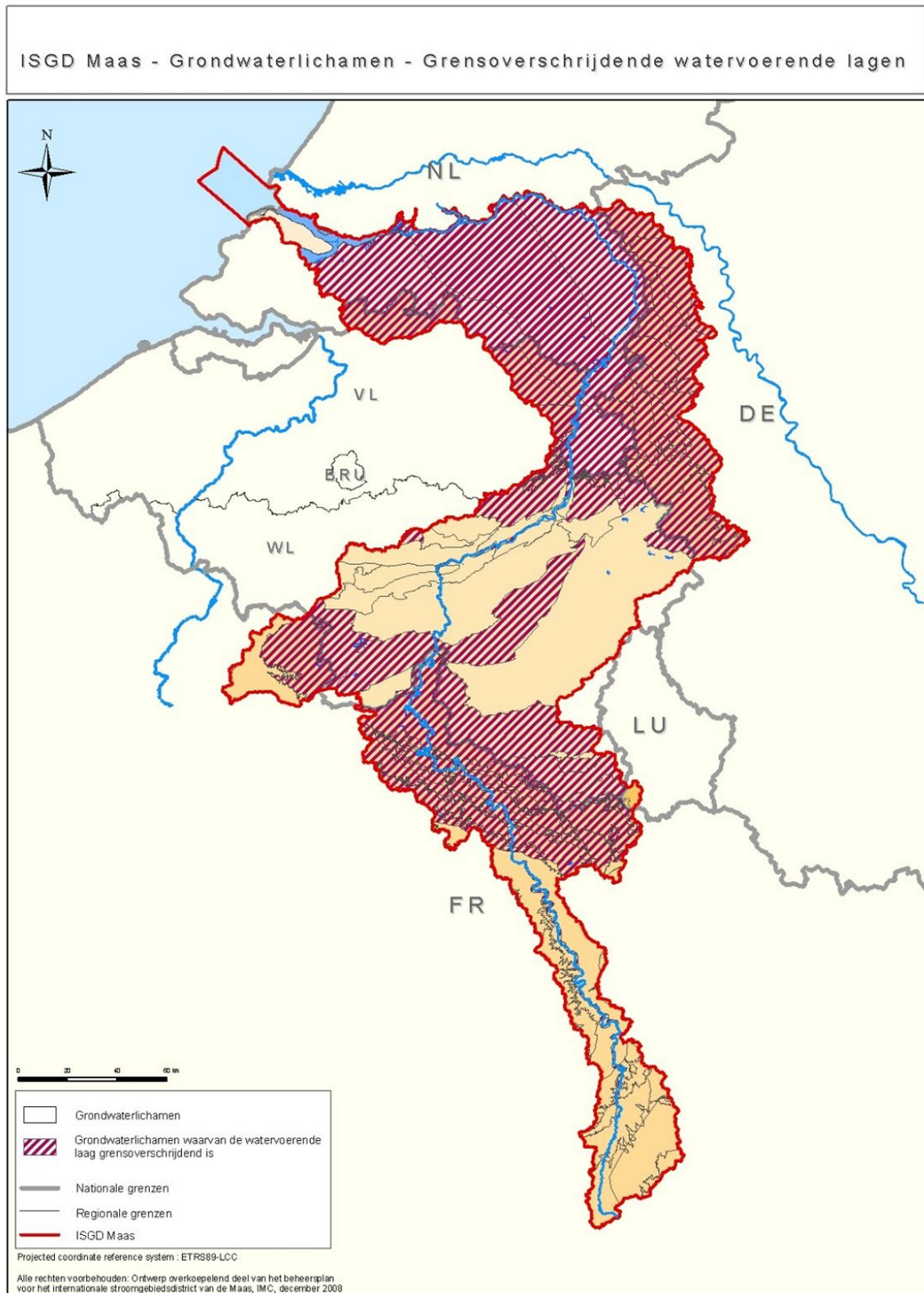
Bijlage 3: Algemene hydrografie

Bijlage 4: Grondwaterlichamen (Geologie)

Bijlage 5: Grondwaterlichamen (Grensoverschrijdende watervoerende lagen)

Bijlage 6: Oppervlaktewater : Monitoringnetten: stations, gemeten parameters en resultaten

Onderstaande tabel geeft de resultaten weer van de monitoring door de Staten/Gewesten in 2007; deze omvat:

- de meetlocaties die door de Staten / Gewesten in het kader van hun programma voor toestand- en trendmonitoring (periode 2007-2012) op zowel de hoofdstroom als de zijrivieren zijn opgezet; De in de sterk veranderde of kunstmatige wateren gelegen stations zijn schuin en vet gedrukt weergegeven.
- de inhoud van het programma 2007-2012 per meetlocatie (de parameters of elementen die tijdens de periode worden gemeten, krijgen een kruisje).

Voor het weergeven van de resultaten 2007 wordt met de volgende achtergrond gewerkt:

- wit als er in 2007 geen monitoring heeft plaatsgevonden;
- grijs als de resultaten 2007 nog niet beschikbaar zijn of niet alle stoffen/parameters worden gemeten;
- rood of blauw om de resultaten van de chemische kwaliteit aan te geven (rood=niet goed en blauw=goed);
- rood, oranje, geel, groen of blauw om aan te geven dat de resultaten van de ecologische kwaliteit slecht, ontoereikend, matig, goed.

	Rivieren	Locaties	Chemie	Ecologie									
			Prioritaire stoffen ¹	Chemische en fysisch-chemische elementen die mede bepalend zijn voor de biologische elementen			Biologische elementen				Hydromorfologische elementen		
				Specifieke parameters		Algemene parameters ²	Visfauna	Macro evertebraten	Diatomee	Fytoplanc-ton	Hydrologisch regime	Riviercontinuïteit	Morfologie
Maas ³	Nati/Rég												
FR	Meuse	Bassoncourt	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Meuse	Goncourt	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Vair	Soulosse	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Mehol	Void	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Meuse	Saint Mihiel	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Meuse	Bras-sur-Meuse	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Meuse	Sassey-sur-Meuse	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Meuse	Remilly	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Moulaine	Haucourt- Moulaine (RNB puis RBM)	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Chiers	Cons-La- Granville	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Pienne	Mery-Le-Bas	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Ruisseau de Nanheul	Pierrepont (RBM)	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Dorlon	Charency-Vezin	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Ton	Ecouviez	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Othain	Houdelaucourt	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Loison	Han Les Juvigny	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Marche	Sapogne sur Marche	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Chiers	Carignan	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X

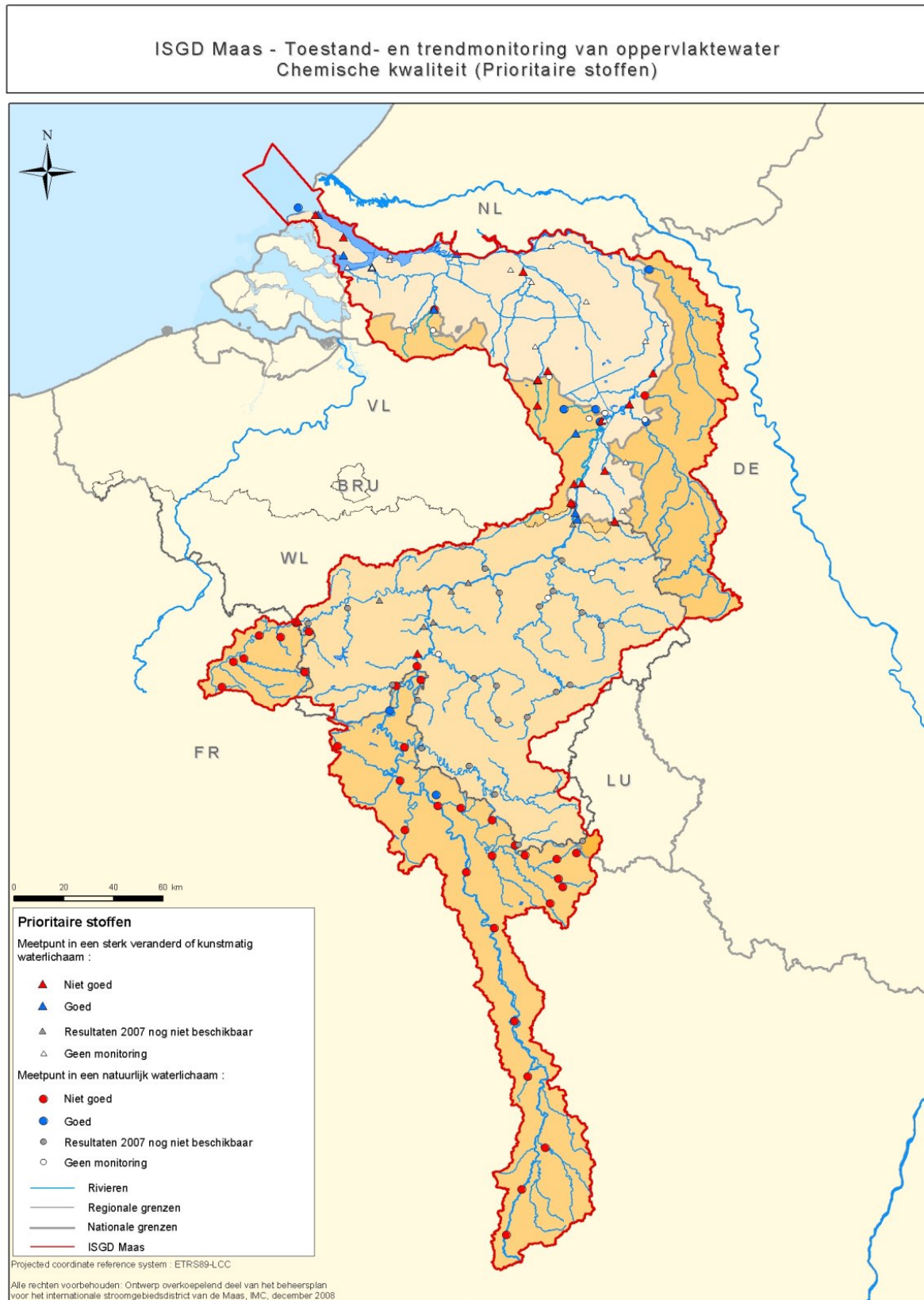
¹ Bijlagen IX en X van de KRW

² Bijlage V § 1.1.1 van de KRW (Doorzicht, Thermische omstandigheden, Zuurstofhuishouding, Zoutgehalte en Nutriënten)

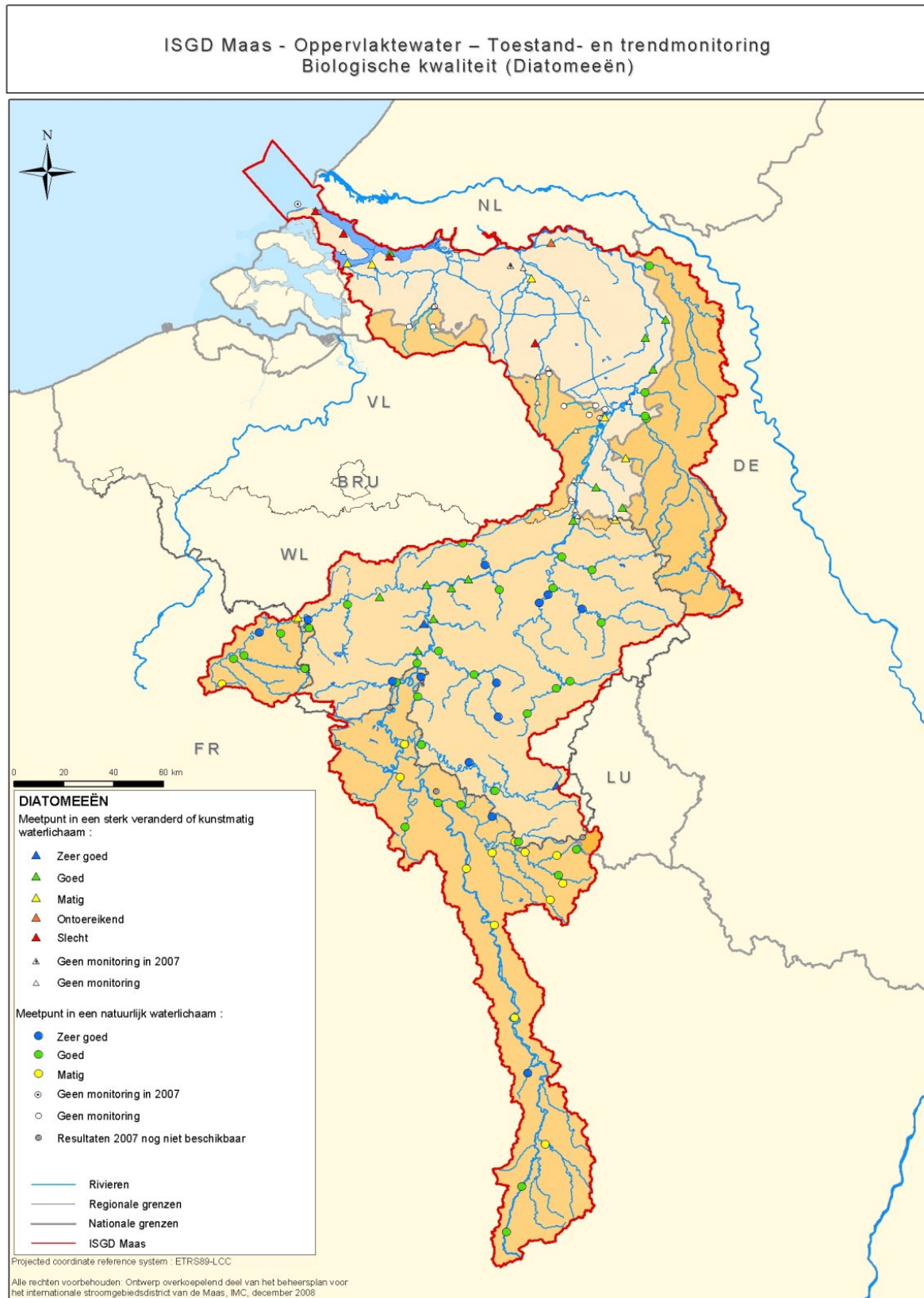
³ Zn, Cu, Dichlorvos, Pyrazone, PCB (28, 52, 101, 118, 138 en180)

FR	Givonne	Daigny	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Bar	Sauville	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Meuse	Lumes	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
FR	Sormonne	Girondelle	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Semois	Haulme	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	L'Alyse	Fumay	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Virouin	Vireux Molhain	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Houille	Fromelenne	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Meuse	Givet	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
FR	Cligneux	Saint Remy du Nord	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Hante	Bousigne sur Roc	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Helpe Majeure	Eppe Sauvage	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Helpe Majeure	Taisnière en Thiérache	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Helpe Mineure	Maroilles		X	X	X	X	X	X		X	X	X
FR	Sambre canalisée	Jeumont	X	X	X	X	X		X		X	X	X
FR	Sambre rivière à Barques	Berques sur Sambre	X	X	X	X	X		X		X	X	X
FR	Solre	Ferrière la Petite	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X
LU	Chiers	Rodange	X	X		X		X	X				
WL	<i>Meuse</i>	<i>Hastière</i>	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	<i>Meuse</i>	<i>Andenne</i>	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	<i>Meuse</i>	<i>Visé</i>	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	Ton	Lamorteau	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	Viroin	Mazée	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	Semois	Lacuisine	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	Semois	Bohan	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	Houille	Felenne	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	Lesse	Hulsonniaux		X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	Lhomme	Hatrival	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	Masblette	Masbourg	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	Lhomme	Eprave	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	<i>Molignée</i>	<i>Anhée</i>	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	<i>Sambre</i>	<i>Erquelinnes</i>	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	<i>Sambre</i>	<i>Namur</i>	X	X	-	X	X		X		X	X	X
WL	Eau d'Heure	Montigny-le-Tilleul	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	Mehaigne	Ambresin	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	Mehaigne	Moha	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	Neblon	Hamoir	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X
WL	Amblève	Comblain-au-Pont	X	X	-	X	X	X	X		X	X	X

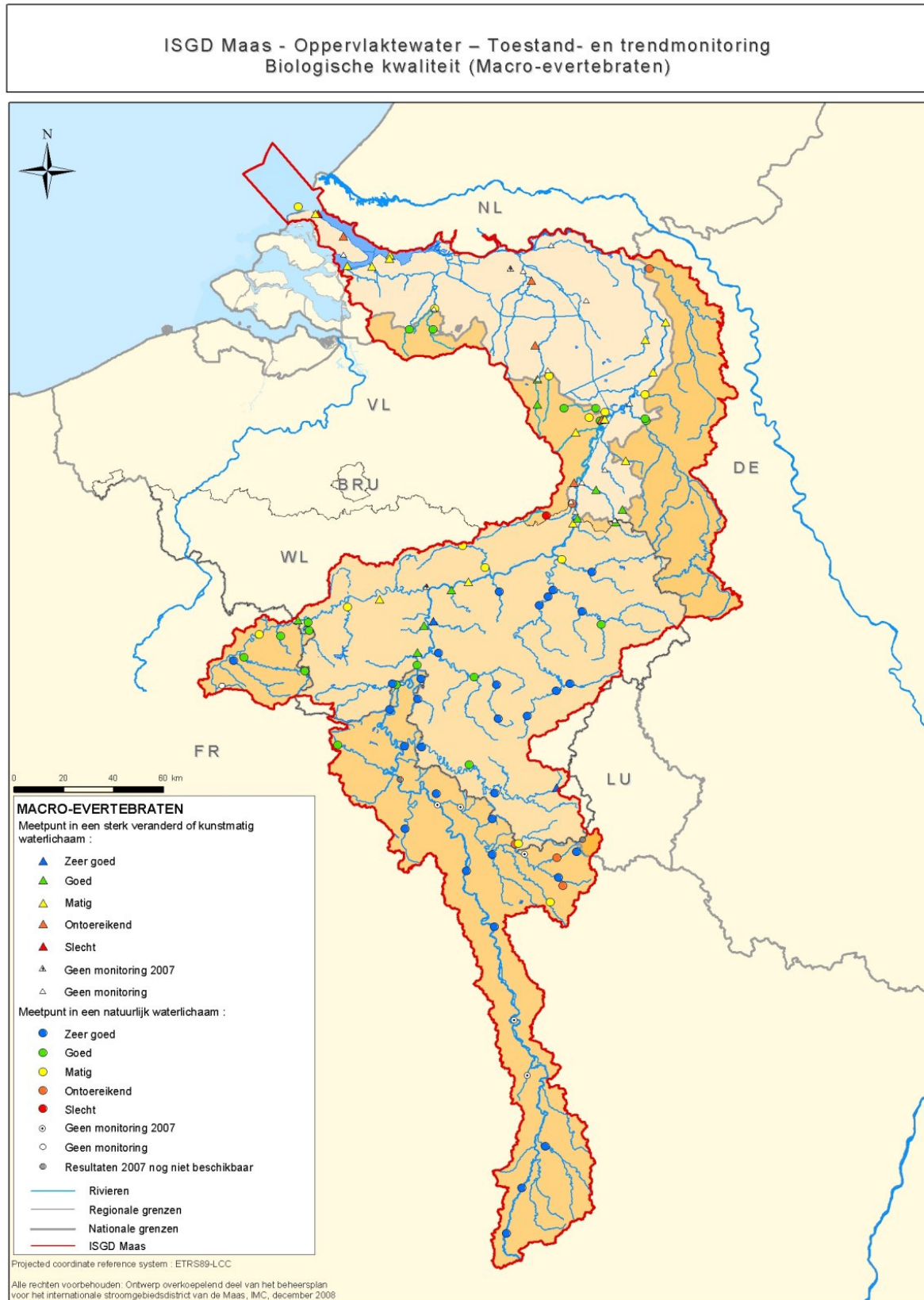
Bijlage 7: Oppervlaktewater: Toestand en trend monitoringresultaten 2007 - chemische kwaliteit (Prioritaire stoffen)

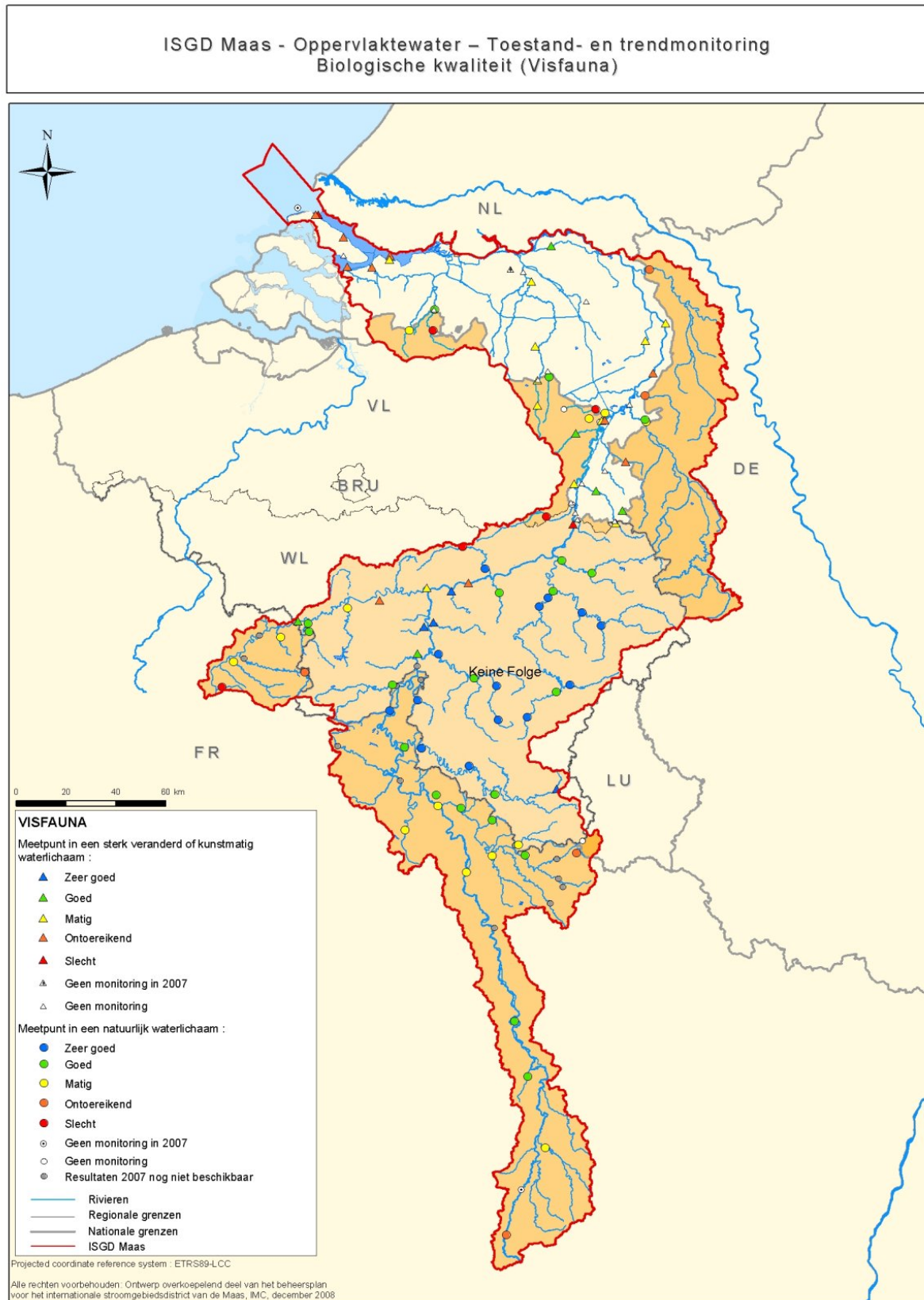
Bijlage 8: Oppervlaktewater: Toestand en trend monitoringresultaten 2007 - biologische kwaliteit (Diatomeeën)

Bijlage 9: Oppervlaktewater: Toestand en trend monitoringresultaten 2007 - biologische kwaliteit (Macro-evertebraten)

Bijlage 10: Oppervlaktewater: Toestand en trend monitoringresultaten 2007 - biologische kwaliteit (Visfauna)

Bijlage 11: Grondwater: Resultaten monitoring 2007

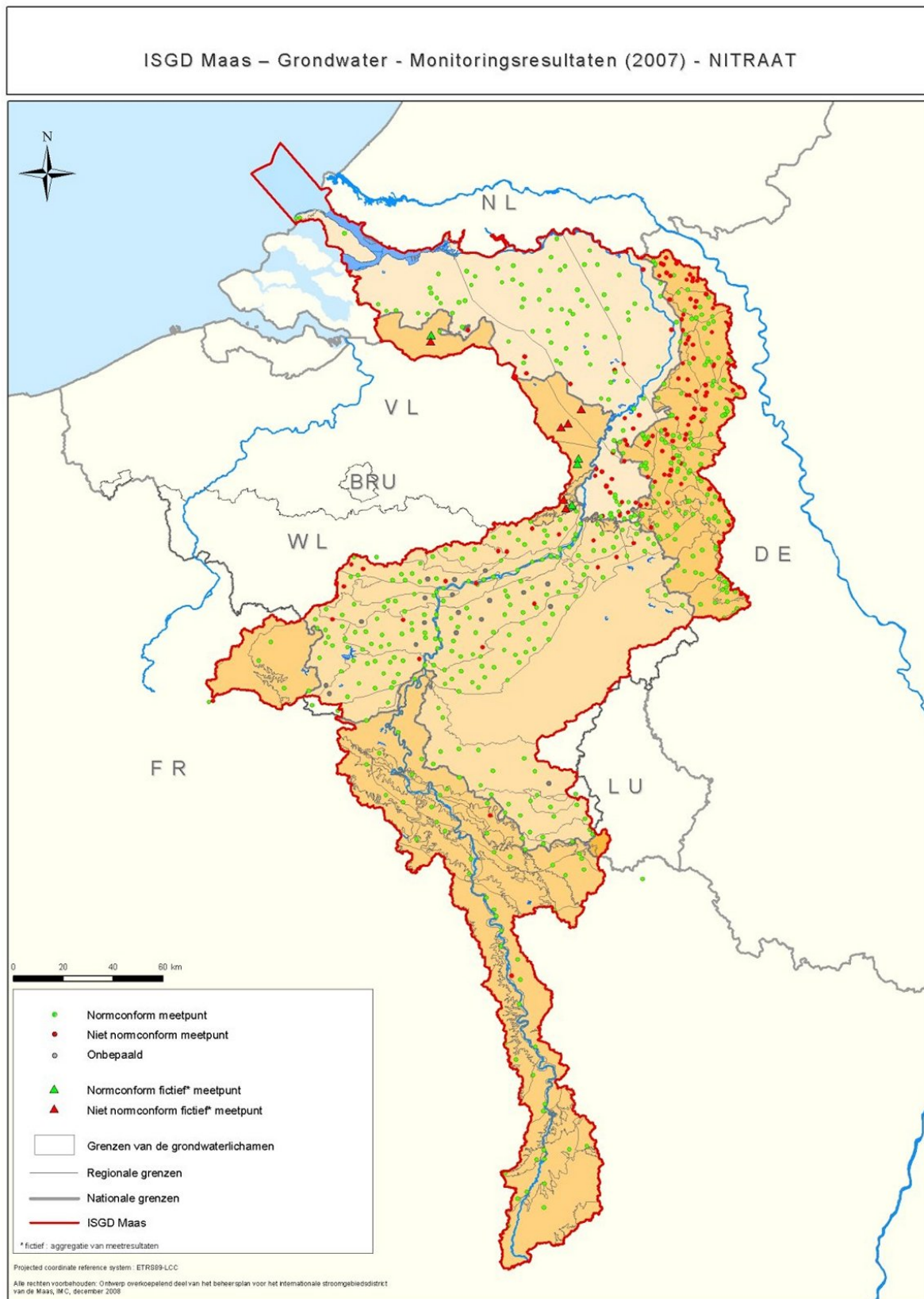
Nr	Land - Gewest	Code van het grondwater-lichaam	Nom / Naam / Name	Grensoverschrijdende watervoerende laag	Nitraat			Bestrijdingsmiddelen			Kwantiteit		
					Aantal meetpunten	Aantal conforme meetpunten	Aantal niet conforme meetpunten	Aantal meetpunten	Aantal conforme meetpunten	Aantal niet conforme meetpunten	Aantal meetpunten	Aantal conforme meetpunten	Aantal niet conforme meetpunten
1	VL	BLKS_0160_GWL_1m	Quartaire Maas- en Rijnafzettingen	J	1 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)
2	VL	BLKS_0400_GWL_1m	Oligoceen aquifersysteem (freatisch)	J	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)
3	VL	BLKS_0400_GWL_2m	Oligoceen aquifersysteem (gespannen)	J	1 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)
4	VL	BLKS_1100_GWL_1m	Krijt aquifersysteem (freatisch)	J	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)
5	VL	BLKS_1100_GWL_2m	Krijt aquifersysteem (gespannen)	J	1 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)
6	VL	CKS_0200_GWL_2	Noordelijk zanden van de Kempen	J	1 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)
7	VL	CKS_0220_GWL_1	Complex van de Kempen	J	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)
8	VL	MS_0100_gwl_1	Quartair Aquifersysteem	J	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)
9	VL	MS_0200_gwl_1	Kempens Aquifersysteem	J	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)
10	VL	MS_0200_gwl_2	Kempens Aquifersysteem in de centrale slenk	J	1 (*)	0 (*)	1 (*)	1 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)	0 (*)	1 (*)
11	FR	2007	Plateau lorrain versant Meuse	N	1	1	0	1	1	0	1	1	0
12	FR	2009	Calcaires du Dogger des côtes de Meuse ardennaises	J	15	15	0	15	11	4	3	3	0
13	FR	2011	Calcaires du Dogger du plateau de Haye	N	7	7	0	7	6	1	2	2	0
14	FR	2013	Calcaires de l'Oxfordien	N	12	11	1	12	9	3	5	5	0
15	FR	2015	Alluvions de la Meuse, de la Chiers et de la Bar	J	9	9	0	9	9	0	3	3	0
16	FR	2018	Grès du Lias inférieur d'Hettange Luxembourg	J	5	5	0	5	5	0	2	2	0
17	FR	2019	Socle ardennais	J	1	1	0	1	1	0	1	1	0
18	FR	2020	Argiles du Lias des Ardennes	J	1	0	1	1	1	0	0	0	0
19	FR	2021	Argiles du Callovo Oxfordien du Bassigny	N	1	1	0	1	1	0	0	0	0
20	FR	2023	Argiles du Callovo Oxfordien des Ardennes	N	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	FR	2025	Argiles du Kimmeridgien	N	2	2	0	2	1	1	0	0	0
22	FR	1016	Artois Picardie, calcaires de l'Avesnois	J	3	3	0	3	2	1	3	3	0
23	FR	1017	Artois Picardie, bordure du Hainaut	N	2	1	1	2	2	0	2	2	0
24	DE	28_02	Terrassenebene der Maas	J	4	1	3	1	1	0	5	5	0
25	DE	28_03	Terrassenebene der Maas	J	5	3	2	0	0	0	4	3	1
26	DE	28_04	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	11	6	5	11	11	0	9	4	5

27	DE	28_05	Südlimburgische Kreidetafel	J	3	2	1	2	0	0	1	1	0
28	DE	28_06	Aachen-Stolberger Kohlenkalkzüge	J	9	9	0	8	0	0	0	0	0
29	DE	28_07	Linksrheinisches Schiefergebirge	J	1	1	0	0	0	0	0	0	0
30	DE	282_01	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	8	4	4	6	6	0	7	2	5
31	DE	282_02	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	7	4	3	6	6	0	4	0	4
32	DE	282_03	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	13	5	8	6	6	0	12	5	7
33	DE	282_04	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	13	10	3	10	10	0	13	2	11
34	DE	282_05	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	7	7	0	4	4	0	9	1	8
35	DE	282_06	Tagebau Inden	J	0	0	0	0	0	0	4	0	4
36	DE	282_07	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	16	11	5	13	12	1	17	2	15
37	DE	282_08	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	3	3	0	0	0	0	6	4	2
38	DE	282_09	Südlimburgische Kreidetafel	J	3	2	1	2	2	0	3	1	2
39	DE	282_10	Linksrheinisches Schiefergebirge	J	1	1	0	0	0	0	1	0	1
40	DE	282_11	Aachen-Stolberger Kalkzüge	J	9	9	0	8	2	0	15	14	1
41	DE	282_12	Linksrheinisches Schiefergebirge	J	1	1	0	0	0	0	3	1	2
42	DE	282_13	Linksrheinisches Schiefergebirge	J	7	7	0	3	3	0	5	2	3
43	DE	282_14	Mechernicher Trias-Senke	N	5	4	1	4	4	0	5	2	3
44	DE	282_15	Sötenicher Mulde	N	5	5	0	3	3	0	7	0	7
45	DE	282_16	Linksrheinisches Schiefergebirge	J	5	5	0	0	0	0	2	1	1
46	DE	282_17	Blankenheimer Kalkmulde	N	3	3	0	3	2	1	3	1	2
47	DE	284_01	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	16	6	10	9	9	0	20	12	8
48	DE	286_01	Terrassenebene des Rheins	J	16	4	12	4	4	0	12	9	3
49	DE	286_02	Terrassenebene des Rheins	J	12	7	5	3	3	0	14	7	7
50	DE	286_03	Terrassenebene des Rheins	J	10	7	3	1	1	0	15	11	4
51	DE	286_04	Terrassenebene des Rheins	J	8	4	4	2	1	1	10	7	3
52	DE	286_05	Terrassenebene des Rheins	J	6	3	3	3	3	0	8	7	1
53	DE	286_06	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	5	0	5	2	2	0	7	3	4
54	DE	286_07	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	14	10	4	5	5	0	16	8	8
55	DE	286_08	Tagebau Garzweiler	J	0	0	0	0	0	0	0	0	0
56	NL	NLGW0006	Zand Maas <i>ondiep / diep</i>	J	68 / 68	34 / 56	34 / 12	67	28	39	30	29	1
57	NL	NLGW0013	Zout Maas	N	1	1	0	0	0	0	5	5	0
58	NL	NLGW0017	Duin Maas	N	2	2	0	0	0	0	10	10	0
59	NL	NLGW0018	Maas Slenk diep	J	22	21	1	0	0	0	20	17	3
60	NL	NLGW0019	Krijt Maas	J	26	8	18	28	7	21	25	23	2
61	WL	RWM011	Calcaires du Bassin de la Meuse bord Nord	N	19	13	3	19	8	3	11		
62	WL	RWM012	Calcaires du Bassin de la Meuse bord Sud	N	13	10	0	13	6	1	9		
63	WL	RWM021	Calcaires et grès du Condroz	N	52	41	3	52	39	0	21		

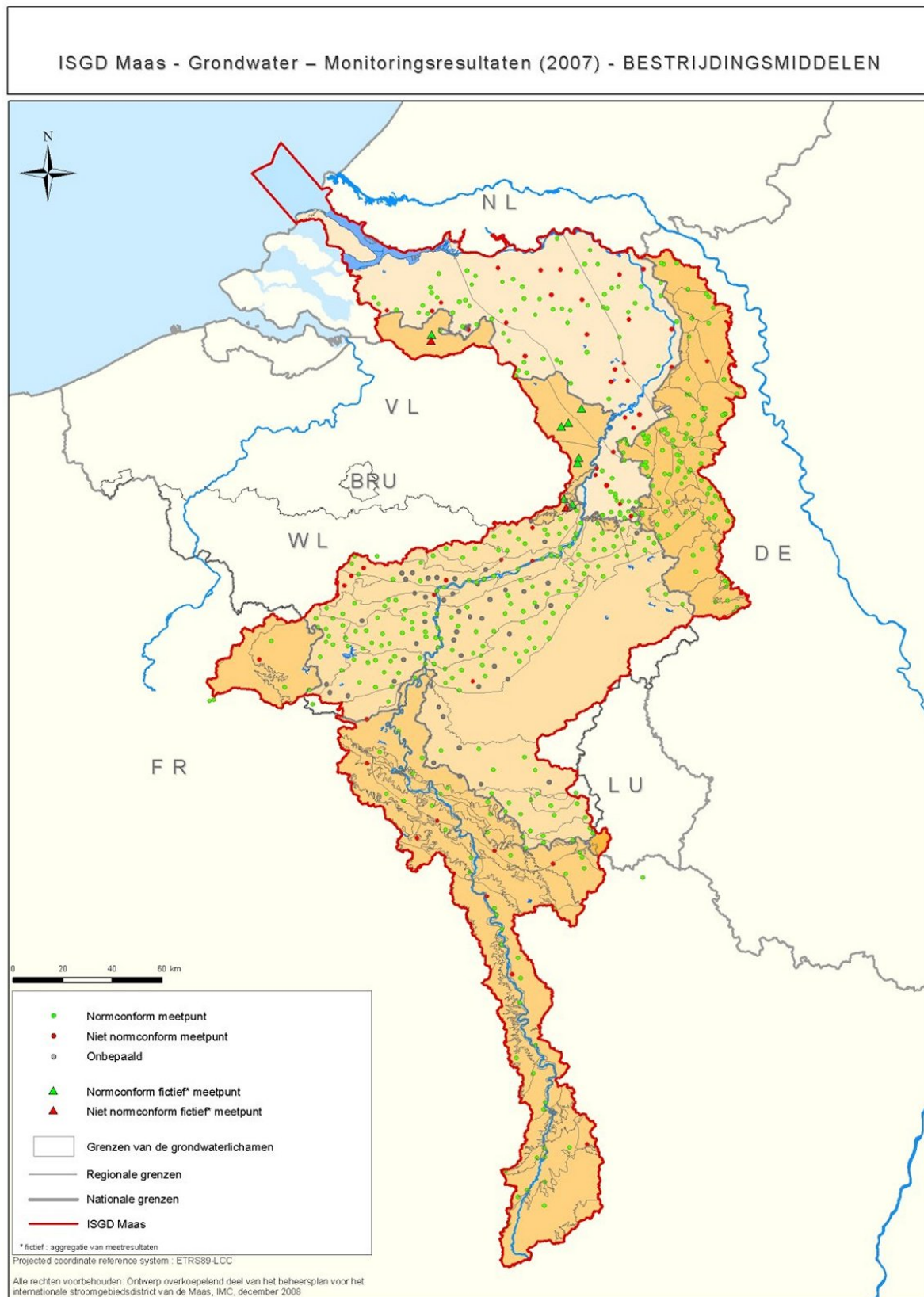
64	WL	RWM022	Calcaires et grès dévoniens du bassin de la Sambre	<i>J</i>	14	12	1	14	13	0	8		
65	WL	RWM023	Calcaires et grès de la Calestienne et de la Famenne	<i>J</i>	41	39	1	41	32	0	17		
66	WL	RWM040	Crétacé du Bassin du Geer	<i>J</i>	14	11	3	14	11	1	10		
67	WL	RWM041	Sables et craies du bassin de la Méhaigne	<i>N</i>	5	4	1	5	5	0	3		
68	WL	RWM052	Sables Bruxelliens des bassins Haine et Sambre	<i>N</i>	4	1	3	4	0	4	0		
69	WL	RWM071	Alluvions et graviers de Meuse (Givet - Namur)	<i>J</i>	5	5	0	5	5	0	1		
70	WL	RWM072	Alluvions et graviers de Meuse (Namur - Lanaye)	<i>J</i>	7	6	1	7	7	0	1		
71	WL	RWM073	Alluvions et graviers de Meuse (Engis - Herstal)	<i>N</i>	7	7	0	7	6	1	1		
72	WL	RWM091	Trias supérieur (Conglomérats du Rhétien)	<i>N</i>	3	3	0	3	3	0	0		
73	WL	RWM092	Lias inférieur (Sinémurien) - district de la Meuse	<i>J</i>	9	9	0	9	9	0	15		
74	WL	RWM093	Lias supérieur (Domérien)	<i>J</i>	3	3	0	3	3	0	0		
75	WL	RWM094	Calcaires du Bajocien-Bathonien (Dogger)	<i>J</i>	4	4	0	4	4	0	0		
76	WL	RWM100	Grès et schistes du massif ardennais :Lesse,Outhé,Amblève et Vesdre	<i>N</i>	0	0	0	0	0	0	4		
77	WL	RWM102	Grès et schistes du massif ardennais : bassin de la Roer	<i>J</i>	3	3	0	3	3	0	0		
78	WL	RWM103	Grès et schistes du massif ardennais : Semois, Chiers, Houille et Viroin	<i>J</i>	16	15	0	16	7	2	2		
79	WL	RWM141	Calcaires et grès du bassin de la Gueule	<i>J</i>	6	5	1	6	5	0	3		
80	WL	RWM142	Calcaires et grès du bassin de la Vesdre	<i>N</i>	6	4	2	6	6	0	2		
81	WL	RWM151	Crétacé du Pays de Herve	<i>J</i>	10	9	1	10	10	0	6		

(*) Fictief meetpunt: geaggregeerde meetresultaten

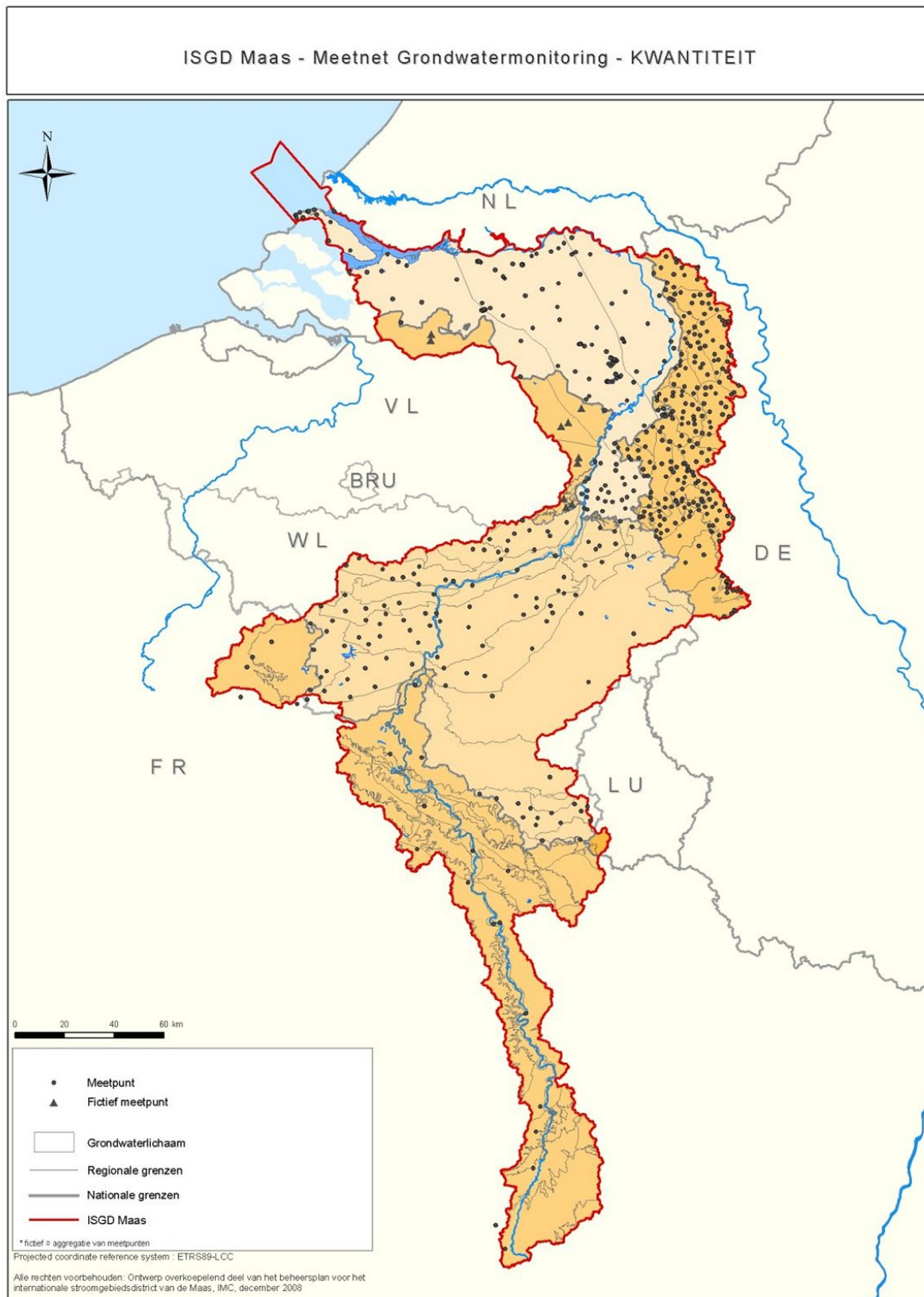
Bijlage 12: Grondwater - Monitoringsresultaten 2007 – Nitraat

Bijlage 13: Grondwater – Monitoringsresultaten 2007 - Bestrijdingsmiddelen

Bijlage 14: Grondwater - Meetnet – Kwantiteit

Bijlage 15: Oppervlaktewater : Biologische kwaliteitselementen - Drempelwaarden

Biologische kwaliteitselementen		Monitoring parameters	Riviertypen	Drempelwaarden				Referentie normen
				Zeer goed Goed	Goed Matig	Matig Ontoereikend	Ontoereikend Slecht	
Fytoplankton	FR	Chlorofyl a + Feopigmenten		10 µg/L	60µg/L	Onbekend	Onbekend	
	LU	Niet relevant						
	WL	Chlorofyl a		Onbekend	Onbekend	Onbekend	Onbekend	
	VL	Relatieve bijdrage cyanobacteriën (%)	Bevaarbare rivieren en zeer grote rivieren en kanalen	5	10	25	50	
		Chlorofyl a	Bevaarbare rivieren en zeer grote rivieren en kanalen	100	200	250	300	
	NL	Chlorofyl, soortensamenstelling en abundantie	Waterlichamen in meren, overgangs- en kustwateren	0,8	0,6	0,4	0,2	
	DE	TIP	Zand-, klei- en grindrijke laaglandrivieren met een stroomgebied < 5000 km ²	1,5	2,5	3,5	4,5	
		Chlorofyl a	Zand-, klei- en grindrijke laaglandrivieren met een stroomgebied < 5000 km ²	20µg/l	30µg/l	60µg/l	90µg/l	
		Fosfor totaal	Zand-, klei- en grindrijke laaglandrivieren met een stroomgebied < 5000 km ²	50µg/l	150µg/l)	200µg/l	300µg/l	
Vissen	FR	IPR		7	16	Onbekend	Onbekend	
	LU							
	WL	IBIP RW (selectie in uitvoering)	Waterlopen (doorwaadbaar)	23	19	15	11	
		EFI (selectie in uitvoering)	Alle waterlopen	0,669	0,449	0,279	0,187	
	VL	IBI	Alle waterlopen	0,8	0,6	0,4	0,2	

	NL	Soortensamenstelling en abundantie	Waterlichamen in rivieren, meren, overgangswa-teren	0,8	0,6	0,4	0,2	
		Leeftijds-opbouw	Rivieren en meren	0,8	0,6	0,4	0,2	
	DE	FIBS	Organisch verontreinigde laaglandrivieren: hoge en lage brasemsoort, lage barbeelsoort	3,75	2,5	2	1,5	
Macro-evertebraten	FR	IBGN	Kalkgebied, klein en zeer klein formaat (Maas 1 en Maas 2, stroomopwaarts van Neufchâteau)	15	13	Onbekend	Onbekend	Classification française DCE Indice Biologique Global Normalisé (IBGN). Norme AFNOR NF T 90 350 (1992) and circular MEDD/DE/MAGE/BEMA 05 n°14 of 28 July 2005 modified on 13 June 2007
			Kalkgebied, groot formaat (Maas 3 tot Maas 6, van Neufchâteau tot aan de samenvloeiing met de Bar)	16	14	Onbekend	Onbekend	
			Ardennen (Maas 7 en 8, stroomafwaarts van de Bar)	Onbekend	Onbekend	Onbekend	Onbekend	
	LU	IBGN	Kleine rivieren (stroomgebied <300km ²)	13	10	8	4	Indice Biologique Global Normalisé (IBGN). Norme AFNOR NF T 90 350
	WL	IBGA	Maas	15	12	8	4	Indice Biologique Global Normalisé (IBGN) (Norme AFNOR NF T 90 350, 1992) and 'Provisional Definition of the Good Status', Ministry of the Walloon Region (2007)
			Grote bevaarbare rivieren en kanalen (behalve Maas)	14	10	7	4	
			Rivieren en beken ten noorden van de samenvloeiing tussen Samber en Maas	15	10	7	4	
			Rivieren en beken ten zuiden van de samenvloeiing tussen Samber en Maas	17	13	9	5	
			Veenbeken	13	10	7	5	
	VL	MMIF	Alle waterlopen	0,9	0,7	0,5	0,3	Multimetric Macroinvertebrate Index Flanders (MMIF)
	NL	Soortensamenstelling en abundantie	Waterlichamen in rivieren, meren, overgangs- en kustwateren	0,8	0,6	0,4	0,2	

	DE	PERLODES/ ASTERICS (Algemene degradatie)	Organisch verontreinigde laaglandrivieren	1	0,8	0,6	0,4	PERLODES – Methode ter beoordeling van rivieren op basis van de macrozoöbenthos	
Diatomeeën	FR	IBD (norm 2000)		15	13	Onbekend	Onbekend		
	LU	IPS	Kleine rivieren (stroomgebied <300km ²)	17	13	9	5	Indice de polluo- sensibilité	
	WL	IPS	Alle waterlopen (tijdelijk)	15	11	8	5		
	VL		Cat Rivieren	0,8	0,6	0,4	0,2		
	NL	Soorten-samenstelling en abundantie	Waterlichamen in rievieren en meren	0,8	0,6	0,4	0,2		
	DE	DIFG (Phylib)	D 12.2	1	0,67	0,42	0,23		
Macrofytes	FR								
	LU	IBMR	Kleine rivieren (stroomgebied <300km ²)	14	12	10	8	Indice Biologique Macrophytique en Rivières NF T90-395 octobre 2003	
	WL	IBMR		Onbekend	Onbekend	Onbekend	Onbekend		
	VL	Typespecifici- teit/Verstoring	Alle waterlopen	0,8	0,6	0,4	0,2		
	NL	Soortensamenstelling en abundantie	Waterlichamen in rivieren, meren, overgangs- en kustwateren	0,8	0,6	0,4	0,2		
	DE	PHYLIB, LUA-NRW- methode	Natuurlijke waterlopen / meren	Geïnte- greerde index					
		LUA-NRW-methode	Sparganium emersum- gemeenschap / Parvopotamide- soort	Niet cijfer-matig	Niet cijfer-matig	Niet cijfer- matig	Niet cijfer- matig		

Bijlage 16: Oppervlaktewater: Beoordeling van de ecologische toestand (Grens goed/matig)

Algemene parameter												
	FR		LU		WL		VL		NL		DE	
	P90		P90		P90		P90		P90		P90	
Chemisch zuurstofverbruik – CZV	30mg/l		-		30mg/l ¹		30mg/l		30mg/l		10mg/l	
Algemene parameters ter ondersteuning van de biologische elementen voor de beoordeling van de ecologische toestand												
	FR		LU		WL		VL		NL		DE	
	P90		P90		P90				Zomergemiddelde		P90	
		Water typen		Water typen		Water typen		Water typen			Water typen	
Ntot	-		-		-		4 mg/l ²	RC1	4 mg/l	R16 ³	-	-
							2,5 mg/l ²	RC4	2,5 mg/l ²	R7 ⁴ en R8 ⁵		
NO₃	50 mg/l	RC1 tot 6	40 mg/l	RC6	25 mg/l		44,3mg/l ⁶	RC1			50 mg/l	RC1 tot 6
							25 mg/l ⁶	RC4				
NO₂	0,3 mg/l	RC1 tot 6	-		0,3 mg/l		0,2 mg/l ⁷ en 0,6 mg/l ⁸				0,3 mg/l	RC1 tot 6
NH₄	0,5mg/l	RC1 tot 6	-		0,5 mg/l						0,3 mg/l	RC1 tot 6
							1 mg/l	(⁹)				
Ptot	0,2 mg/l	RC1 tot 6	0,5 mg/l	RC6	0,2 mg/l		0,14mg/l ¹	RC1 en 4	0,14mg/l	R7, R8 en R16	0,15 mg/l	RC1 tot 6
							0,5 mg/l	(⁹)				
Specifieke parameters voor de evaluatie van de ecologische toestand												
	FR		LU		WL		VL		NL		DE	
	JG		P90		P90		JG	MAC	JG	MAC	JG	
Koper	AC ¹⁰ +1,4 µg/l		5 - 22 - 40 µg/l functie van hardheid		5 - 22 - 40 µg/l functie van hardheid		7 µg/l ¹¹		3,8 µg/l (P90)		4 µg/l	
Zink	AC+3,1 µg/l als hardheid <24 mg CaCO ₃ /l AC+7,8 µg/l als hardheid > 24 mg CaCO ₃ /l		30 - 200 - 300 µg/l functie van hardheid		30 - 200 - 300 µg/l functie van hardheid		20 µg/l ¹¹		AC + 7,8 µg/l	AC + 15,6 µg/l	14 µg/l	
Dichloorvos	1 10 ⁻³ µg/l		0,1 µg/l		0,1 µg/l		0,7 10 ⁻³ µg/l	7 10 ⁻³ µg/l	0,6 10 ⁻³ µg/l	0,7 10 ⁻³ µg/l	0,6 10 ⁻³ µg/l	
Pyrazon					60 µg/l		10 µg/l	20 µg/l	73 µg/l (P90)	-	0,1 µg/l	
Σ PCB (28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180)	1 10 ⁻³ µg/l		7 10 ⁻³ µg/l		7 10 ⁻³ µg/l		2 10 ⁻³ µg/l	0,02 µg/l	-	-	-	
PCB 28	-				-		-	-	-	-	0,5 10 ⁻³ µg/l	
PCB 52	-				-		-	-	-	-	0,5 10 ⁻³ µg/l	

¹ CZV is niet meegenomen bij de beoordeling van de goede ecologische toestand

² Zomerjaargemiddelde

³ Snelstromende rivier/ nevengeul op zandbodem of grind.

⁴ Langzaam stromende rivier/ nevengeul op zand / klei

⁵ Zoet getijdenwater op zand/klei

⁶ P90

⁷ Gemiddelde

⁸ Maximum

⁹ Wateren met gering verval en wateren met middelmatig en sterk verval in het leemgebied

¹⁰ Achtergrond Concentratie (AC)

¹¹ Opgelost (bij de toetsing mag rekening gehouden worden met de AC indien deze de naleving van de milieukwaliteitsnorm zou beletten)

PCB 101	-		-	-	-	-	-	$0,5 \cdot 10^{-3} \mu\text{g/l}$
PCB 118	-		-	-	-	-	-	$0,5 \cdot 10^{-3} \mu\text{g/l}$
PCB 138	-		-	-	-	-	-	$0,5 \cdot 10^{-3} \mu\text{g/l}$
PCB 153	-		-	-	-	-	-	$0,5 \cdot 10^{-3} \mu\text{g/l}$
PCB 180	-		-	-	-	-	-	$0,5 \cdot 10^{-3} \mu\text{g/l}$

Bijlage 17: Oppervlaktewater: Maasrelevante stoffen en stofgroepen: Vaststelling van de tweede lijst

		FR ¹	LU ²	WL ³	VL ⁴	NL ⁵	DE ⁶
Stoffen van bijlage X							
1	Alachloor	ja		nee	nee	nee	nee
2	Antraceen	ja		nee	nee	nee	nee
3	Atrazine	ja		nee	nee	nee	nee
4	Benzeen	ja		nee	nee	nee	nee
5	Pentabroomdifenylether	nee		Detectie grens > MKN	nee	nee	?
6	Cadmium en zijn verbindingen	ja		ja	ja	ja	ja
7	C10-13-chlooralkanen	nee		Detectie grens > MKN	nee	nee	Geen analyse methode
8	Chloorfenvinfos	nee		nee	nee	nee	nee
9	Chloorpyrifos	ja		ja	ja	Aandachtsstof	nee
10	1,2-Dichloorethaan	nee		nee	nee	nee	nee
11	Dichloormethaan	ja		nee	nee	nee	nee
12	Bis(2-ethylhexyl)ftalaat	ja		nee	nee	nee	nee
13	Diuron	ja		ja	ja	nee	ja
14	Endosulfan	nee		ja	nee	nee	nee
	Alpha-endosulfan	nee			nee		
15	Fluorantheen	ja		nee	nee	nee	nee
16	Hexachloorbenzeen	nee		nee	nee	nee	nee
17	Hexachloorbutadieen	nee		nee	nee	nee	nee
18	Hexachloorcyclohexaan	nee		nee	nee	nee	nee
	Gamma-isomère, Lindane	ja		nee	nee		
19	Isoproturon	ja		nee	nee	nee	ja
20	Lood en zijn verbindingen	ja		ja	nee	nee	nee
21	Kwik en zijn verbindingen	ja		Detectie grens > MKN	nee	nee	nee
22	Naftaleen	ja		nee	nee	nee	nee
23	Nikkel en zijn verbindingen	ja		nee	nee	nee	nee
24	Nonylfenolen	ja		nee	nee	nee	nee
	4-(para)-neeylphénol	nee		nee	nee		
25	Octylfenols	nee		nee	nee	nee	nee
	Para-tert-octylfenol	nee			nee		
26	Pentachlorobenzène	ja		nee	nee	nee	nee
27	Pentachlorofenol	nee		nee	nee	nee	nee
28	Polyaromatische koolwaterstoffen (PAK)	ja		ja	ja	Aandachtsstof	nee
	Benzo(a)pyreen	ja		ja	nee	nee	nee

¹ Informatie op basis van een nationale inventarisatie van deze stoffen in lozingen en in het milieu (RSDE, 2004-2006). Deze stoffen worden relevant geacht in de zin van artikel 16 van de KRW.

² Wordt aangevuld in 2009

³ Informatie op basis van de monitoring op de meetlocaties van de hoofdstroom gegevens 2004/2005/2006/2007

⁴ Informatie op basis van de monitoring op de meetlocaties van de hoofdstroom en de grote zijrivieren (Dommel, Jeker, Berwijn en Albertkanaal) gegevens 2007

⁵ Informatie gebaseerd op de monitoring op de meetlocaties van de hoofdstroom gegevens 2007

⁶ Informatie gebaseerd op de monitoring op de meetlocaties van de zijrivieren van de Maas

	Benzo(b)fluorantheen	ja		ja	nee	Aandachtsstof	nee
	Benzo(g,h,i)peryleen	ja		ja	nee	nee	nee
	Benzo(k)fluorantheen	ja		ja	nee	nee	nee
	Indeno(1,2,3-cd)pyreen	ja		ja	nee	Aandachtsstof	nee
29	Simazine	ja		nee	nee	nee	nee
30	Tribuyltinverbindingen	nee		Detectie grens > MKN	nee	Aandachtsstof	nee
	Tribuyltín-cation	nee			nee		
31	Trichloorbenzenen (alle isomeren)	nee		nee	nee	nee	nee
	1,2,4-trichloorbenzeen	nee					
32	Trichloormethaan (Chloroform)	ja		nee		nee	nee
33	Trifluraline	nee		nee		nee	nee

Stoffen van bijlage IX

	Aldrin	nee		nee			
	Dieldrin	nee		nee			
	Endrin	nee		nee			
	Isodrin	nee		nee			
	DDT op'	nee					
	DDT pp'	ja					
	Tetrachloorethyleen	ja		nee			
	Trichloorethyleen	nee		nee			
	Tetrachloorkoolstof	nee		nee			

Algemene parameters ter ondersteuning van de biologische elementen voor de beoordeling van de ecologische toestand

	DCO	ja		nee		ja	ja
	N-NO3	ja		nee		ja	ja
	N-NO2	ja		ja		ja	ja
	NH4	ja		ja		ja	ja
	NKej	ja		ja		ja	-
	Ptot	ja		ja		ja	ja

Specifieke parameters voor de evaluatie van de ecologische toestand

	Koper	ja		nee		ja	ja
	Zink	ja		nee	ja	ja	ja
	Dichlorvos	nee		nee		nee	ja
	Pyrazon	nee		nee		nee	ja
	Σ PCB	ja		ja		Aandachtsstof	
	PCB 28	nee					ja (ZwS)
	PCB 52	ja					ja (ZwS)
	PCB 101	ja					ja (ZwS)
	PCB 118	ja					ja (ZwS)
	PCB 138	ja					ja (ZwS)
	PCB 153	ja					ja (ZwS)
	PCB 180	ja					ja (ZwS)

Bijlage 18: Oppervlaktewater: Milieukwaliteitsnormen – grens goed/matig

MKN Maasrelevante stoffen				
Stoffen bijlage X				
			FR, WL, VL, NL, DE, LU	
	CAS nummer	Naam van de stof	JG ¹	MAC ²
1	15972-60-8	Alachloor	0,3 µg/l	0,7 µg/l
2	120-12-7	Antraceen	0,1 µg/l	0,4 µg/l
3	1912-24-9	Atrazine	0,6 µg/l	2 µg/l
4	71-43-2	Benzeen	10 µg/l	50 µg/l
5	32534-81-9	Pentabroomdifenylether ³	0,0005 µg/l	sans objet µg/l
6	7440-43-9	Cadmium en zijn verbindingen ⁴	≤ 0,08 µg/l (klasse 1)	≤ 0,45 µg/l (klasse 1)
			0,08 µg/l (klasse 2)	0,45 µg/l (klasse 2)
			0,09 µg/l (klasse 3)	0,6 µg/l (klasse 3)
			0,15 µg/l (klasse 4)	0,9 µg/l (klasse 4)
			0,25 µg/l (klasse 5)	1,5 µg/l (klasse 5)
7	85535-84-8	C10-13-chlooralkanen	0,4 µg/l	1,4 µg/l
8	470-90-6	Chloorfenvinfos	0,1 µg/l	0,3 µg/l
9	2921-88-2	Chloorpyrifos	0,03 µg/l	0,1 µg/l
10	107-06-2	1,2-Dichloorethaan	10 µg/l	niet van toepassing
11	75-09-2	Dichloormethaan	20 µg/l	niet van toepassing
12	117-81-7	Bis(2-ethylhexyl)ftalaat	1,3 µg/l	niet van toepassing
13	330-54-1	Diuron	0,2 µg/l	1,8 µg/l
14	115-29-7	Endosulfan	0,005 µg/l	0,01 µg/l
15	206-44-0	Fluorantheen	0,1 µg/l	1 µg/l
16	118-74-1	Hexachloorbenzeen	0,01 µg/l	0,05 µg/l
17	87-68-3	Hexachloorbutadieen	0,1 µg/l	0,6 µg/l
18	608-73-1	Hexachloorcyclohexaan	0,02 µg/l	0,04 µg/l
19	34123-59-6	Isoproturon	0,3 µg/l	1 µg/l
20	7439-92-1	Lood en zijn verbindingen	7,2 µg/l	niet van toepassing
21	7439-97-6	Kwik en zijn verbindingen	0,05 µg/l	0,07 µg/l
22	91-20-3	Naftaleen	2,4 µg/l	niet van toepassing
23	7440-02-0	Nikkel en zijn verbindingen	20 µg/l	niet van toepassing
24	25154-52-3	Nonylfenolen	0,3 µg/l	2 µg/l
25	1806-26-4	Octylfenolen	0,1 µg/l	sans objet
26	608-93-5	Pentachloorbenzeen	0,007 µg/l	sans objet
27	87-86-5	Pentachloorfenol	0,4 µg/l	1 µg/l

¹ Deze parameter is de milieukwaliteitsnorm uitgedrukt als jaargemiddelde (JG-MKN)

² Deze parameter is de milieukwaliteitsnorm uitgedrukt als maximaal aanvaardbare concentratie (MAC-MKN). Wanneer voor de MAC-MKN "niet van toepassing" wordt aangegeven, vormt de JG-MKN ook een bescherming tegen verontreinigingspieken op korte termijn, aangezien deze aanzienlijk lager is dan de op basis van de acute toxiciteit afgeleide waarde.

³ Voor de groep prioritaire stoffen die vallen onder broomdifenylethers, vermeld in Beschikking 2455/2001/EG, wordt alleen voor pentabroomdifenylether een MKN vastgesteld.

⁴ Voor cadmium en zijn verbindingen zijn de MKN-waarden afhankelijk van de hardheid van het water, ingedeeld in vijf klassen (klasse 1: < 40 mg CaCO₃/l, klasse 2: 40 tot < 50 mg CaCO₃/l, klasse 3: 50 tot < 100 mg CaCO₃/l, klasse 4: 100 tot < 200 mg CaCO₃/l en klasse 5: ~ 200 mg CaCO₃/l).

28	sans objet	Polyaromatische koolwaterstoffen (PAK) ⁵	niet van toepassing	niet van toepassing
	50-32-8	Benzo(a)pyreen	0,05 µg/l	0,1 µg/l
	205-99-2	Benzo(b)fluorantheen	Σ=0,03 µg/l	niet van toepassing
	207-08-9	Benzo(k)fluorantheen		
	191-24-2	Benzo(g,h,i)peryleen	Σ=0,002 µg/l	niet van toepassing
	193-39-5	Indeno(1,2,3-cd)pyreen		
29	122-34-9	Simazine	1 µg/l	4 µg/l
30	688-73-3	Tributyltinverbindingen	0,0002 µg/l	0,0015 µg/l
31	12002-48-1	Trichloorbenzenen (alle isomeren)	0,4 µg/l	niet van toepassing
32	67-66-3	Trichloormethaan	2,5 µg/l	niet van toepassing
33	1582-09-8	Trifluraline	0,03 µg/l	niet van toepassing

Stoffen bijlage IX

			FR, WL, VL, NL, DE, LU	
1	Sans objet	DDT totaal ⁶	0,025 µg/l	niet van toepassing
	50-29-3	para-para-DDT	0,01 µg/l	niet van toepassing
2	309-00-2	Aldrin	Σ=0,010 µg/l	niet van toepassing
3	60-57-1	Dieldrin		
4	72-20-8	Endrin		
5	465-73-6	Isodrin		
6	56-23-5	Tetrachloorkoolstof	12 µg/l	niet van toepassing
7	127-18-4	Tetrachloorethyleen	10 µg/l	niet van toepassing
8	79-01-6	Trichloorethyleen	10 µg/l	niet van toepassing

⁵ Voor de groep prioritaire stoffen die onder polyaromatische koolwaterstoffen (PAK) vallen, moet elke afzonderlijke MKN worden nageleefd, hetgeen betekent dat de MKN voor benzo(a)pyreen en de MKN voor de som van benzo(b)fluorantheen en benzo(k)fluorantheen en de MKN voor de som van benzo(g,h,i)peryleen en indeno(1,2,3-cd)pyreen moeten worden nageleefd.

⁶ DDT totaal omvat de som van de isomeren 1,1,1-trichloor-2,2-bis(p-chloorfenyl)ethaan (CAS-nummer 50-29-3), 1,1,1-trichloor-2-(o-chloorfenyl)-2-(p-chloorfenyl)ethaan (CAS-nummer 789-02-6), 1,1-dichloor-2,2-bis(p-chloorfenyl)ethyleen (CAS-nummer 72-55-9) en 1,1-dichloor-2,2-bis(p-chloorfenyl)ethaan (CAS-nummer 72-54-8).

Bijlage 19: Oppervlaktewaterlichamen: Huidige toestand en verwachting voor 2015

			FR		WL		LU		VL		NL		DE		
			WL nat	SVWL WL art	WL nat	SVWL WL art	WL nat	SVWL WL art	WL nat	SVWL WL art	WL nat	SVWL WL art	WL nat	SVWL WL art	
Aantal Waterlichamen (WL)			Aantal	131	8	188	69	3		8	9	5	98	70	157
			Lengte (km)	2755	246			19		82,46	189,08			505	1117
Aantal <u>niet</u> in goede toestand verkerende WL: huidige situatie			Aantal	70	2			2		8	9	5	97	50	119
			Lengte (km)	2063	108			15		82,46	189,08			366	905
Oorzaken	Chemische toestand	Prioritaire stoffen	Aantal	5	0	188	69	1		4		3	72	17	29
			Lengte (km)	197	0			13		63,37				136	185
	Ecologische toestand		Aantal	70	2					8	9	5	96	50	119
			Lengte (km)	2063	108						82,46	189,08			366
		Chemische en fysisch-chemische elementen die mede bepalend zijn voor de biologische elementen	Aantal	35	0	46	34	2		8	8	5	91	16	49
			Lengte (km)	1188	0			15		82,46	169,59			114	342
		Biologische Parameters	Aantal	38	2	57	35	1		7	9	3	92	50	117
			Lengte (km)	1635	108			13		53,03	189,08			366	902
		Hydromorfologie	Aantal	44	2	(*)	(*)	1		(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
			Lengte (km)	1432	108			13		(*)	(*)				
Aantal <u>niet</u> in goede toestand verkerende WL: verwachting 2015			Aantal	32	0					8	9			48	117
			Lengte (km)	1305	0					82,46	189,08			341	901
Oorzaken	Chemische toestand	Prioritaire stoffen	Aantal	5	0	(**)	(**)	1		(*)	(*)	3	72	17	29
			Lengte (km)	197	0			13		(*)	(*)			137	185
	Ecologische toestand		Aantal	30	0					(*)	(*)	3	88	48	117
			Lengte (km)	2141	0					(*)	(*)			341	901
		Chemische en fysisch-chemische elementen die mede bepalend zijn voor de biologische elementen	Aantal	18	0	(**)	(**)	1		8	9	2	79	16	49
			Lengte (km)	905	0			13		82,46	189,08			114	342
		Biologische Parameters	Aantal	(***)		(**)	(**)	1		(*)	(*)	1	80	48	116
			Lengte (km)	(***)				13		(*)	(*)			341	899
		Hydromorfologie	Aantal	17	0	(*)	(*)	1		(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
			Lengte (km)	643	0			13		(*)	(*)				

(*) Geen gegevens of niet bepaald

(**) Bezig met data-actualisatie

(***) De toestand in 2015 wordt uitsluitend op basis van de chemische en de ecologische toestand beoordeeld.

- FR : De waterlichamen van de Samber zijn niet meegenomen.
- VL : De beoordeling van het niet in goede toestand verkeren is louter gebaseerd op beschikbare meetgegevens per waterlichaam over de periode 2005-2007 (indien geen gegevens is er ook geen uitspraak gedaan) De beoordeling van het niet in goede toestand verkeren in 2015 is louter gebaseerd op basis van modellen (nb = niet bepaald)
- NL : Alleen waterlichamen van het type rivieren
- DE : In Duitsland werd bij de beoordeling van het doelbereik geen rekening gehouden met de algemene fysisch-chemische parameters.

Bijlage 20: Grondwater: Kwaliteitsnormen

Parameters			WL	FR	DE	VL	NL
Grondwaterkwaliteitsnormen (Richtlijn 2006/118/EG, Artikel 3 en bijlage I)							
Nitraat	NO ₃ ⁻	mg/l NO ₃	50	50	50	50	50
Individuele parameters GBM's		µg/l	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal GBM's		µg/l	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Grondwaterkwaliteitsnormen ⁽¹⁾							
Geleidbaarheid (in situ) ⁽²⁾	K20	µs/cm à 20°C				1600	
Chloride ⁽²⁾	Cl ⁻	mg/l	150		250	250	150
Sulfaat ⁽²⁾	SO ₄ ⁻	mg/l	250		240	250	
Kalium	K ⁺	mg/l				12	
Ammonium ⁽²⁾	NH ₄ ⁺	mg/l NH ₄	0,5	0,5	0,5	0,5	
Orthofosfaat	PO ₄ ⁻	mg/l PO ₄				1,34	0,46
Totaal fosfor	P ₂ O ₅	mg/l P ₂ O ₅	1,15				
Fluoride	F ⁻	mg/l				1,5	
Koper	Cu	µg/l	100				
Zink	Zn	µg/l	200			500	
Arseen ⁽²⁾	As	µg/l	10	10	10	20	10
Cadmium ⁽²⁾	Cd	µg/l	5	5	0,5	5	0,4
Chroom	Cr	µg/l	50				
Kwik ⁽²⁾	Hg	µg/l	1	1	0,2		
Nikkel	Ni	µg/l	20		14	40	5,1
Lood ⁽²⁾	Pb	µg/l	10	10	7	20	10
Antimoon	Sb	µg/l	5				
Trichlooretheen ⁽²⁾	C ₂ HCl ₃	µg/l	10	10			
Tetrachlooretheen ⁽²⁾	C ₂ Cl ₄	µg/l	10	10			
Totaal trichlooretheen en tetrachlooretheen		µg/l			10		

(1) Voor deze grondkwaliteitsnormen is geen rekening gehouden met natuurlijke concentraties (geochemische achtergrondwaarde). Voor het beoordelen van de chemische toestand van grondwaterlichamen kunnen drempelwaarden worden gedefinieerd per grondwaterlichaam. Drempelwaarden zijn grondwaterkwaliteitsnormen die rekening houden met de geochemische achtergrondwaarde

(2) Verontreinigende stof of indicator van de minimumlijst van verontreinigende stoffen en indicatoren waarvan de Lidstaten de vaststelling van drempelwaarden moeten overwegen (deel B van bijlage II en artikel 3 van richtlijn 2006/118/EG van het Europees Parlement en de Raad - PB L 372 van 12.12.2006, blz.19)

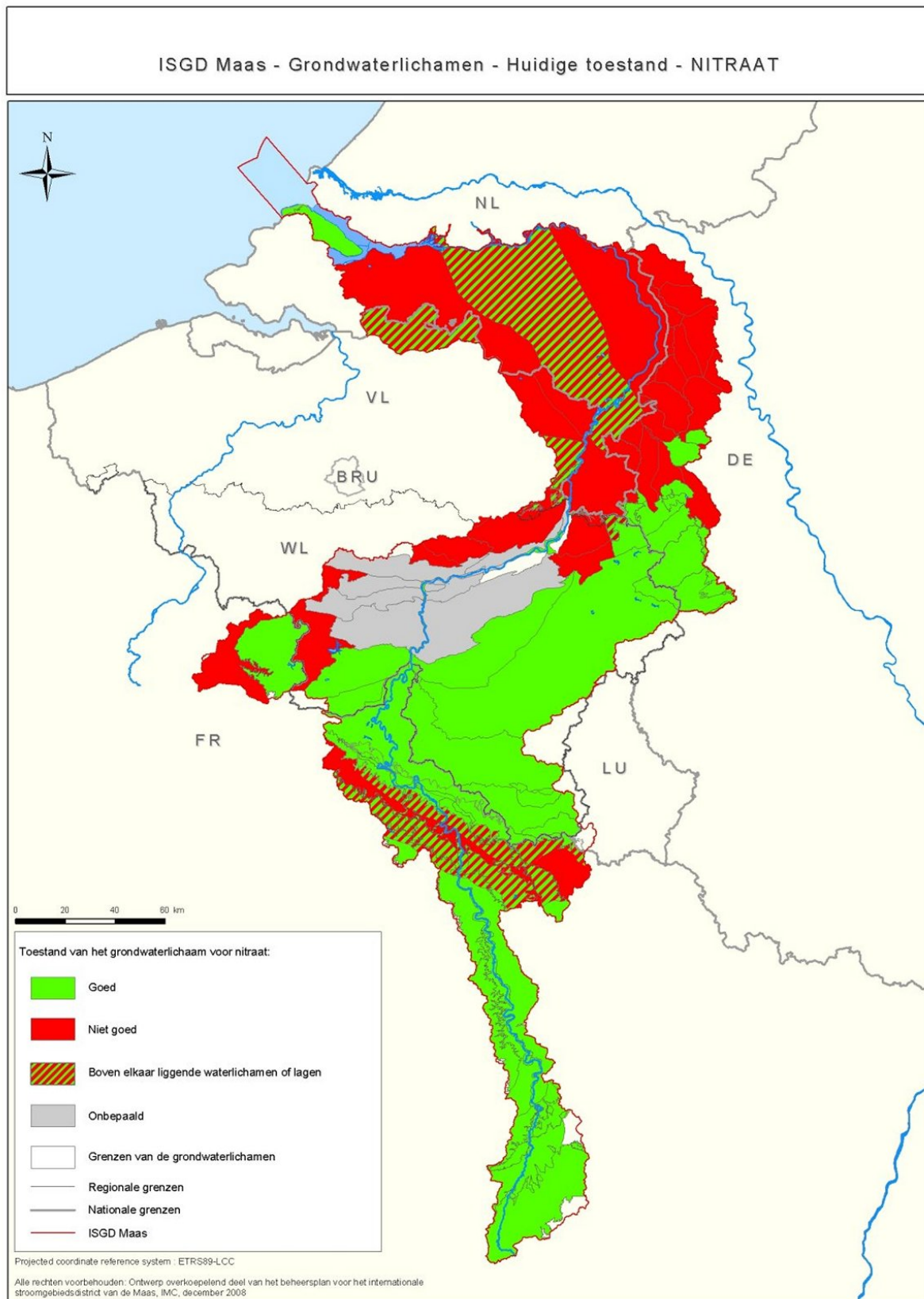
Bijlage 21: Grondwaterlichamen: Huidige toestand en verwachting 2015

Nr.	Land - Gewest	Code van het grondwaterlichaam	Naam	Grensoverschrijdende watervoerende laag	Huidige toestand			Verwachting 2015		
					Nitraat	Bestrijdingsmiddelen	Kwantiteit	Nitraat	Bestrijdingsmiddelen	Kwantiteit
1	VL	BLKS_0160_GWL_1m	Quartaire Maas- en Rijnafzettingen	J	J	J	J	J	J	J
2	VL	BLKS_0400_GWL_1m	Oligoceen aquifersysteem (freatisch)	J	N	J	J	N	J	J
3	VL	BLKS_0400_GWL_2m	Oligoceen aquifersysteem (gespannen)	J	J	J	J	J	J	J
4	VL	BLKS_1100_GWL_1m	Krijt aquifersysteem (freatisch)	J	N	N	J	N	N	J
5	VL	BLKS_1100_GWL_2m	Krijt aquifersysteem (gespannen)	J	J	J	J	J	J	J
6	VL	CKS_0200_GWL_2	Noordelijk zanden van de Kempen	J	J	J	J	J	J	J
7	VL	CKS_0220_GWL_1	Complex van de Kempen	J	N	N	J	N	N	J
8	VL	MS_0100_gwl_1	Quartair Aquifersysteem	J	N	J	J	N	J	J
9	VL	MS_0200_gwl_1	Kempens Aquifersysteem	J	N	J	J	N	J	J
10	VL	MS_0200_gwl_2	Kempens Aquifersysteem in de centrale slenk	J	N	J	N	N	J	N
11	FR	2007	Plateau lorrain versant Meuse	N	J	J	J	J	J	J
12	FR	2009	Calcaires du Dogger des côtes de Meuse ardennaises	J	N	N	J	N	N	J
13	FR	2011	Calcaires du Dogger du plateau de Haye	N	J	N	J	J	N	J
14	FR	2013	Calcaires de l'Oxfordien	N	J	N	J	J	N	J
15	FR	2015	Alluvions de la Meuse , de la Chiers et de la Bar	J	J	N	J	J	N	J
16	FR	2018	Grès du Lias inférieur d'Hettange Luxembourg	J	J	J	J	J	J	J
17	FR	2019	Socle ardennais	J	J	J	J	J	J	J
18	FR	2020	Argiles du Lias des Ardennes	J	J	J	J	J	J	J
19	FR	2021	Argiles du Callovo Oxfordien du Bassigny	N	J	J	J	J	J	J
20	FR	2023	Argiles du Callovo Oxfordien des Ardennes	N	J	J	J	J	J	J
21	FR	2025	Argiles du Kimmeridgien	N	J	J	J	J	J	J
22	FR	1016	Artois Picardie , calcaires de l'Avesnois	J	J	N	J	J	N	J
23	FR	1017	Artois Picardie , bordure du Hainaut	N	N	J	J	N	J	J
24	DE	28_02	Terrassenebene der Maas	J	N	J	J	N	J	J
25	DE	28_03	Terrassenebene der Maas	J	N	J	J	N	J	J
26	DE	28_04	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	N	J	N	N	J	N
27	DE	28_05	Südlimburgische Kreidetafel	J	J	J	J	J	J	J

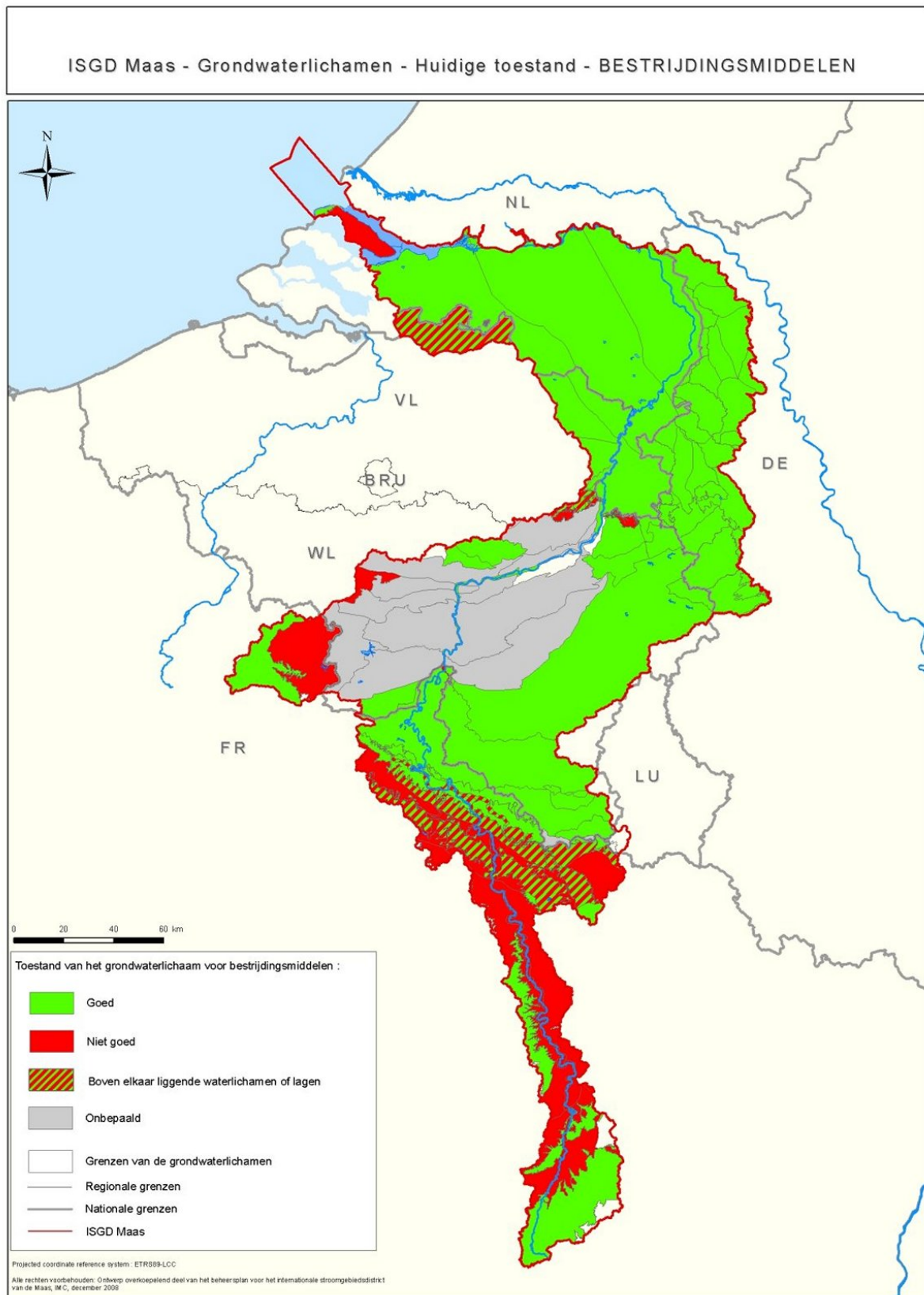
28	DE	28_06	Aachen-Stolberger Kohlenkalkzüge	J	J	J	J	J	J	J
29	DE	28_07	Linksrheinisches Schiefergebirge	J	J	J	J	J	J	J
30	DE	282_01	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	N	J	N	N	J	N
31	DE	282_02	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	N	J	N	N	J	N
32	DE	282_03	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	N	J	N	N	J	N
33	DE	282_04	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	N	J	N	N	J	N
34	DE	282_05	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	J	J	N	J	J	N
35	DE	282_06	Tagebau Inden	J	J	J	N	J	J	N
36	DE	282_07	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	N	J	N	N	J	N
37	DE	282_08	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	J	J	N	J	J	N
38	DE	282_09	Südlimburgische Kreidetafel	J	J	J	J	J	J	J
39	DE	282_10	Linksrheinisches Schiefergebirge	J	J	J	J	J	J	J
40	DE	282_11	Aachen-Stolberger Kalkzüge	J	J	J	J	J	J	J
41	DE	282_12	Linksrheinisches Schiefergebirge	J	J	J	J	J	J	J
42	DE	282_13	Linksrheinisches Schiefergebirge	J	J	J	J	J	J	J
43	DE	282_14	Mechernicher Trias-Senke	N	J	J	J	J	J	J
44	DE	282_15	Sötenicher Mulde	N	J	J	J	J	J	J
45	DE	282_16	Linksrheinisches Schiefergebirge	J	J	J	J	J	J	J
46	DE	282_17	Blankenheimer Kalkmulde	N	J	J	J	J	J	J
47	DE	284_01	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	N	J	J	N	J	J
48	DE	286_01	Terrassenebene des Rheins	J	N	J	J	N	J	J
49	DE	286_02	Terrassenebene des Rheins	J	N	J	J	N	J	J
50	DE	286_03	Terrassenebene des Rheins	J	N	J	J	N	J	J
51	DE	286_04	Terrassenebene des Rheins	J	N	J	J	N	J	J
52	DE	286_05	Terrassenebene des Rheins	J	N	J	J	N	J	J
53	DE	286_06	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	N	J	J	N	J	J
54	DE	286_07	Hauptterrassen des Rheinlandes	J	N	J	J	N	J	J
55	DE	286_08	Tagebau Garzweiler	J	J	J	N	J	J	N
56	NL	NLGW0006	Zand Maas <i>ondiep / diep</i>	J	N	J	J	N	J	J
57	NL	NLGW0013	Zout Maas	N	J	N	J	J	N	J
58	NL	NLGW0017	Duin Maas	N	J	J	J	J	J	J
59	NL	NLGW0018	Maas Slenk diep	J	J	J	J	J	J	J
60	NL	NLGW0019	Krijt Maas	J	N	J	J	N	J	J
61	WL	RWM011	Calcaires du Bassin de la Meuse bord Nord	N	?	?	J	J	J	J
62	WL	RWM012	Calcaires du Bassin de la Meuse bord Sud	N	?	?	J	J	J	J
63	WL	RWM021	Calcaires et grès du Condroz	N	?	?	J	J	J	J
64	WL	RWM022	Calcaires et grès dévoniens du bassin de la Sambre	J	N	?	J	N	J	J
65	WL	RWM023	Calcaires et grès de la Calestienne et de la Famenne	J	J	?	J	J	J	J

66	WL	RWM040	Crétacé du Bassin du Geer	<i>J</i>	N	?	J	N	J	J
67	WL	RWM041	Sables et craies du bassin de la Méhaigne	<i>N</i>	N	J	J	N	J	J
68	WL	RWM052	Sables Bruxelliens des bassins Haine et Sambre	<i>N</i>	N	N	J	N	N	J
69	WL	RWM071	Alluvions et graviers de Meuse (Givet - Namur)	<i>J</i>	J	J	J	J	J	J
70	WL	RWM072	Alluvions et graviers de Meuse (Namur - Lanaye)	<i>J</i>	?	J	J	J	J	J
71	WL	RWM073	Alluvions et graviers de Meuse (Engis - Herstal)	<i>N</i>	J	?	J	J	J	J
72	WL	RWM091	Trias supérieur (Conglomérats du Rhétien)	<i>N</i>	J	J	J	J	J	J
73	WL	RWM092	Lias inférieur (Sinémurien) - district de la Meuse	<i>J</i>	J	J	J	J	J	J
74	WL	RWM093	Lias supérieur (Domérien)	<i>J</i>	J	J	J	J	J	J
75	WL	RWM094	Calcaires du Bajocien-Bathonien (Dogger)	<i>J</i>	J	?	J	J	J	J
76	WL	RWM100	Grès et schistes du massif ardennais :Lesse,Outhé,Ambève et Vesdre	<i>N</i>	J	J	J	J	J	J
77	WL	RWM102	Grès et schistes du massif ardennais : bassin de la Roer	<i>J</i>	J	J	J	J	J	J
78	WL	RWM103	Grès et schistes du massif ardennais : Semois, Chiers, Houille et Viroin	<i>J</i>	J	J	J	J	J	J
79	WL	RWM141	Calcaires et grès du bassin de la Gueule	<i>J</i>	J	J	J	J	J	J
80	WL	RWM142	Calcaires et grès du bassin de la Vesdre	<i>N</i>	N	J	J	J	J	J
81	WL	RWM151	Crétacé du Pays de Herve	<i>J</i>	N	J	J	N	J	J

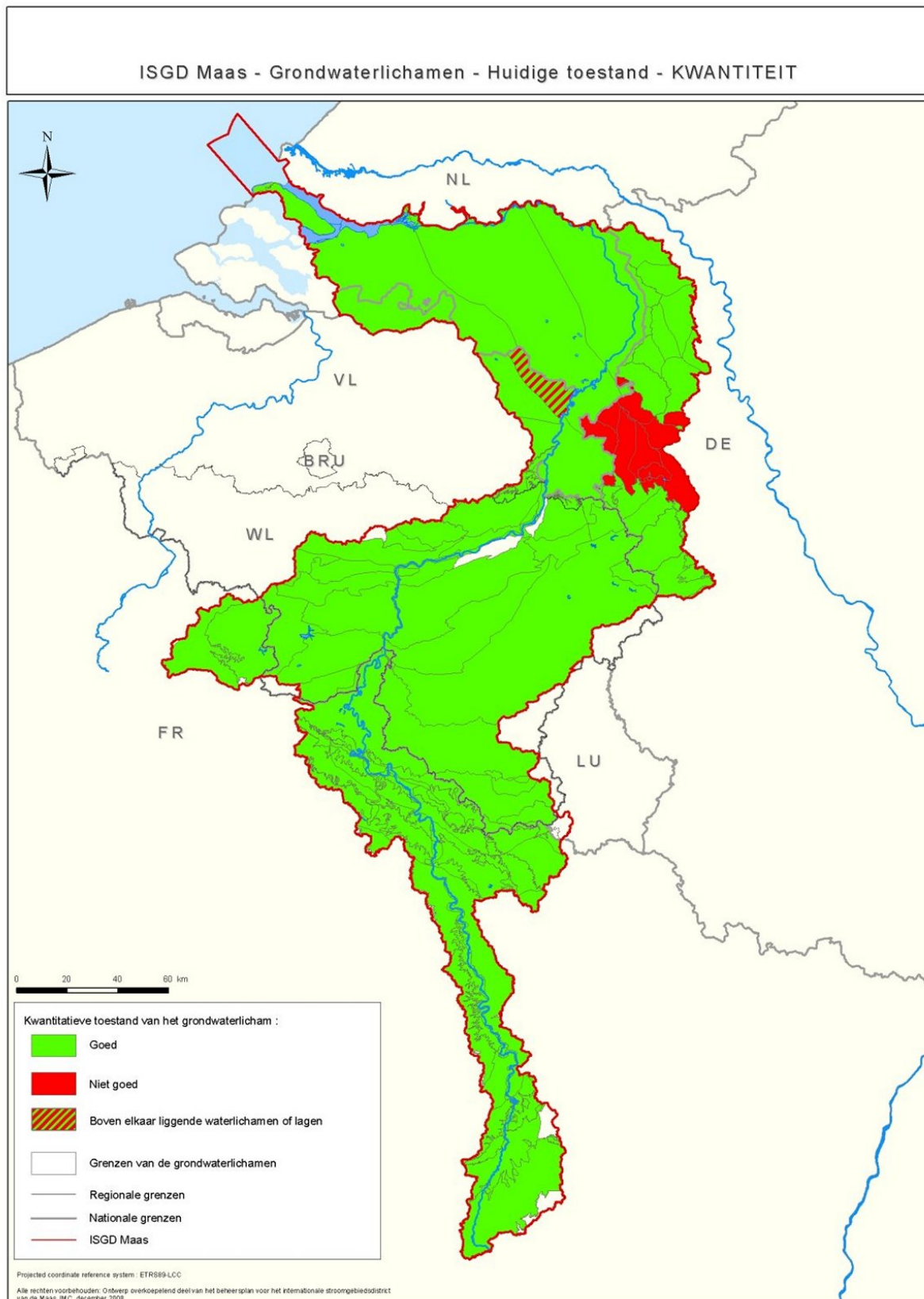
Bijlage 22: Grondwaterlichamen - Huidige toestand - Nitraat

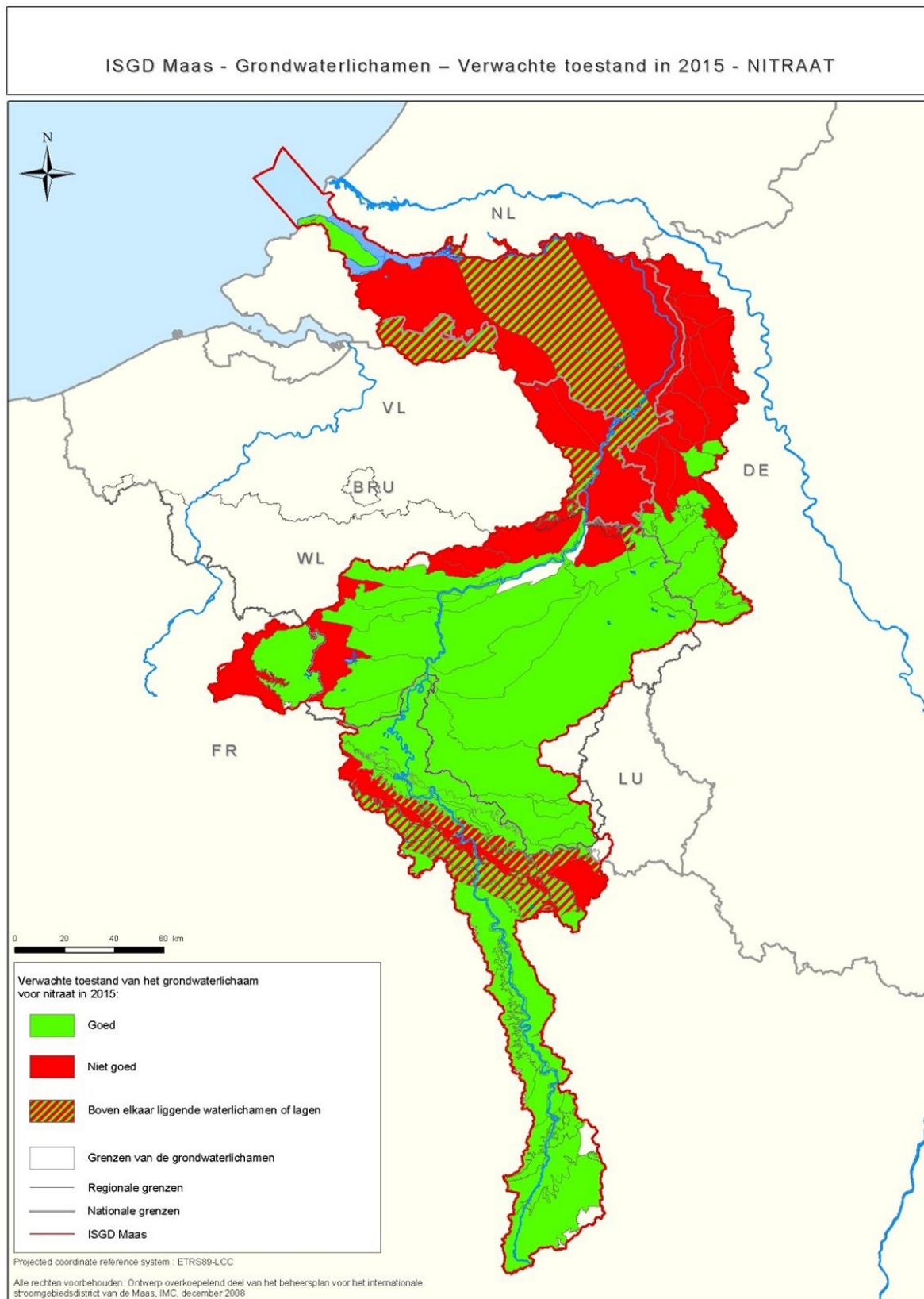
Bijlage 23: Grondwaterlichamen - Huidige toestand - Bestrijdingsmiddelen

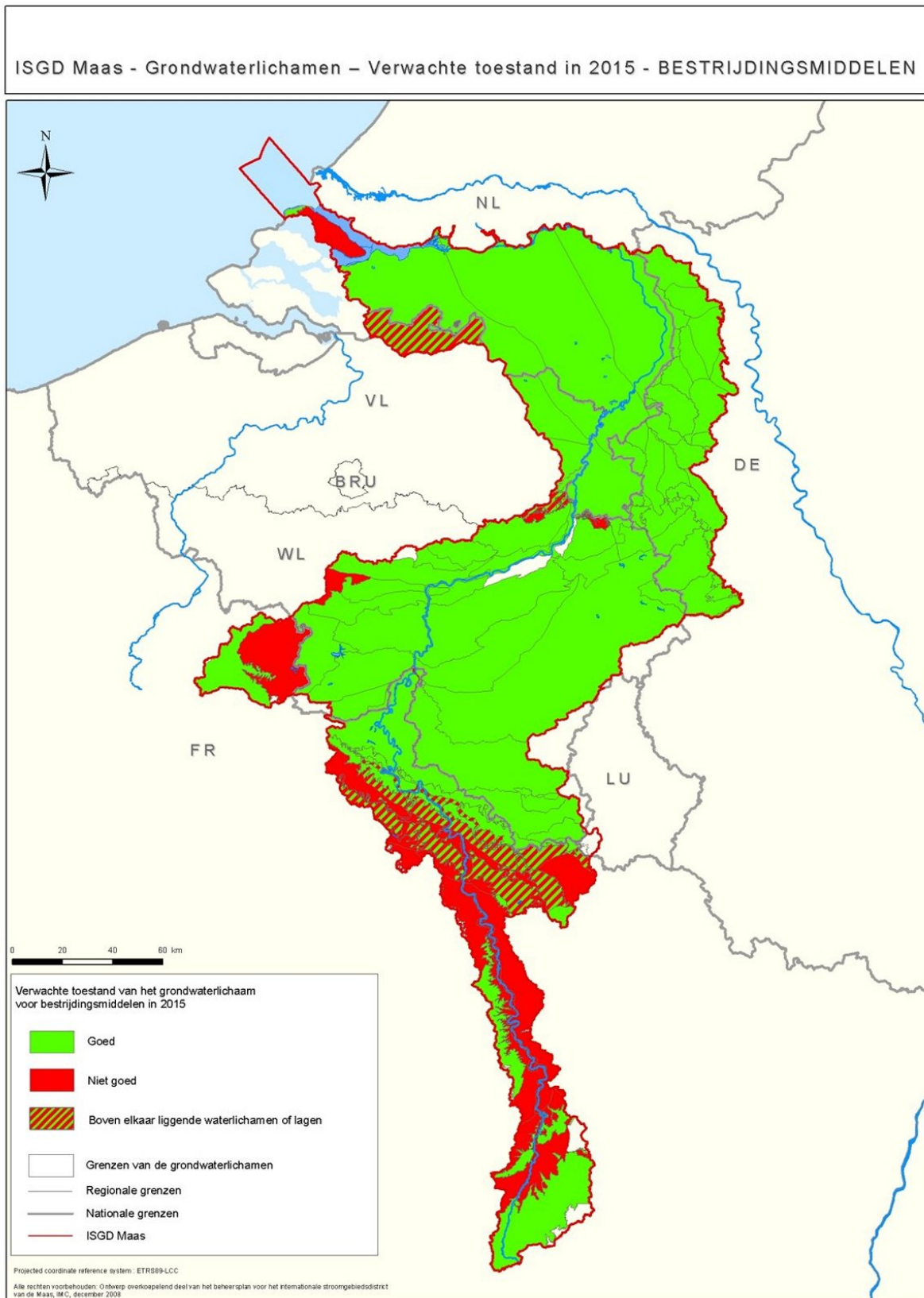
Bijlage 24: Grondwaterlichamen - Huidige toestand - Kwantiteit

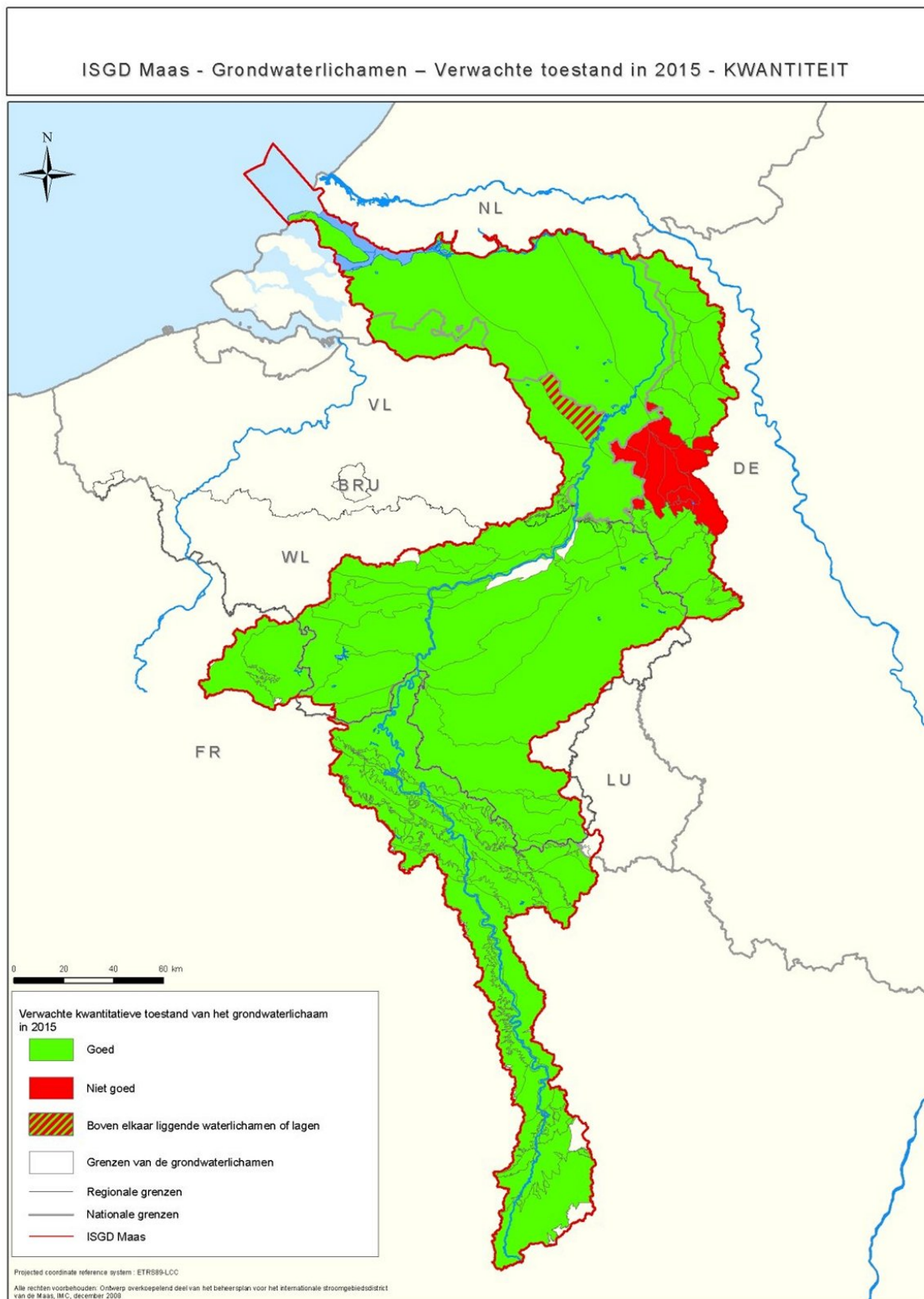
Bijlage 25: Grondwaterlichamen - Verwachte toestand in 2015 - Nitraat

Bijlage 26: Grondwaterlichamen - Verwachte toestand in 2015 - Bestrijdingsmiddelen

Bijlage 27: Grondwaterlichamen - Verwachte toestand in 2015 - Kwantiteit

Bijlage 28: Synthese van de maatregelenprogramma's

IMC – Kernacties uit de maatregelenprogramma's in het kader van de belangrijke kwesties voor het waterbeheer in het ISGD

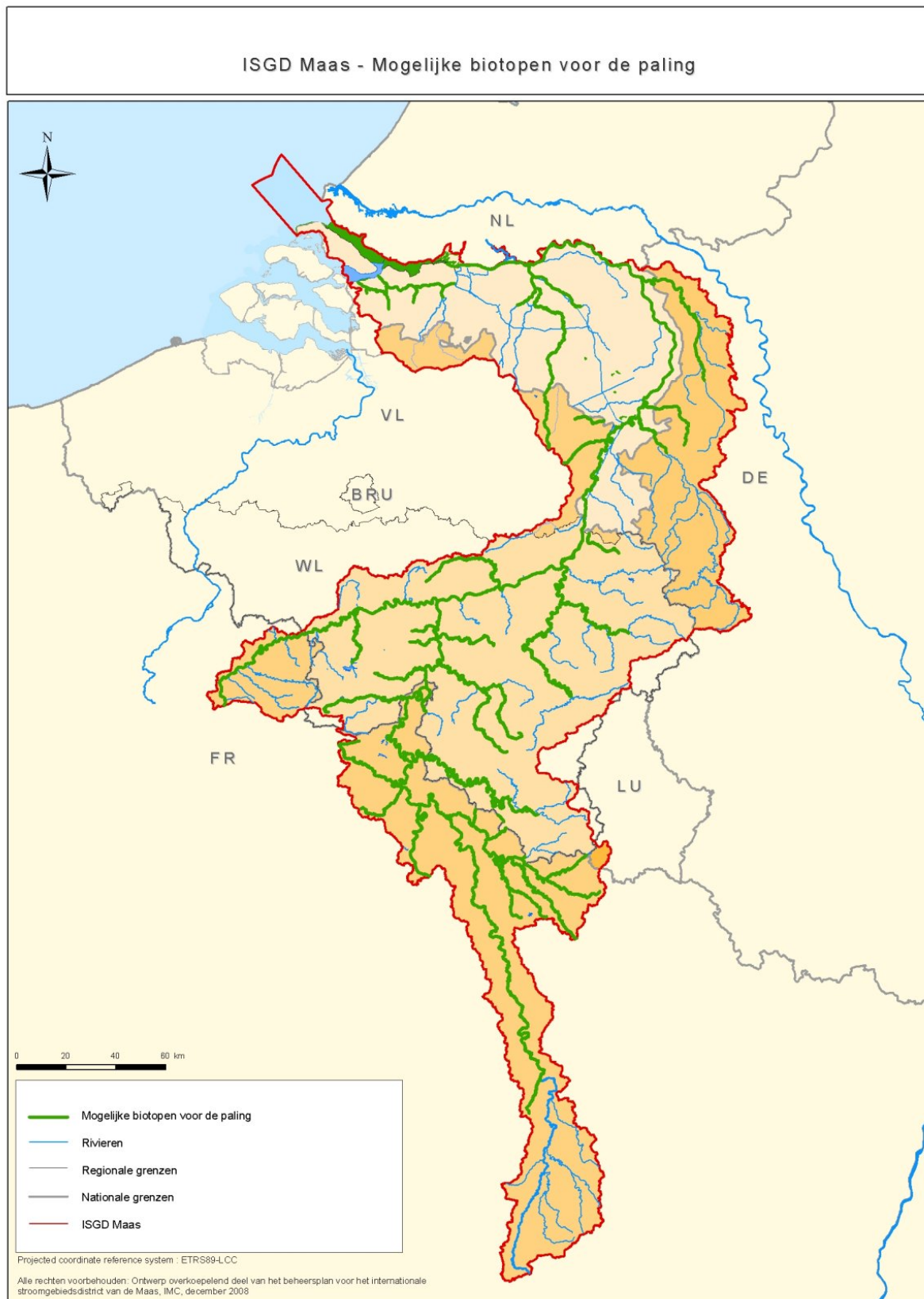
Big issues	Gemeenschappelijke kernacties	Nationale / Regionale kernacties in aanvulling op de gemeenschappelijke kernacties					
		FR	WL	LU	DE	VL	NL
Opmerkingen	Stand van zaken per augustus 2008						
1- Hydromorfologische wijzigingen en passeerbaarheid (scheepvaart en energieproductie)	Herstel en renaturatie van de habitats. Verbetering van de ecologische continuïteit en de passeerbaarheid van de constructies.	Aankoop van wetlands Ecologisch onderhoud.	Ecologisch onderhoud.	Vermindering van de waterbouwkundige en hydrologische druk. Betrokkenheid van de partijen.	Vermindering van de hydromorfologische druk. Verbetering van het sedimentenbeheer. Verbetering van de passeerbaarheid van wateren	Rechtstreeks populatiebeheer (invasieve en migrerende soorten). Herstellen peilregime, aanleggen waterbergingen en conserveringsgebieden	Hermeandering, aanleg nevengeulen, aanleg vistrappen, aanpassingen waterpeil, aansluiten wetlands, aanleg speciale gebieden voor vis. Actief populatiebeheer (flora & fauna).
2- Kwaliteit							
2.1- Klassieke verontreiniging	Verbetering van de inzameling en zuivering van huishoudelijk en industrieel afvalwater. Beheersing van de agrarische vervuiling uit punt- en diffuse bronnen (duurzame landbouw).		Ruimtelijk beheer ter bestrijding van de erosie. Verbetering van het regenwaterbeheer.	Verbetering van het regenwaterbeheer. Lozingsbestrijding (regelgeving en voorlichting) aan de bron.	Verbetering van het regenwaterbeheer. Verbetering van zuiveringsinstallaties Vermindering van de belasting vanuit diffuse bronnen	Afstemmen lozingen op draagkracht watersysteem: terugdringen diffuse verontreiniging andere dan afkomstig van landbouw	Verder verminderen belasting RWZI Verminderen emissies nutriënten en bestrijdingsmiddelen

2.2- Overige verontreiniging	Beheersing van de verontreiniging door industrie en ambachten.	Beheersing van de microverontreiniging door industrie en ambachten.	Beperking van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (landbouw, stedelijk gebied).	In behandeling.	Vermindering van de industriële verontreiniging.	Beperken van erosie, duurzaam saneren van verontreinigde waterbodems	Verwijderen verontreinigde sedimenten. Speciaal regenwaterbeheer.
3- Kwantiteit							
3.1- Hoogwater		Aankoop van wetlands. Aanleg van topafvlakkingsbekkens. Reglementering van de verstedelijking.	Aankoop van wetlands. Regenwaterbeheer. Verbetering van de capaciteit voor regenwateropvang.	Niet van toepassing	Verbetering van de capaciteit voor vasthouden van water in vlakke gebieden.	Toepassen drietrapsstrategie vasthouden/bergen/afvoeren, implementeren overstromingsrichtlijn, observatie- waarschuwings- en alarmsystemen	Zorgvuldig hydrologisch beheer.
3.2- Tekort en duurzaam beheer	Beheersmaatregelen gericht op zuinig gebruik van waterbronnen	Hergebruik van regenwater.	Hergebruik van regenwater.		Verhoging van de natuurlijke opvangcapaciteit.	Observatie- waarschuwings- en alarmsystemen, uitwerken laagwaterstrategieën,	Vasthouden water in de haarvaten van het systeem
4- Grondwater							
4.1- Kwantiteit		Niet van toepassing.	NB	Niet van toepassing	Lokale beschermings- en compensatie maatregelen Uitzonderingsregelingen	Drinkwaterbeschermingszones, beschermen en herstellen grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen	Aanpassen/ verplaatsen grondwaterwinning
4.2- Kwaliteit	Terugdringing van de diffuse verontreiniging uit de landbouw.		Plan "Gewasbeschermingsmiddelen" (federaal).	Niet van toepassing	Intensivering van het overleg met de landbouwsector	Plan "Gewasbeschermingsmiddelen" (federaal).	

Bijlage 29: Doelstellingen en maatregelen voor verbetering van de trekvisstand

Leefgebied	Doelstelling	Probleem	Maatregel	Planning
Trekroute	Voldoend grote populatie	Visserij in zee en benedenrivier	Visserijbeperking	-
	Vrije toegang rivier-zee	toegang tot/vanuit zee	Project de Kier	2010
	Vrije migratie tot Roer, Ourthe-Ambtève	Stroomopwaartse hindernissen	Vistrappen	2010
	Vrije migratie tot Lesse, Semois	Stroomopwaartse hindernissen	Vistrappen	2027
	Vrije stroomafwaartse migratie	Waterkrachtcentrales wateronttrekkingen	Visgeleiding	-
	Hydrologische continuïteit	Stuwing	Stuwbeheer optimaliseren	-
	Waterkwaliteit verbeteren	Algemene parameters O2 en T moeten in orde zijn	Vnl. laagwaterbeheer (stuwbeheer) optimaliseren	-
Paai- en opgroeigebied	Voldoend grote populatie	Voldoende areaal paaihabitaat	Ecologische herinrichting van de waterlopen Beekherstel	-
	Verbeteren van de waterkwaliteit (incl. waterbodem)	Zowel algemene fysisch-chemische parameters als specifieke verontreinigende stoffen	Prioritaire waterzuivering/waterbodemsanering voor trekvis habitat Sanering van de habitats voor trekvis	-
	Goede kwaliteit paai/opgroei habitat	Natuurlijk substraat ontbreekt of is vervuild	Sedimentbeheer (vermindering van onnatuurlijke sediment(slib)belasting)	-
	Goede morfologische habitatkwaliteit	Natuurlijke morfologie habitats ontbreekt	Meandering, erosie-sedimentatie herstellen Sanering van de habitats voor trekvis	-

Bijlage 30: Mogelijke biotopen voor de paling

Bijlage 31: Trekroutes en mogelijke biotopen voor de zalm

